

**OCENA STANU I EFEKTYWNOŚCI
POMOCY SPOŁECZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM
W 2010 ROKU**

**WARMIŃSKO-MAZURSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
WYDZIAŁ POLITYKI SPOŁECZNEJ**

Olsztyn 2011

I. WSTĘP	4
II. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ZALICZEK ALIMENTACYJNYCH	6
III. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2010 ROKU	7
3.1. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej przez powiaty	10
3.1.1. Prowadzenie domów pomocy społecznej	13
3.1.2. Placówki opiekuńczo-wychowawczych i ośrodki adopcyjno-opiekuńcze	31
3.1.3. Świadczenia dla rodzin zastępczych.....	38
3.1.4. Pomoc mająca na celu usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.....	43
3.1.5. Pomoc dla cudzoziemców	47
3.2. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej przez gminy	48
3.2.1. Realizacja świadczeń pomocy społecznej	50
Realizacja zasiłków stałych	51
Realizacja zasiłków okresowych	52
Realizacja zasiłków celowych	53
3.2.2. Działalność ośrodków pomocy społecznej	55
3.2.3. Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	57
Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.....	57
Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	58
3.2.4. Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	60
3.3. Środowiskowe domy samopomocy – bieżące funkcjonowanie.	60
Rozwój sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	60
3.4. Realizacja zadań określanych przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego w zakresie utrzymania i rozwoju systemu informatycznego	68
IV. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ „TRZECIEGO SEKTORA” REALIZUJĄCEGO NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO ZADANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	71
V. REALIZACJA PROGRAMÓW RZĄDOWYCH	73
5.1. Realizacja programu „Powrót osób bezdomnych do społeczności”	73
5.2. Realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	90

5.3. Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	92
5.3.1. Funkcjonowanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	96
5.3.2. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.	99
5.3.3. Nadzór i kontrola w jednostkach realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	100
5.3.4. Inne zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	100
VI. NADZÓR NAD REALIZACJĄ ZADAŃ POMOCY SPOŁECZNEJ	101
6.1. Kontrole.....	101
6.2. Nieprawidłowości	102
6.3. Skargi i wnioski w sprawach z zakresu pomocy społecznej	106
VII. REALIZACJA PRZEZ GMINY ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH ORAZ ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO.....	108
7.1. Realizacja świadczeń rodzinnych.....	109
7.1.1. Zasilki rodzinne.....	112
7.1.2. Dodatki do zasiłków rodzinnych.....	115
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka.....	115
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego...	115
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	116
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej.....	116
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.....	117
Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.....	117
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	118
7.1.3. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	118
7.1.4. Świadczenia opiekuńcze	119
Zasilek pielęgnacyjny.....	119
Świadczenie pielęgnacyjne	119
7.2. Realizacja funduszu alimentacyjnego.....	120

I. WSTĘP

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Jej celem jest wsparcie finansowe, ale również pomoc w formie opieki nad osobami, które nie mogą funkcjonować samodzielnie, a także świadczenie usług oraz pracy socjalnej, sprzyjającej społecznej reintegracji podopiecznych. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin). Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

- osobom posiadającym obywatelstwo polskie, mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadającym zezwolenie na osiedlenie się, zgodę na pobyt tolerowany lub status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej,
- obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt.

Osoba lub rodzina, ubiegająca się o pomoc społeczną, może zgłosić się do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania (ośrodki znajdują się w każdej gminie). Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie pisemnej. Od każdej decyzji służy prawo odwołania.

Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. W roku 2010 kwoty te wynosiły:

- dla osoby samotnie gospodarującej - kwota 477 zł,
- dla osoby w rodzinie – kwota 351 zł.

Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć kwoty uprawniające do zasiłku okresowego i celowego.

Pomoc społeczna polega w szczególności na: przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy.

Główne cele pomocy społecznej to:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej,
- doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nieposiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Niniejsze opracowanie zawiera omówienie zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, ze szczególnym uwzględnieniem zadań finansowanych dotacją celową z budżetu państwa. Obok szczegółowych informacji dotyczących realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, w opracowaniu przedstawiono także dane dotyczące realizacji w 2010 roku Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie, a także informacje dotyczące realizacji przez gminy świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.

Przy sporządzaniu informacji wykorzystane zostały sprawozdania roczne MPiPS-R oraz DPS-R za 2010 rok sporządzane przez jednostki samorządu terytorialnego w Statystycznej Aplikacji Centralnej oraz wewnętrzne opracowania Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego.

II. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ZALICZEK ALIMENTACYJNYCH

Wyszczególnienie	Wydatki w ramach dotacji w 2010 roku, w tym
	w złotych
Prowadzenie domów pomocy społecznej	49.690.171,50zł
Bieżąca działalność i standaryzacja placówek opiekuńczo-wychowawczych	542.582,19zł
Realizacja programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	40.098.505,00zł
Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych	2.961.128,30zł
Funkcjonowanie i rozwój środowiskowych domów samopomocy	26.768.408,45zł
Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	1.536.147,10zł
Wsparcie organizacji pozarządowych	1.146.643,56zł
Programy romskie	248.419,99zł
Realizacja przez gminy świadczeń rodzinnych i zaliczek alimentacyjnych	490.321.790,46zł

III. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2010 ROKU

W województwie warmińsko-mazurskim zamieszkuje 1.427,1 tys. osób. W 2010 roku pomocą społeczną objęto 94.336 rodzin tj. 259.227 osób w rodzinach. W ramach tej liczby osób pomoc wyłącznie w postaci pracy socjalnej otrzymało 16.267 rodzin (40.003 osób). Oznacza to, że blisko 18,1% mieszkańców naszego województwa korzysta z szeroko rozumianej pomocy społecznej. Struktura rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej przedstawia się następująco:

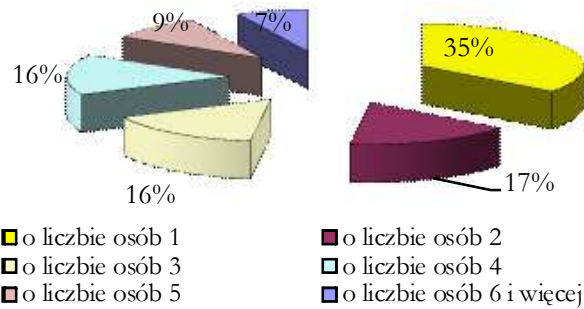
Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	80.003	225.004
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	1.901	3.929
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	79.374	223.990
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej w tym:	77.373	206.458
wyłącznie w postaci pracy socjalnej	16.267	40.003

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2010 przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem, z tego:	94.336	259.227
o liczbie osób 1	33.332	33.332
2	15.739	31.478
3	15.039	45.117
4	14.690	58.760
5	8.815	44.075
6 i więcej	6.721	46.465

Najmniej liczną grupę stanowią rodziny 6 (i więcej) osobowe, najliczniejszą – osoby samotne. Wśród 94.336 rodzin – 43.714 stanowiły rodziny z dziećmi, 14.384 rodziny niepełne oraz 17.206 - rodziny emerytów i rencistów.

Strukturę rodzin objętych pomocą społeczną w 2010 roku przedstawia poniższy wykres:

Wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej najliczniejszą grupę stanowiły rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej z powodu bezrobocia i ubóstwa. Strukturę powodów przyznania pomocy społecznej w 2010 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	37.240	106.184
Sieroctwo	114	290
Bezdomność	1.432	1.734
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	7.679	37.304
Wielodzietność	4.126	24.523
Bezrobocie	45.706	140.996
Niepełnosprawność	23.921	54.310
Długotrwała lub ciężka choroba	20.291	45.557
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem, w tym:	14.360	57.147
Rodziny niepełne	9.494	29.852
Rodziny wielodzietne	4.742	27.795
Przemoc w rodzinie	967	3.082
Potrzeba ochrony w związku z handlem ludźmi	1	5
Alkoholizm	5.313	11.052
Narkomania	229	355
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1.232	1.723

Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	119	206
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	6	9
Zdarzenie losowe	288	855
Sytuacja kryzysowa	382	1.158
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	32	113

Ponieważ ubóstwo nie występuje jako samodzielna przyczyna przyznania świadczeń z pomocy społecznej należy uznać, że najczęstszym powodem przyznania pomocy było:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób w rodzinach	Udział procentowy w ogólnej liczbie przyznanych świadczeń
Bezrobocie	140.996	47,31%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem, w tym:	57.147	19,17%
Niepelnosprawność	54.310	18,22%
Długotrwała lub ciężka choroba	45.557	15,28%

W odniesieniu do liczby mieszkańców poszczególnych gmin z tytułu bezrobocia świadczenia z pomocy społecznej, najczęściej były przyznawane w gminach:

Miasto/Gmina	%
Gmina Kętrzyn	33,52%
Gmina Górowo Iławeckie	29,00%
Gmina Barciany	26,41%

Natomiast najrzadziej świadczenia dla osób bezrobotnych wypłacane były w gminie Maldyty -2,87%, oraz w mieście Dywity – 3,19%.

Z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego najwięcej świadczeń uzyskali mieszkańcy w:

Miasto / Gmina	%
Gmina Lelkowo	16,75%
Gmina Grunwald	16,15%
Gmina Budry	13,11%

Jednocześnie z tytułu bezradności najrzadziej wypłacane były w gminie Grodziczno – 0,08%, oraz Wydminy – 0,18%.

Niepelnosprawność, była przyczyną przyznania świadczeń dla ponad 18,22% mieszkańców w następujących gminach:

Miasto / Gmina	%
Gmina Górowo Iławeckie	10,95%
Gmina Janowiec Kościelny	9,81%
Gmina Sępól	9,72%

Natomiast najrzadziej świadczenia z tytułu niepełnosprawności wypłacane były w gminie Milki – 0,29%, oraz w mieście Olecko – 0,66%.

W przypadku długotrwałej choroby najwięcej mieszkańców otrzymało pomoc z tego tytułu w gminach:

Miasto / Gmina	%
Gmina Janowiec Kościelny	15,94%
Gmina Młynary	12,17%
Gmina Kisielice	10,15%

W pozostałych gminach z tytułu niepełnosprawności świadczenia przyznane zostały mniej niż 10% mieszkańców.

3.1. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej przez powiaty

Do zadań własnych powiatu, zgodnie z art. 19 ustawy o pomocy społecznej, należą:

- opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, oraz tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;

- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
- pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej;
- utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat (art. 20 ustawy o pomocy społecznej) obejmują:

- pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizację zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- udzielanie cudzoziemcom pomocy w zakresie interwencji kryzysowej;
- finansowanie pobytu w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz w rodzinach zastępczych dzieciom cudzoziemców nie posiadających zezwolenia na pracę i nie prowadzących na terenie Polski działalności gospodarczej;
- realizacja zadań z dziedziny przysposobienia międzynarodowego dzieci, w tym zlecenie realizacji tych zadań podmiotom prowadzącym niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze wyznaczone przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Zadania pomocy społecznej w powiatach wykonują jednostki organizacyjne – powiatowe centra pomocy rodzinie. Zadania powiatowych centrów pomocy rodzinie na terenie miast na prawach powiatów wykonują ośrodki pomocy społecznej. W województwie warmińsko-mazurskim funkcjonuje 19 Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz 2 Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie w Olsztynie i Elblągu, realizujące zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej.

Wg stanu na 31 grudnia 2010 roku zatrudnienie w PCPR kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba osób
Ogółem liczba osób zatrudnionych w powiatowych centrach pomocy rodzinie, z tego:	282
Dyrektor, zastępca dyrektora	18
Kierownik, zastępca kierownika	3
Kierownik działu	12
Pracownicy socjalni ogółem	73
– starszy specjalista pracy socjalnej	11
– specjalista pracy socjalnej	8
– starszy pracownik socjalny	3

– pracownik socjalny	51
Główny specjalista	3
Starszy specjalista pracy z rodziną	2
Specjalista pracy z rodziną	2
Aspirant pracy socjalnej	5
Konsultant	4
Radca prawny	1
Pozostali pracownicy	159

3.1.1. Prowadzenie domów pomocy społecznej

Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób jest zadaniem własnym powiatu. Do prowadzenie domu pomocy społecznej, po uzyskaniu zezwolenia wojewody, uprawnione są następujące „jednostki”:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- Kościół Katolicki, inne kościoły, związki wyznaniowe oraz organizacje społeczne, fundacje i stowarzyszenia,
- inne osoby prawne,
- osoby fizyczne.

W 2010 roku w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowało 41 domów pomocy społecznej, z tego 28 prowadzonych przez samorządy powiatowe oraz 13 przez podmioty niepubliczne. Wszystkie posiadały odpowiednie zezwolenia oraz były wpisane do rejestru Wojewody Warmińsko-Mazurskiego. Dane rejestrowe podawane są do wiadomości publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. 39 dps-ów spełniało wymagany standard usług i posiadało stałe zezwolenie. Pozostałe 2 Domy Pomocy Społecznej w Węgorzewie i Bisztyнку funkcjonowały na podstawie zezwolenia warunkowego i realizowały program naprawczy.

Lp	Nazwa Domu Pomocy Społecznej (adres)	Typ domu	Podmiot prowadzący	Rodzaj wydanego zezwolenia
1	Dom Pomocy Społecznej ul. Boh. Monte Casino 4 11-200 Bartoszyce	dla osób przewlekle somatycznie chorych	Powiat Bartoszycki	Zezwolenie na czas nieokreślony

2.	Dom Pomocy Społecznej ul. 9 Maja 7 11-330 Bisztynek	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie / kobiety /	Powiat Bartoszycki	Zezwolenie warunkowe
3	Dom Pomocy Społecznej Szczurkowo 11-205 Wodukajmy	dla osób w podeszłym wieku / kobiety /	Powiat Bartoszycki	Zezwolenie na czas nieokreślony
4	Dom Pomocy Społecznej ul.Królewiecka 35 14-500 Braniewo	dla osób przewlekle psychicznie chorych	Powiat Braniewski	Zezwolenie na czas nieokreślony
5	Dom Pomocy Społecznej 13-124 Uzdowo 18/19	dla osób przewlekle psychicznie chorych	Powiat Działdowski	Zezwolenie na czas nieokreślony
6	Dom Pomocy Społecznej ul. Toruńska 17 82-300 Elbląg	dla osób przewlekle somatycznie chorych w podeszłym wieku	Elbląg miasto na prawach powiatu	Zezwolenie na czas nieokreślony
7	Dom Pomocy Społecznej ul. Bema 8 82-300 Elbląg	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie / dziewczęta /	Zgromadzenie Sióstr Franciszek Rodziny Maryi z/s w Warszawie	Zezwolenie na czas nieokreślony
8	Dom Pomocy Społecznej ul. Kasprzaka 10 82-300 Elbląg	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	Zgromadzenie Sióstr Św. Jadwigi Prowincja Katowicka w Katowicach	Zezwolenie na czas nieokreślony
9	Dom Pomocy Społecznej ul. Pułaskiego 1c 82-300 Elbląg	dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	Elbląg Miasto na prawach powiatu	Zezwolenie na czas nieokreślony
10	Dom Pomocy Społecznej ul. Szpitalna 2 82-300 Tolkmicko	dla osób przewlekle somatycznie chorych	Powiat Elbląski	Zezwolenie na czas nieokreślony
11	Dom Pomocy Społecznej Rangóry 82-300 Elbląg	dla osób przewlekle somatycznie chorych / kobiety /	Powiat Elbląski	Zezwolenie na czas nieokreślony
12	Dom Pomocy Społecznej Władysławowo 82-300 Elbląg	dla osób przewlekle somatycznie chorych / mężczyźni /	Powiat Elbląski	Zezwolenie na czas nieokreślony
13	Dom Pomocy Społecznej „Tęczowy Dom” ul. Kilińskiego 2 19-300 Elk	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie / chłopcy /	Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek z/s w Otwocku	Zezwolenie na czas nieokreślony

14	Dom Pomocy Społecznej 19-301 Nowa Wieś Elcka	dla osób przewlekle psychicznie chorych	Powiat Elcki	Zezwolenie na czas nieokreślony
15	Dom Pomocy Społecznej ul. Warszawska 31 11-500 Giżycko	dla osób w podeszłym wieku	Powiat Giżycki	Zezwolenie na czas nieokreślony
16	Dom Pomocy Społecznej ul. Grunwaldzka 11 14-260 Lubawa <u>Filia:</u> Ul. Dąbrowskiego 15B 14-200 Iława	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie / mężczyźni / dla osób przewlekle somatycznie chorych	Powiat Iławski	Zezwolenie na czas nieokreślony
17	Dom Pomocy Społecznej ul. Iławska 42 14-240 Susz	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie z oddziałem dla dorosłych	Powiat Iławski	Zezwolenie na czas nieokreślony
18	Dom Pomocy Społecznej ul. Wileńska 16 11-400 Kętrzyn	dla osób przewlekle somatycznie chorych	Powiat Kętrzyński	Zezwolenie na czas nieokreślony
19	Dom Pomocy Społecznej ul. Młodkowskiego 19 11-700 Mragowo	dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	Powiat Mragowski	Zezwolenie na czas nieokreślony
20	Dom Pomocy Społecznej EDO „Arka” Pl. Kościelny 51 11-730 Mikołajki	dla osób w podeszłym wieku	Parafia Ewangelicko- Augsburska w Mikołajkach	Zezwolenie na czas nieokreślony
21	Dom Pomocy Społecznej 13-104 Napiwoda 58a	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowo Koło w Nidzicy	Zezwolenie na czas nieokreślony
22	Dom Pomocy Społecznej 13-124 Grodziczno	dla osób w podeszłym wieku	Powiat Nowomiejski	Zezwolenie na czas nieokreślony
23	Dom Pomocy Społecznej ul. Witosa 8 19-240 Kowale Oleckie	dla osób w podeszłym wieku	Powiat Olecki	Zezwolenie na czas nieokreślony
24	Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” ul. Fałata 23 10-211 Olsztyn	dla osób przewlekle somatycznie chorych	Olsztyn miasto na prawach powiatu	Zezwolenie na czas nieokreślony

25	Dom Pomocy Społecznej Hostel-Dom Rodzinny „Zielone Wzgórze” ul. Traktorowa 35 10-810 Olsztyn	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Olsztynie	Zezwolenie na czas nieokreślony
26	Dom Pomocy Społecznej ul. Paukszty 57 10-685 Olsztyn	dla osób niepełnosprawnych fizycznie / niewidomych i niedowidzących /	Ośrodek Mieszkalno- Rehabilitacyjny w Olsztynie Polskiego Związku Niewidomych	Zezwolenie na czas nieokreślony
27	Dom Pomocy Społecznej ul. Bałtycka 37A 10 – 144 Olsztyn	dla osób przewlekle somatycznie chorych	Olsztyn miasto na prawach powiatu	Zezwolenie na czas nieokreślony
28	Dom Pomocy Społecznej Ul. Kraszewskiego 17 11-010 Barczewo	dla osób przewlekle somatycznie chorych	Powiat Olsztyński	Zezwolenie na czas nieokreślony
29	Dom Pomocy Społecznej Grazymy 11-036 Gietrzwałd	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie / mężczyźni /	Powiat Olsztyński	Zezwolenie na czas nieokreślony
30	Dom Pomocy Społecznej ul. Kajki 49 11-320 Jeziorany	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie / kobiety /	Powiat Olsztyński	Zezwolenie na czas nieokreślony
31	Dom Pomocy Społecznej ul. Lipowa 9 11-042 Jonkowo	dla osób przewlekle somatycznie chorych i w podeszłym wieku	Powiat Olsztyński	Zezwolenie na czas nieokreślony
32	Dom Pomocy Społecznej „Zacisze” ul. Park 5 11-015 Olsztynek	dla osób przewlekle psychicznie chorych	Powiat Olsztyński	Zezwolenie na czas nieokreślony
33	Dom Pomocy Społecznej ul. Łużycka 73 11-040 Dobrze Miasto	przewlekle somatycznie chorych i w podeszłym wieku	Powiat Olsztyński	Zezwolenie na czas nieokreślony
34	Dom Pomocy Społecznej "Michała Archanioła" ul. Gdańska 14 14-106 Szyldak	dla osób przewlekle psychicznie chorych	Fundacja Polskich Kawalerów Maltańskich - Pomoc Maltańska	Zezwolenie na czas nieokreślony
35	Dom Pomocy Społecznej Molza 18 14-105 Łukta	dla osób w podeszłym wieku	Stowarzyszenie Organizatorów i Menadżerów Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia Region Warmińsko-Mazurski	Zezwolenie na czas nieokreślony

36	Dom Pomocy Społecznej – Ewangelicki Dom Opieki „BETEZDA” 12-210 Ukta ul. Mragowska 31	dla osób przewlekle psychicznie chorych	Parafia Ewangelicko- Augsburska Św. Trójcy w Mikołajkach	Zezwolenie na czas nieokreślony
37	Dom Pomocy Społecznej ul. Wielbarska 2 12-100 Szczytno <u>Filia:</u> ul. Sienkiewicza 3 Spychowo	dla osób przewlekle psychicznie chorych dla osób przewlekle psychicznie chorych	Powiat Szczycki	Zezwolenie na czas nieokreślony
38	Dom Pomocy Społecznej ul. 11 Listopada 12 11-600 Węgorzewo	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie / mężczyźni /	Powiat Węgorzewski	Zezwolenie warunkowe
39	Dom Pomocy Społecznej ul. Hozjusza 19 11-041 Olsztyn	dla osób w podeszłym wieku	Fundacja „Laurentius” z siedzibą w Olsztynie	Zezwolenie na czas nieokreślony
40	Dom Pomocy Społecznej ul. Źródłana 2 11-510 Wydminy	dla osób w podeszłym wieku	Parafia Rzymsko- Katolicka p.w. Chrystusa Zbawiciela w Wydminach	Zezwolenie na czas nieokreślony
41	Dom Pomocy Społecznej “JAŚKI” Olecko Kolonia 4 19-400 Olecko	dla osób przewlekle psychicznie chorych	Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. św. Łukasza w Jaśkach k/Olecka	Zezwolenie na czas nieokreślony

Łącznie, w 2010 roku, wszystkie 41 domów dysponowało 3.535 miejscami, zgodnie z poniższym zestawieniem:

Typy domów	Ogółem		z tego domy			
			samorządów powiatowych		podmiotów niepublicznych	
	liczba domów	liczba miejs	liczba domów	liczba miejs	liczba domów	liczba miejs
OGÓŁEM , w tym:	41	3 576	29	2 923	12	653
1) osób w podeszłym wieku	7	424	4	263	3	161
2) osób przewlekle somatycznie chorych	8	597	8	597	0	0
3) osób przewlekle psychicznie chorych	8	991	5	835	3	156

4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	8	736	6	692	2	44
5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	4	297	1	95	3	202
6) osób niepełnosprawnych fizycznie	1	90	0	0	1	90
7) osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych	4	351	4	351	0	0
8) osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych	1	90	1	90	0	0

Wg stanu na 31 grudnia 2010 r., na 3.535 dostępnych miejsc, w domach pomocy społecznej przebywało 3.453 pensjonariuszy.

Typy domów	Ogółem		z tego domy			
			samorządów powiatowych		podmiotów niepublicznych	
	Liczba miejsc	Liczba osób przebywających	Liczba miejsc	Liczba osób przebywających	Liczba miejsc	Liczba osób przebywających
OGÓŁEM (1+2+3+4+5+6+7), z tego dla:	3 576	3 453	2 923	2 832	653	621
1) osób w podeszłym wieku	424	399	263	258	161	141
2) osób przewlekle somatycznie chorych	597	591	597	591	0	0
3) osób przewlekle psychicznie chorych	991	987	835	831	156	156
4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	736	698	692	659	44	39
5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	297	295	95	95	202	200
6) osób niepełnosprawnych fizycznie	90	85	0	0	90	85
7) osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych	351	309	351	309	0	0

8) osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych	90	89	90	89	0	0
--	----	----	----	----	---	---

Struktura wieku mieszkańców przebywających w 2010 roku w domach pomocy społecznej przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców	%
Ogółem, z tego w wieku:	3.453	100,00
Do 18 lat	115	3,33
Od 19 do 40 lat	535	15,49
Od 41 do 60 lat	1.109	32,12
Od 61 do 74 lat	738	21,37
Powyżej 74 lat	956	27,69

Domy pomocy społecznej zobowiązane są świadczyć usługi na poziomie obowiązującego standardu wynikającego z rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. Nr 217, poz. 1837). Zakres i forma opieki świadczonej w placówkach powinna być dostosowana do indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających.

Zgodnie ze wspomnianym rozporządzeniem każdy z domów, niezależnie od typu, świadczy następujące usługi:

- w zakresie potrzeb bytowych zapewniając miejsce zamieszkania, wyżywienie, odzież i obuwie, utrzymanie czystości,
- opiekuńcze polegające na udzielaniu pomocy w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych, pielęgnacji, niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych,
- wspomagające polegające na:
 - umożliwieniu mieszkańcom DPS udziału w terapii zajęciowej,
 - podnoszeniu sprawności fizycznej oraz aktywizowaniu mieszkańców domu,
 - umożliwieniu zaspokojenia potrzeb religijnych i kulturalnych,
 - zapewnieniu warunków do rozwoju samorządności mieszkańców,
 - stymulowaniu nawiązywania, utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i społecznością lokalną,
 - działaniu zmierzającym do usamodzielnienia mieszkańca domu, w miarę jego możliwości

- udzielenie pomocy usamodzielniającemu się mieszkańcowi domu w podjęciu pracy, szczególnie mającej charakter terapeutyczny, w przypadku osób spełniających warunki takiego usamodzielnienia,
- zapewnieniu bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych należących do mieszkańców placówki,
- finansowaniu mieszkańcowi domu pomocy społecznej, nieposiadającemu własnego dochodu, wydatków na niezbędne przedmioty osobistego użytku, w kwocie nie przekraczającej wartości 30% zasiłku stałego z pomocy społecznej,
- zapewnieniu przestrzegania praw mieszkańców domu oraz dostępności do tych praw dla mieszkańców domu,
- sprawnym wnoszeniu oraz załatwianiu skarg i wniosków mieszkańców domu.

W przypadku domów dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zgodnie z art. 1-4 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 3 listopada 1995 roku, w sprawie zasad organizowania i zakresu rehabilitacji leczniczej w domach pomocy społecznej (Dz. U. z dnia 25 listopada 1995r. Nr 132, poz. 653) domy pomocy społecznej mają obowiązek zapewnić swoim podopiecznym:

- a) badania lekarskie i specjalistyczną diagnozę w zakresie rehabilitacji,
- b) świadczenia terapeutyczne, zwłaszcza w formie fizykoterapii i ćwiczeń ruchowych,
- c) świadczenia psychologiczne, w tym terapię psychologiczną,
- d) zaopatrzenie w leki niezbędne na potrzeby rehabilitacji,
- e) zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i w sprzęt rehabilitacyjny.

Poziom zaspokojenia potrzeb w zakresie rehabilitacji leczniczej był badany w stosunku do dzieci i młodzieży do ukończenia 18 roku życia, przebywających w domach pomocy społecznej dla niepełnosprawnych intelektualnie.

Poniższe zestawienie przedstawia stan zabezpieczenia potrzeb w formach określonych powyżej w punktach a, b, c, d.

Lp	Dom pomocy społecznej	W tym liczba osób, które skorzystały z:												
		Liczba osób ogółem			Świadczeń terapeutycznych, zwłaszcza w formie fizykoterapii i ćwiczeń ruchowych.			Świadczeń psychologicznych w tym z terapii psychologicznej			Zaopatrzenia w leki niezbędne na potrzeby rehabilitacji.			
		Ile osób potrzebowało	Ile osób skorzystało	% zaspokojonych potrzeb	Ile osób potrzebowało	Ile osób skorzystało	% zaspokojonych potrzeb	Ile osób potrzebowało	Ile osób skorzystało	% zaspokojonych potrzeb	Ile osób potrzebowało	Ile osób skorzystało	% zaspokojonych potrzeb	
1.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Elblągu prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi	46	2	2	100	46	46	100	39	39	100	-	-	-
2.	Dom Pomocy Społecznej Dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Elblągu prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Św.Jadwigi	45	26	26	100	39	39	100	1	1	100	-	-	-
3.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Elku prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek	110	110	110	100	110	110	100	110	110	100	4	4	100
4.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Suszu Prowadzony przez Powiat Iławski	89	27	27	100	10	10	100	-	-	-	24	24	100

5.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Mrągowie prowadzony przez Powiat Mrągowski	95	18	18	100	30	30	100	9	9	100	-	-	-
----	---	----	----	----	-----	----	----	-----	---	---	-----	---	---	---

Jak wynika z powyższego zestawienia wszystkie potrzeby były zaspokojone w 100%.

Podobnie było w przypadku zaspokojenia potrzeb związanych z zaopatrzeniem w sprzęt, przedmioty i środki niezbędny do prowadzenia rehabilitacji:

Lp	Dom pomocy społecznej	Liczba osób ogółem	Rehabilitacja lecznicza				Dofinansowanie na zakup sprzętu rehabilitacyjnego			Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne			Zaopatrzenie w środki pomocnicze			
			Ile osób skorzystało				Ile osób skorzystało	Ile osób skorzystało	% zaspokojonych potrzeb	Ile osób skorzystało	Ile osób skorzystało	% zaspokojonych potrzeb	Ile osób skorzystało	Ile osób skorzystało	% zaspokojonych potrzeb	
			ogółem	w dps	poza dps	% zaspokojonych potrzeb										
1.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Elblągu prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi	46	46	46	46	2	100	-	-	-	-	-	-	15	15	100
2.	Dom Pomocy Społecznej Dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Elblągu prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Św. Jadwigi	45	40	40	30	10	100	33	33	100	3	3	100	43	43	100

3.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek w Elku	110	110	110	110	-	100	-	-	-	29	29	100	75	75	100
4.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Suszu prowadzony przez Powiat Iławski	89	31	31	30	1	100	-	-	-	4	4	100	78	78	100
5.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Mragowie, prowadzony przez Powiat Mragowski	95	30	30	30	-	100	-	-	-	20	20	100	52	52	100

Domy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie zabezpieczają dodatkowo potrzeby edukacyjne, zapewniając:

- pobieranie nauki,
- uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych,
- uczenie i wychowywanie przez doświadczenie życiowe.

W roku szkolnym 2010/2011 wszystkie dzieci i młodzież przebywające w domach pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego i podlegające obowiązkowi szkolnemu, realizowały go.

Lp.	Dom pomocy społecznej	Liczba osób, które powinny być objęte obowiązkiem szkolnym	Liczba osób, które nie realizują obowiązku szkolnego
1.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Elblągu, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi	2	0
2.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Elblągu prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Św. Jadwigi	39	0
3.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Elku prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek	55	0
4.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży	15	0

	Niepełnosprawnych Intelktualnie w Suszu prowadzony przez Powiat Iławski		
5.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Mrągowie prowadzony przez Powiat Mrągowski	53	0

W roku 2010 po raz pierwszy w dps umieszczono 435 osób. Wśród tych osób 26 umieszczono wg starych przepisów (tj. na mocy decyzji wydanej przed 1 stycznia 2004r), a 409 wg nowych. Na umieszczenie w domu pomocy społecznej (wg stanu na dzień 31 grudnia 2010r.) oczekiwało 486 osób. Największa liczba osób została umieszczona, jak i oczekiwała na umieszczenie w domach pomocy społecznej przeznaczonych dla osób przewlekle somatycznie chorych.

Typy domów		Liczba osób umieszczonych w dps-ach	Liczba osób oczekujących na umieszczenie
OGÓŁEM (1+2+3+4+5+6), z tego dla:		435	486
1)	osób starych	103	49
2)	osób przewlekle somatycznie chorych	150	239
3)	osób przewlekle psychicznie chorych	114	121
4)	dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	14	58
5)	dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	19	2
6)	osób niepełnosprawnych fizycznie	35	17

W 2010 roku miesięczny koszt utrzymania, opublikowany zgodnie z art. 60 ust 2 pkt. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej przedstawiał się następująco:

Lp	Wyszczególnienie	Typ DPS	Koszt zgodnie z obwieszczeniem
1	Bartoszyce		
	Bartoszyce	przewlekle somatycznie chorzy	2 482,00 zł
	Bisztynek	dorośli niepełnosprawni intelektualnie	2 457,00 zł
	Szczurkowo	osoby w podeszłym wieku	2 064,00 zł
2	Braniewo	osoby przewlekle psychicznie chore	2 556,00 zł
3	Działdowo	osoby przewlekle psychicznie chore	2 552,00 zł
4	Elbląg		
	Tolkmicko	przewlekle somatycznie chorzy	2 294,00 zł

	Rangóry	przewlekłe somatycznie chorzy	2 754,00 zł
	Władysławowo	przewlekłe somatycznie chorzy	2 412,00 zł
	m. Elbląg		
5	DPS ul. Toruńska	przewlekłe somatycznie chorzy	2 405,00 zł
	DPS ul. Bema 8	dzieci niepełnosprawne intelektualnie	2 320,00 zł
	DPS ul. Pułaskiego	dorośli niepełnosprawni intelektualnie	2 494,00 zł
	DPS ul. Kasprzaka	dzieci niepełnosprawne intelektualnie	2 729,00 zł
	Elk		
6	Elk	dzieci niepełnosprawne intelektualnie	2 838,00 zł
	Nowa Wieś	osoby przewlekłe psychicznie chore	2 576,35 zł
7	Giżycko	osoby w podeszłym wieku	2 236,39 zł
8	Goldap	—	—
	Iława		
9	Lubawa	somat. chorzy + dorośli niepełnosprawni intelektualnie	2 656,00 zł
	Susz	dzieci niepełnosprawne intelektualnie + dorośli	2 761,00 zł
10	Kętrzyn	przewlekłe somatycznie chorzy	2 682,00 zł
11	Lidzbark Warm.	—	—
	Mrągowo		
12	Mrągowo	dzieci niepełnosprawne intelektualnie	3 320,00 zł
	Mikołajki	osoby w podeszłym wieku	2 650,00 zł
13	Nidzica	dorośli niepełnosprawni intelektualnie	2 688,99 zł
14	Nowe Miasto Lubawskie	osoby w podeszłym wieku	2 258,00 zł
	Olecko		
15	Kowale Oleckie	osoby w podeszłym wieku	2 711,00 zł
	"Jaśki"	osoby przewlekłe psychicznie chore	2 550,00 zł
	Olsztyn		
16	Barczewo	przewlekłe somatycznie chorzy	2 675,00 zł
	Grazymy	dorośli niepełnosprawni intelektualnie	2 764,00 zł
	Jeziorany	dorośli niepełnosprawni intelektualnie	2 720,00 zł
	Jonkowo	przewlekłe somatycznie chorzy	2 772,00 zł
	Dobre Miasto		2 933,00 zł
	Olsztynek	osoby przewlekłe psychicznie chore	2 710,00 zł
	m. Olsztyn		
17	DPS Kombatant	przewlekłe somatycznie chorzy	3 270,00 zł

	DPS Bałtycka	przewlekłe somatycznie chorzy	2 938,00 zł
	DPS ul. Paukszty	osoby niepełnosprawne fizycznie	3 046,00 zł
	DPS ul. Traktorowa	dorośli niepełnosprawni intelektualnie	2 441,00 zł
	DPS LAURENTIUS	dla osób w podeszłym wieku	3 298,00 zł
	Ostróda		
18	Szyldak	osoby przewlekłe psychicznie chore	2 431,00 zł
	Molza	osoby w podeszłym wieku	2 820,00 zł
19	Pisz	osoby przewlekłe psychicznie chore	2 597,00 zł
20	Szczytno	osoby przewlekłe psychicznie chore	2 661,40 zł
21	Węgorzewo	dorośli niepełnosprawni intelektualnie	2 283,00 zł
Średni koszt utrzymania w domach pomocy społecznej			2 670,16 zł

Pobyt w domu pomocy społecznej dla mieszkańców umieszczonych na podstawie decyzji wydanej po 1 stycznia 2004r. jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania w dps. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- mieszkaniec w domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawy z dochodów dziecka (nie więcej jednak niż 70% jego dochodów),
- małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

W przypadku, gdy mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność małżonek (zstępni, wstępni) oraz gmina nie mają obowiązku wnoszenia opłat.

Wśród 1.299 osób przebywających w dps na podstawie decyzji wydanej po 1 stycznia 2004 r. 37 osoby opłacały pobyt bez dopłaty gminy, 1.262 – z dopłatą gminy.

Wyszczególnienie	Ogółem liczba osób	Z tego w domach	
		Samorządów powiatowych	Podmiotów niepublicznych
Ogółem liczba osób przebywających w dps wg stanu na 31.XII.2009r. a umieszczonych na podstawie decyzji wydanej po 1 stycznia 2004r., z tego:	1 299	1 016	283
Wnoszących opłatę za pobyt bez dopłaty gminy, w tym opłata wnoszona przez:	37	29	8
- mieszkańca	7	5	2
- członków rodziny	1	0	1

- mieszkańca i członków rodziny	29	24	5
Wnoszący opłatę za pobyt z dopłatą gminy, w tym opłata wnoszona przez	1 205	930	275
- mieszkańca	957	749	208
- członków rodziny	10	5	5
- mieszkańców i członków rodziny	194	163	31
- pełna odpłatność gminy	44	13	31

Spośród wszystkich osób przebywających w DPS na tzw. „nowych zasadach” 1.106 opłaca go głównie z emerytury, renty lub renty socjalnej, 136 – z zasiłku stałego, 3 – z innych źródeł.

W przypadku osób umieszczonych w domach pomocy społecznej na tzw. „starych zasadach”, tj. na podstawie decyzji wydanych przed 1 stycznia 2004 r. – 2.154 osoby wg stanu na 31 grudnia 2010r. ich pobyt był dofinansowany ze środków Wojewody Warmińsko-Mazurskiego. Z tych osób 2.106 osób opłacało pobyt, natomiast 48 było zwolnionych z odpłatności.

Wyszczególnienie	Ogółem liczba osób	Z tego w domach	
		Samorządów powiatowych	Podmiotów niepublicznych
Ogółem liczba osób przebywających w dps wg stanu na 31.XII.2009 r. a umieszczonych na podstawie decyzji wydanej przed 1 stycznia 2004r., z tego:	2 154	1 816	338
Oplacających pobyt, w tym głównie z :	2 106	1 800	306
- emerytury, renty, renty socjalnej	1 911	1 628	283
- zasiłku stałego	182	171	11
- przez członków rodziny	3	1	2
- innych źródeł	10	0	10
Zwolnieni z odpłatności	48	16	32
Oplacający pobyt w pełnej wysokości	7	7	0
Nieposiadający żadnych własnych dochodów	0	0	0

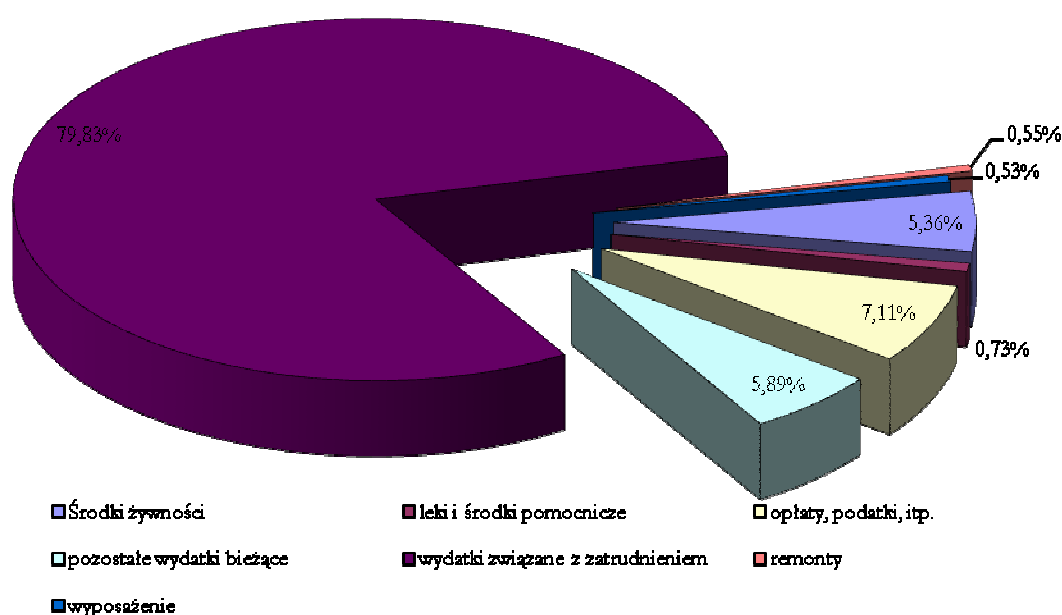
Ogółem na bieżące funkcjonowanie Domy Pomocy Społecznej w 2010 roku dysponowały środkami w łącznej wysokości 103.558.393,46zł, z tego:

- 48.397.936zł z dotacji z budżetu Wojewody,
- 43.420.242,03zł ze środków własnych powiatu i innych, np.: z PFRON,
- 11.740.215,43zł z dochodów osiągniętych z tytułu odpłatności mieszkańców przekazanych do DPS.

Z powyższych środków powiaty wydatkowały kwotę 102.866.983,33zł, w tym dotacji 48.397.934,61zł na:

- bieżące wydatki rzeczowe bez remontów i doposażenia – 9.238.062,16zł z tego:
 - środki żywności – 2.592.509,57zł,
 - leki i środki pomocnicze – 351.348,12zł,
 - opłaty i podatki, energia elektryczna, gaz woda, ścieki i śmieci – 3.442.000,15zł,
 - pozostałe wydatki – 2.852.204,32zł,
- wydatki związane z zatrudnieniem - 38.636.141,34zł
- pozostałe wydatki – 523.731,11zł z tego:
 - remonty – 265.600,35zł
 - wyposażenie – 258.130,76zł

Strukturę wydatków związanych z bieżącym funkcjonowaniem domów pomocy społecznej przedstawia poniższy wykres.

Wydatki związane z zatrudnieniem w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie naszego województwa w roku 2010 stanowiły 79,83 % ogółu wydatków w DPS. W ramach tych środków wg stanu na 31 grudnia 2010r. w dps-ach zatrudnionych było 2.318 osób, z tego 2.272 na podstawie umowy o pracę i 46 wg innych form, co ilustruje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem	Z tego w domach:	
		Samorządów powiatowych	Podmiotów niepublicznych
Ogółem zatrudnieni (1+2), z tego:	2 318	1 839	479
1) na podstawie umowy o pracę (a+b)	2 272	1 815	457
a) w pełnym wymiarze czasu pracy	2 094	1 716	378
a) w niepełnym wymiarze czasu pracy	178	99	79
2) wg innych form	46	24	22

Na 2.272 osób zatrudnionych na podstawie umowę o pracę największą grupę (52,20 %) stanowią pracownicy działalności opiekuńczo-terapeutycznej.

Strukturę zatrudnienia w domach pomocy społecznej wg działów przedstawia poniższe zestawienie.

Pracownicy	Ogółem		Z tego w domach:			
			Samorządów powiatowych		Podmiotów niepublicznych	
	Liczba osób	Liczba etatów	Liczba osób	Liczba etatów	Liczba osób	Liczba etatów
Ogółem zatrudnieni (1+2+3+4+5), z tego:	2 272	2 167,78	1 815	1 756,30	457	411,48
1) kierujący jednostkami organizacyjnymi	48	45,43	34	33,50	14	11,93
2) działalności opiekuńczo-terapeutycznej	1 186	1 138,64	957	929,55	229	209,09
3) działalności medyczno-rehabilitacyjnej	350	325,59	284	267,25	66	58,34
4) działalności administracyjnej	188	174,61	154	146,68	34	27,93
5) gospodarczy i obsługi	500	483,51	386	379,32	114	104,19

Domy, które mają zezwolenie warunkowe zgodnie z art. 152 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. z 2008r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.), powinny do 31 grudnia 2010 roku zakończyć programy naprawcze i uzyskać stałe zezwolenie, aby móc kontynuować swoją działalność. Był to jeden priorytetów podczas

ubiegania się o środki z rezerwy celowej budżetu państwa uruchamianej na dofinansowanie działalności DPS-ów.

W ramach środków bieżących w 2010 roku z rezerwy celowej (cz. 83 poz. 25) dotacja w wysokości 60.000zł przeznaczona na realizację programu naprawczego przez DPS w Suszu, powiat Iławski, przy udziale 50% środków własnych. Otrzymane środki wykorzystano głównie na wykonanie 6 łazienek oraz przystosowanie 5 pomieszczeń na cele mieszkalne dla 8 mieszkańców. Wykonano modernizację sali dziennego pobytu oraz stołówki na oddziale II. Ponadto zrobiono dodatkowy przystanek dla windy osobowej, łączący oddział III. Zakupiono meble i całkowicie wyposażono wszystkie pokoje mieszkalne. Dzięki tym środkom i wykonaniu powyższych przez Dom Pomocy Społecznej w Suszu spełnił wymagane standardy i uzyskał zezwolenie na prowadzenie domu na czas nieokreślony.

Ponadto w ramach środków inwestycyjnych z rezerwy celowej przyznana została dotacja w łącznej wysokości 1.300.000zł dla dwóch domów pomocy społecznej, z tego:

- 500.000zł - Dom Pomocy Społecznej w Bisztyнку, powiat bartoszycki. Środki wykorzystane zostały na wykonanie niezbędnych projektów oraz sporządzenie dokumentacji technicznej na rozbudowę. Udało się uzyskać pozwolenia na budowę. W ramach robót budowlanych wykonano stan surowy otwarty, instalację wodno-kanalizacyjną, instalację c.o., instalacje elektryczne, kanalizację sanitarną zewnętrzną oraz sieć deszczową. DPS w Bisztyнку posiadał minimum 50% wkładu własnego w ww. zadanie, zgodnie z art.115 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 roku Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) oraz złożonym wnioskiem.
- 800.000zł - Dom Pomocy Społecznej w Węgorzewie, na budowę kolejnego pawilonu mieszkalnego dla 45 osób. W ramach uzyskanych środków opłacono fakturę za roboty budowlano-remontowe budynku nr 6 oraz częściowo wyposażono ten budynek w sprzęt. Dzięki tym pracom udało się oddać do użytku pawilon. Ponadto w wyniku rozstrzygniętego w dniu 4 listopada 2010r. przetargu zawarto umowę z wykonawcą na wykonanie wewnętrznej drogi i parkingu wraz z odwodnieniem. Prace rozpoczęto w terminie, zgodnie z umową, natomiast termin zakończenia prac określono na dzień 30 czerwca 2011r. W związku z tym powiat węgorzewski uzyskał zgodę na przesunięcie rozliczenia środków własnych.

Poza domami pomocy społecznej, całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym i w podeszłym wieku, zapewniają placówki prowadzone w ramach działalności gospodarczej i statutowej, przez podmioty działalności gospodarczej, Kościół Katolicki, inne kościoły, związki wyznaniowe, organizacje społeczne, fundacje i stowarzyszenia. Placówki nie mają statusu jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, ale uzupełniają system w obszarze opieki całodobowej. Tego rodzaju działalność może być prowadzona wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia wojewody. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2010 r. funkcjonowało 6 placówek opieki całodobowej

posiadających łącznie 187 miejsc, w tym:

- w podregionie elbląskim 2 placówki o łącznej liczbie miejsc 23,
- w podregionie elckim nie było placówek,
- w podregionie olsztyńskim 4 placówki o łącznej liczbie miejsc 164.

Trzy placówki prowadzone są w ramach działalności statutowej i trzy w ramach działalności gospodarczej. Wszystkie placówki posiadają zezwolenia na czas nieokreślony wydane przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego i są wpisane do rejestru placówek, który jest udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego.

3.1.2. Placówki opiekuńczo-wychowawczych i ośrodki adopcyjno-opiekuńcze

W całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszczane są dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej. Placówki opiekuńczo-wychowawcze dzieli się na placówki następującego typu:

- interwencyjne,
- socjalizacyjne,
- rodzinne,
- wielofunkcyjne

Zapewnienie opieki dzieciom w tych placówkach oraz pokrywanie kosztów ich utrzymania jest zadaniem własnym powiatu. Zadaniem placówek opiekuńczo-wychowawczych jest przygotowanie dzieci do samodzielnego życia. Zadania poszczególnych typów placówek opiekuńczo-wychowawczych przedstawiają się następująco:

Typ placówki	Zadania
Interwencyjna	<ol style="list-style-type: none">Zadaniem placówki interwencyjnej jest zapewnienie dziecku:<ol style="list-style-type: none">doraźnej opieki na czas trwania sytuacji kryzysowej;dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;opieki i wychowania do czasu powrotu do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie adopcyjnej albo zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego albo socjalizacyjnego;dostępu do pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiedniej do zaburzeń i odchyżeń rozwojowych lub specyficznych trudności w nauce.Placówka interwencyjna przyjmuje dzieci w sytuacjach wymagających natychmiastowego rozpoczęcia sprawowania opieki i wychowania.Do placówki interwencyjnej są przyjmowane dzieci od 11. roku życia na

	<p>podstawie rozstrzygnięcia sądu w sprawach opiekuńczych, niezależnie od miejsca zamieszkania. W wyjątkowych przypadkach do placówki interwencyjnej mogą być przyjmowane dzieci młodsze.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Placówka interwencyjna może specjalizować się w opiece nad niemowlętami przygotowywanymi do adopcji. 5. Placówka interwencyjna sporządza diagnozę psychologiczno-pedagogiczną dziecka i diagnozę jego sytuacji rodzinnej oraz ustala wskazania do dalszej pracy z dzieckiem. 6. Pobyt dziecka w placówce interwencyjnej nie może trwać dłużej niż 3 miesiące. W przypadku, gdy postępowanie sądowe w sprawie uregulowania sytuacji prawnej dziecka jest w toku, pobyt w placówce interwencyjnej może być przedłużony, nie dłużej jednak niż o 3 miesiące.
Rodzinna	<p>Zadania placówki rodzinnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzy jedną, wielodzietną rodzinę dla dzieci, którym nie znaleziono rodziny zastępczej lub przysposabiającej; 2. Wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; 3. Umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; 4. Zapewnia dzieciom kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych; 5. Ustala zasady kontaktów dziecka z rodzicami w porozumieniu z sądem, centrum pomocy i ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym. 6. Współpracuje z ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym i centrum pomocy w celu sprawowania lepszej opieki nad dzieckiem i jego wychowania.
Socjalizacyjna	<p>Zadania placówki socjalizacyjnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnia dziecku opiekę całodobową i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby; 2. Zapewnia zajęcia wychowawcze, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące brak wychowania w rodzinie przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym - odpowiednią rehabilitację i zajęcia specjalistyczne; 3. Zapewnia dzieciom kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych; 4. Podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnych formach opieki zastępczej; 5. Pracuje z rodziną dziecka; 6. Organizuje dla swoich wychowanków odpowiednie formy opieki w środowisku, grupy usamodzielniające oraz kontakt z rodzinami

	zaprzyjaźnionymi;
Wielofunkcyjna	Zadania placówki wielofunkcyjnej: 1. Zapewnia dziecku dzienną i całodobową opiekę oraz wychowanie, realizując zadania przewidziane dla placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego, typu interwencyjnego i socjalizacyjnego, a także łączy dzienne i całodobowe działania terapeutyczne, interwencyjne i socjalizacyjne skierowane na dziecko i rodzinę dziecka. 2. Pracuje z rodziną dziecka w celu usprawnienia jej umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2010 roku funkcjonowało łącznie 74 placówki opiekuńczo-wychowawcze i ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, w tym:

- 15 typu socjalizacyjnego;
- 1 typu interwencyjnego;
- 11 typu wielofunkcyjnego;
- 11 typu rodzinnego;
- 28 wsparcia dziennego (3 specjalistyczne i 25 opiekuńczych)
- 8 ośrodków adopcyjno-opiekuńczych.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze i ośrodki adopcyjno-opiekuńcze w większości są jednostkami publicznymi, jednak 21 prowadzonych jest na zlecenie powiatu, w tym:

- 5 typu socjalizacyjnego;
- 4 typu wielofunkcyjnego;
- 2 typu rodzinnego;
- 10 wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczym;
- 4 ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

Z dniem 31 grudnia 2010 roku jeden z ośrodków adopcyjno-opiekuńczych został zamknięty. W 7 funkcjonujących ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych woj. warmińsko-mazurskiego w 2010 roku prowadzono 103 procedury adopcyjne, a według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku - 82 adopcje zostały zakończone.

Lp.	Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze	Liczba prowadzonych procedur adopcyjnych	Liczba zakończonych adopcji
1	ośrodki publiczne	53	40
2	ośrodki niepubliczne	50	42

Ogółem ośrodki (publiczne i niepubliczne)	103	82
--	-----	----

Świadczone usługi oraz opieka i wychowanie obowiązujące w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powinny być zgodne ze standardami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych z dnia 19 października 2007 r. (Dz. U. Nr 201, poz.1455). Zgodnie z tymi standardami dzieciom w placówce opiekuńczo-wychowawczej (typu interwencyjnego, socjalizacyjnego i rodzinnego bez względu na ilość przebywających w nich dzieci), zapewnia się:

1. żywienie dostosowane do ich potrzeb rozwojowych;
 2. dostęp do opieki zdrowotnej;
 3. dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych i rewalidacyjnych;
 4. wyposażenie w:
 1. odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb,
 2. zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego,
 3. środki higieny osobistej;
 5. zaopatrzenie w:
 1. leki,
 2. podręczniki i przybory szkolne;
 6. kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci od 5 roku życia,
 7. dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów;
 8. dostęp do nauki, która w zależności od typu placówki opiekuńczo-wychowawczej odbywa się:
 1. w szkołach poza placówką opiekuńczo-wychowawczą,
 2. na terenie placówki opiekuńczo-wychowawczej,
 3. w systemie nauczania indywidualnego;
 9. pomoc w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych, oraz w miarę potrzeby przez udział w zajęciach wyrównawczych;
 10. uczestnictwo, w miarę możliwości, w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych;
 11. opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się placówka opiekuńczo-wychowawcza;
 12. pokrycie kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką opiekuńczo-wychowawczą.
- Liczba dzieci jednocześnie przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej:
- nie powinna przekraczać 30 dla placówek socjalizacyjnych i interwencyjnych,
 - może wynosić od 4 do 8 w placówkach rodzinnych (w szczególnie uzasadnionych przypadkach może być mniejsza lub większa).

W zakresie usług bytowych każda placówka opiekuńczo-wychowawcza, niezależnie od typu i liczby dzieci, powinna znajdować się w budynku, który posiada:

1. pokoje mieszkalne 1-5-osobowe, właściwie oświetlone, o powierzchni zapewniającej przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia, na które składają się, co najmniej dla każdego dziecka:
 - łóżko lub tapczan,
 - szafka i lampka nocna,
 - szafa lub miejsce w szafie na przechowywanie rzeczy osobistych, odzieży i obuwia dostosowanych do pory roku,
 - zabawki;
2. kuchnię.

Dodatkowo w placówkach socjalizacyjnych i interwencyjnych przeznaczonych dla więcej niż 14 dzieci powinny znajdować się:

- łazienki z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalety, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny;
- pomieszczenia do wypoczynku wyposażone w stoliki i krzesła, telewizor, gry, zabawki, książki (nie mniej niż jedno pomieszczenie na 10 dzieci);
- miejsce do cichej nauki;
- jadalnię dla wszystkich dzieci;
- aneksy kuchenne przeznaczone do zajęć kulinarnych i przyrządzania śniadań i kolacji (nie mniej niż jeden aneks kuchenny na 10 dzieci);
- odpowiednio wyposażone pomieszczenia do zajęć terapeutycznych i sportowych;
- pokój do spotkań z osobami odwiedzającymi;
- pokój gościnny;
- gabinet pielęgniarstwa;
- pokój dla dzieci chorych;
- pomieszczenie do prania i suszenia.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. 36 placówek spełniało wymagane standardy

i funkcjonowały one na podstawie zezwolenia na czas nieokreślony:

1. Dom Św. Faustyny - "Pomocna Dłoń" w Elku,
2. Dom Rodzinny w Elku ul. Grajewska,
3. Dom Rodzinny w Elku ul. M.Dąbrowskiej,
4. Dom Rodzinny w Starych Juchach,
5. Powiatowy Dom Dziecka „Słoneczne Wzgórze” we Fromborku,
6. Powiatowy Dom Dziecka w Reszlu,
7. Rodzinny Dom Dziecka w Nidzicy,
8. Dom św. Faustyny „Nie Lękajcie Się" w Goldapi,
9. Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Edukacyjnych i Diagnostycznych w Olsztynie – Pogotowie Opiekuńcze,

10. Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Edukacyjnych i Diagnostycznych w Olsztynie – Dom dla Dzieci “W Parku”,
11. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Ośrodek Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie,
12. Rodzinny Dom Dziecka Nr 3 w Olsztynie,
13. Placówka Rodzinna w Zelkach,
14. Rodzinny Dom Dziecka w Grabinku,
15. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Bartoszcach,
16. Rodzinny Dom Dziecka w Żydowie,
17. Dom dla Dzieci „Nad Jeziorem” w Olsztynku,
18. Dom dla Dzieci im. Michała Lengowskiego w Gryźlinach,
19. Dom dla Dzieci “Keja” w Biskupcu,
20. Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 w Olsztynie,
21. Rodzinny Dom Dziecka w Lidzbarku Warmińskim,
22. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza “Mario” w Lidzbarku,
23. Dom im. J. Korczaka w Olecku,
24. Katolicki Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży w Braniewie,
25. Dom dla Dzieci w Pasymiu,
26. Zespół Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Szczytnie,
27. Dom Dziecka “Orle Gniazdo” w Marwicy,
28. Domy dla Dzieci Towarzystwa “Nasz Dom” w Mrągowie,
29. Placówka Wielofunkcyjna Dom dla Dzieci i Młodzieży “Promyk” w Morągu,
30. Dom dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie,
31. Dom Dziecka w Pacóltowie,
32. Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza “Mój Dom” w Ornecie,
33. Dom Dziecka im.J.Korczaka w Olsztynie,
34. Dom św. Faustyny „Wielkie Serce” w Giżycku,
35. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Elblągu,
36. Rodzinny Dom Dziecka Caritas Archidiecezji Warmińskiej w Braniewie.

Na podstawie zezwolenia warunkowego funkcjonowało 2 placówki niespełniające wszystkich wymaganych standardów:

1. Dom dla Dzieci w Stawigudzie (Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Podajmy Dłoń”, na podstawie ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 18 marca 2011r. /Dz.U Nr 81 poz 4956/, posiada zezwolenie warunkowe na prowadzenie w/w placówki, nie dłużej jednak niż do 31 grudnia 2012 r.),
2. Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu – Dom Dziecka (Miasto Elbląg dostało zezwolenie na prowadzenie tejże placówki czas nieokreślony z dniem stycznia 2011 roku).

W 2010 roku z dotacji na funkcjonowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych przekazane zostały środki w wysokości 543.380 zł, z czego w ramach działalności bieżącej 465.880 zł, natomiast 77.500 zł na sfinansowanie wydatków inwestycyjnych.

W ramach wydatków bieżących środki dla placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2010 roku przekazywane były na realizację dwóch zadań:

1. wypłatę dodatków w wysokości 250 zł miesięcznie na pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy, realizującego pracę socjalną w środowisku – 27.750zł
2. standaryzację placówek opiekuńczo wychowawczych – 438.130 zł.

W ramach dotacji na dodatki dla pracowników socjalnych, dofinansowano działalność 9 powiatów, na terenie których działają placówki opiekuńczo - wychowawcze, które otrzymały dotację z przeznaczeniem na dodatki dla 11 pracowników socjalnych zatrudnionych w ramach 8,5 etatu.

Na standaryzację przeznaczono również środki inwestycyjne. Łącznie więc na realizację programów naprawczych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w 2010 roku przeznaczono 515.630zł.

Powyższe środki przyznane zostały dla Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych o nazwie Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu. W ramach dotacji wykorzystano całą kwotę, w ramach której przeprowadzono ogólny remont i przebudowano budynek Domu Dziecka przy ulicy Chrobrego 4. Prace polegały na:

- przebudowie nieużytkowanych pomieszczeń mieszkalnych na pokoje mieszkalne,
- malowanie i szpachlowanie starych tynków na ścianach i sufitach w części pomieszczeń,
- wykonanie okładzin ściennych z GRAMAPLASTU w części korytarza i stołówki,
- remont części łazienek wraz z wymianą części urządzeń sanitarnych,
- przebudowa pokoju dziennego-wydzielenie odrębnego pomieszczenia,
- montaż witryn w profilach aluminiowych i częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (łącznie z wykonaniem i obsadzeniem nowych drzwi),
- wymiana części podłóg z PCV na wykładziny rolowane,
- wymiana instalacji elektrycznej i sanitarnej w części remontowanych pomieszczeń,
- przebudowa części pomieszczeń mieszkalnych na siłownię i pracownię specjalistyczne.

Ponadto w ramach wydatków inwestycyjnych zakupiono sprzęt niezbędny do wyposażenia kuchni i pralni, który zastąpił stary i zużyty sprzęt AGD (m.in. piekarnik elektryczny, szafa chłodnicza, zamrażarka, pralnicowirówka, suszarka bębnowa, stół do prasowania). Ponadto zakupiony został sprzęt potrzebny do pielęgnacji terenów zielonych z funkcją odśnieżania na zimę.

Dzięki dotacji udało się osiągnąć wymagane przepisami standardy, tzn. utworzyć w budynku przy ulicy Chrobrego 4 Dom Dziecka dla 30 dzieci oraz trzy odrębne grupy usamodzielniane po 10 miejsc w każdej.

3.1.3. Świadczenia dla rodzin zastępczych

Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym jest zadaniem własnym powiatu.

Opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej zapewnia się dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej lub dziecku niedostosowanemu społecznie. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiedniego do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym:

- odpowiednie warunki bytowe,
- możliwości rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego,
- możliwości zaspokojenia indywidualnych potrzeb dziecka,
- możliwość własnej edukacji i rozwoju zainteresowań,
- odpowiednie warunki do wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

Rodziny zastępcze dzielą się na:

1. spokrewnione z dzieckiem
2. niespokrewnione z dzieckiem
3. zawodowe niespokrewnione z dzieckiem:
 - a) wielodzietne (w których w tym samym czasie umieszczonych jest nie mniej niż troje i nie więcej niż sześcioro dzieci, za wyjątkiem liczniejszego rodzeństwa),
 - b) specjalistyczne (w których umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci niedostosowanych społecznie albo z różnymi dysfunkcjami lub problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji),
 - c) o charakterze pogotowia rodzinnego (w której umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci na pobyt okresowy do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, nie dłużej jednak niż na 12 miesięcy)

Ponadto w 2010 roku na świadczenia dla rodzin zastępczych powiaty wydatkowały kwotę w wysokości 31.912.965 zł. W ramach tych środków pomocą objętych zostały 2.420 rodziny zastępcze, a w nich 3.733 osób.

Wyszczególnienie	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej
rodziny zastępcze ogółem, w tym:	31.912.965 zł	2.420	3.733
- rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem,	20.179.878 zł	2.048	2.734
- rodziny niespokrewnione z dzieckiem	4.249.887 zł	267	454
- rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem,	7.483.200 zł	119	574

W ramach zawodowych rodzin niespokrewnionych z dzieckiem objętych świadczeniami z pomocy społecznej zdecydowaną większość stanowiły rodziny wielodzietne - 83 rodzin (w nich 380 dzieci), następnie rodziny o charakterze pogotowia rodzinnego – 31 (w nich 180 dzieci) oraz rodziny specjalistyczne – 5 (w nich 8 dzieci).

Z powyższych środków przeznaczonych dla zawodowych rodzin zastępczych środki zostały wydatkowane na świadczenia zgodnie z poniższym zestawieniem:

Wyszczególnienie	Kwota świadczeń
Ogółem wydatki na świadczenia dla zawodowych rodzin zastępczych	7.483.200 zł
Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	4.141.370 zł
Jednorazowa pomoc na pokrycie wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny	163.678 zł
Jednorazowa pomoc losowa	8.331 zł
Okresowa pomoc losowa	720 zł
Wynagrodzenia osób za pełnienie zadań rodzin zastępczych	3.132.830 zł
Wynagrodzenie osoby pozostającej w gotowości pełnienia zadań pogotowia rodzinnego	36.271 zł

Największa część środków, 55%, przeznaczona została na pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Ponadto

około 42% środków stanowiły wynagrodzenia za pełnienie funkcji rodzin zastępczych oraz za gotowość do pełnienia funkcji pogotowia rodzinnego.

Zgodnie z danymi zebranymi z powiatowych centrów pomocy rodzinie w 2010 roku w rodzinach zastępczych przebywało łącznie 3.733 dzieci. W poszczególnych typach opieki liczba dzieci przedstawiała się następująco:

- w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 2.734 dzieci;
- w rodzinach zastępczych niespokrewnionych - 454 dzieci;
- w zawodowych rodzinach zastępczych – 574 dzieci.

W ramach konkursu w 2010r. dofinansowywane były działania na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej w samorządach lokalnych, jak również działania zapobiegające umieszczeniu dzieci poza rodziną. Minister Pracy i Polityki Społecznej ogłosił otwarty konkurs ofert na finansowe wspieranie programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Za priorytetowe zostały uznane programy, które miały na celu:

1. tworzenie niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych, zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, w tym dofinansowanie wynagrodzeń nowopowstających rodzin zastępczych zawodowych (do 80% wynagrodzenia);
2. wspieranie istniejących niespokrewnionych rodzin zastępczych i zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka poprzez m.in. dofinansowanie dodatkowych szkoleń dla rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka, doposażenie rodzinnych form pieczy zastępczej w niezbędny sprzęt domowy;
3. wspieranie rozwoju wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej poprzez m.in. dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych;
4. tworzenie infrastruktury niezbędnej dla dobrego funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej, w tym rodzin zastępczych (dostęp do specjalistów z różnych dziedzin oraz do różnych form wsparcia rodzin zastępczych) oraz tworzenie jednostek specjalistycznego poradnictwa dla rodzin naturalnych, zastępczych oraz adopcyjnych;
5. wsparcie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej;
6. pomoc dla rodzin z małoletnimi dziećmi w sytuacjach kryzysowych, wynikających z bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym działania asystenta rodziny;
7. rozwój środowiskowych form pomocy dzieciom i rodzinie.

O dotacje mogły się ubiegać jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego. Przy ocenie programów opracowanych i zgłaszanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczególnie promowane były programy budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi w oparciu o partnerstwo lokalne, na zasadach określonych w

ustawie z dnia 24 kwietnia 2003r.(Dz. U. z 2003r. Nr 96, poz.873 z póź. zm.) o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Przy ocenie dodatkowo punktowane były programy, w ramach których powstaną nowe zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka.

Do Wydziału Polityki Społecznej tutejszego Urzędu wpłynęły łącznie 91 oferty na realizację tego programu. Pozytywnie zostało zaopiniowanych 91 programów jednak dotację otrzymało 17 na łączną kwotę 383.600zł.

Programy z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem, które wpłynęły do Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie i otrzymały dotacje przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wnioskodawca	Paragraf klasyfikacji budżetowej	Nazwa zadania/programu	Kwota przyznana
1	Gmina Stare Juchy	2020	„Aktywne usamodzielnienie – warsztaty gotowania”	6.200
2	Powiat Ostródzki	2120	„Naucz się zawsze być rodzicem”	5.300
3	Powiat Ostródzki	2120	„Potrafimy wam pomóc – system wsparcia dla rodzin zastępczych i naturalnych”	17.200
4	Powiat Elbląski	2120	„Świadomie w przyszłość – jak efektywnie pomóc dorastającej młodzieży przebywającej w rodzinach zastępczych na terenie powiatu elbląskiego w usamodzielnieniu”	50.000
5	Powiat Olecki	2120	„Wsparcie funkcjonujących w powiecie oleckim niespokrewnionych rodzin zastępczych i zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych”	24.000
6	Powiat Olecki	2120	„W grupie różnie. Zajęcia terapeutyczno-edukacyjne dla dzieci z problemami emocjonalnymi w powiecie oleckim”	10.000
7	Powiat Olecki	2120	„Prowadzenie szkoły dla rodziców w powiecie oleckim”	9.600
8	Powiat Iławski	2120	„Pedagog i trener rodziny jako specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych oraz naturalnych z powiatu iławskiego”	32.000

9	Powiat Braniewski	2120	„Doposażenie rodzinnego Domu Dziecka w Braniewie – zagospodarowanie placu zabaw oraz działania na rzecz rozwoju i wspierania dzieci przebywających w placówce”	20.000
10	Powiat Braniewski	2120	„To mój dom – doposażenie rodziny zastępczej zawodowej w niezbędny sprzęt domowy”	7.300
11	Powiat Braniewski	2120	„Szczęśliwe dzieciństwo – szkolenie z zakresu zaburzeń rozwojowych i emocjonalnych dzieci i młodzieży”	11.200
12	Gmina Dobrze Miasto	2020	„Środowiskowa pomoc dla 10 rodzin z małoletnimi dziećmi w sytuacjach kryzysowych w gminie Dobrze Miasto”	36.000
13	Powiat Nowomiejski	2120	„Talenty na obecne czasy”	12.000
14	Powiat Nowomiejski	2120	„Rozwój i wsparcie pieczy zastępczej w powiecie nowomiejskim”	9.500
15	Gmina Nowe Miasto Lubawskie	2020	„Szkola dla rodziców”	11.200
16	Gmina Biskupiec	2020	„Środowiskowa pomoc dla rodzin z małoletnimi dziećmi w sytuacjach kryzysowych w gminie biskupiec w ramach zintegrowanego systemu pomocy rodzinom powiatu olsztyńskiego”	54.200
17	Gmina Miasto Działdowo	2020	„Asystent rodziny”	35.900
RAZEM				383.600

W ramach świadczeń dla rodzin zastępczych przyznawane są:

- pomoc na częściowe pokrycie pobytu dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, ustalana w wysokości 40% podstawy pomniejszonej o kwotę odpowiadającą 50% dochodu dziecka, nie mniej niż 10% podstawy. W przypadku rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem kwota ta jest zwiększona o 10% podstawy.
- jednorazowa pomoc na pokrycie wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny ustalana w wysokości 150% podstawy,
- pomoc udzielana w przypadkach, gdy na skutek zdarzenia losowego dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej wymaga dodatkowego wsparcia, obejmująca:

- jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości do 50% podstawy albo okresowe świadczenie pieniężne w wysokości do 50% podstawy wypłacane przez okres trwania bezpośrednich skutków tego zdarzenia,
- pomoc w formie rzeczowej o wartości do 50% podstawy.
- Wynagrodzenie z tytułu świadczonej opieki i wychowania przyznawane rodzinom zastępczym zawodowym niespokrewnionym z dzieckiem (wielodzietnym i specjalistycznym),
- Wynagrodzenie z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka lub z tytułu świadczonej opieki i wychowania przyznawane rodzinom zastępczym zawodowym niespokrewnionym z dzieckiem o charakterze pogotowia rodzinnego.

3.1.4. Pomoc mająca na celu usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem

Osobom, które osiągnęły pełnoletniość w rodzinie zastępczej oraz osobom pełnoletnim opuszczającym placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, przysługuje pomoc mająca na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną oraz pomoc. Ma ona przede wszystkim formę:

- pieniężną na usamodzielnienie,
- pieniężną na kontynuowanie nauki,
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- w uzyskaniu zatrudnienia,
- na zagospodarowanie - w formie rzeczowej.

Niewątpliwie proces wprowadzania wychowanka w samodzielne, dojrzałe życie jest procesem bardzo ważnym i w zależności od indywidualnej sytuacji może trwać nawet kilka lat.

Zadanie to wynika z art. 88 ustawy o pomocy społecznej i jest realizowane przez powiaty jako zadanie własne z zakresu pomocy społecznej. Powiaty finansują jego realizację w całości ze środków własnych.

Podstawą ustalenia wysokości pomocy pieniężnej jest kwota zwana „podstawą”. W roku 2010 wynosiła ona 1.647 zł.

Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie określa szczegółowo rozporządzenie ministra polityki społecznej z dnia 23 grudnia 2004r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U.

z 2005 r. Nr 6 poz. 45 z późn. zm.). Zgodnie z nim wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby opuszczającej placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego, rodzinnego lub domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, zależy od okresy przebywania w poszczególnych typach placówek i ustala się ją w kwocie odpowiadającej:

- 1) 400% podstawy – w przypadku, gdy osoba usamodzielniana przebywała w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przez okres powyżej trzech lat;
- 2) 400% podstawy - w przypadku, gdy osoba usamodzielniana opuszcza dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
- 3) 200% podstawy - w przypadku, gdy osoba usamodzielniana przebywała w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, rodzinnego lub w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przez okres od dwóch do trzech lat;
- 4) 100% podstawy - w przypadku, gdy osoba usamodzielniana przebywała w placówce opiekuńczo– wychowawczej typu socjalizacyjnego, rodzinnego lub w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przez okres od roku do dwóch lat.

Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej z rodziny zastępczej lub opuszczającej młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy ustala się w kwocie odpowiadającej:

- 1) 300% podstawy - w przypadku, gdy osoba usamodzielniana przebywała w rodzinie zastępczej, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich przez okres powyżej trzech lat;
- 2) 200% podstawy - w przypadku, gdy osoba usamodzielniana przebywała w rodzinie zastępczej, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich przez okres od dwóch do trzech lat;
- 3) 100% podstawy - w przypadku, gdy osoba usamodzielniana przebywała w rodzinie zastępczej, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich przez okres od roku do dwóch lat.

Do okresów pobytu, wlicza się wszystkie okresy, w ciągu których osoba usamodzielniana przebywała w innej rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, rodzinnego i socjalizacyjnego, domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, zakładzie poprawczym, schronisku

dla nieletnich lub specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Wlicza się do nich również okres do sześciu miesięcy przed osiągnięciem pełnoletniości przez osobę usamodzielnianą, w przypadku, gdy jej pobyt w rodzinie zastępczej ustal wskutek śmierci osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej. Jednocześnie pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego dłuższy niż sześć miesięcy traktuje się jako pobyt w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego.

Wartość pomocy na zagospodarowanie ustala się jako równowartość kwoty nie wyższej niż 300% podstawy. Podobnie wartość pomocy na zagospodarowanie dla osoby usamodzielnianej niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym lub znacznym ustala się jako równowartość 300% podstawy.

W skład pomocy na zagospodarowanie mogą wchodzić:

- materiały niezbędne do przeprowadzenia remontu i wyposażenia mieszkania;
- niezbędne urządzenia domowe;
- pomoce naukowe;
- sprzęt rehabilitacyjny;
- sprzęt, który może służyć do podjęcia zatrudnienia.

Jednocześnie uzyskanie pomocy w usamodzielnieniu jest uzależnione od ustanowienia opiekuna oraz od opracowania i realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia pod nadzorem tegoż opiekuna.

Łącznie na powyższe zadanie w 2010 roku w ramach środków własnych powiaty wydatkowały kwotę 7.254.858zł. Wydatki związane z pomocą mającą na celu usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem opuszczających różne placówki przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	Uzyskiwanie odpowiednich warunków mieszkaniowych	Pomoc w zagospodarowaniu
Ogółem	1 222 521	4 840 829	134 721	1 056 787
Rodziny zastępcze	637 898	3 384 987	28 700	641 669
Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego	480 228	1 225 985	106 021	333 508

Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	0	24 309	0	2 276
Specjalne ośrodki wychowawcze	0	5 929	0	0
Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	79 690	169 982	0	64 348
Młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające socjoterapię zapewniającą całodobową opiekę	0	7 411	0	0
Schroniska dla nieletnich	4 941	568	0	0
Zakłady poprawcze	19 764	21 658	0	14 986

Największą grupę wydatków stanowiła pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki, najmniejszą – pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (w tym w mieszkaniu chronionym).

Spośród osób korzystających z pomocy największą grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby korzystające z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, najmniejszą – osoby korzystające z pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Wśród osób korzystających ze świadczeń największą grupę stanowią wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze, a w drugiej kolejności – placówki opiekuńczo-wychowawcze. Wśród osób otrzymujących pomoc na życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem nie było wychowanków opuszczających domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małymi dziećmi i kobiet w ciąży, schroniska dla nieletnich oraz zakłady karne.

Liczbę osób korzystających z pomocy, mającej na celu życiowe usamodzielnienie oraz integrację ze środowiskiem przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	Uzyskiwanie odpowiednich warunków mieszkaniowych	Pomoc w zagospodarowaniu
Ogółem	261	1 207	74	283
Rodziny zastępcze	143	815	24	170
Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego	86	318	50	87
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	0	6	0	1

Specjalne ośrodki wychowawcze	0	1	0	0
Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	26	59	0	21
Młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające socjoterapię zapewniające całodobową opiekę	0	2	0	0
Schroniska dla nieletnich	1	1	0	0
Zakłady poprawcze	5	5	0	4

3.1.5. Pomoc dla cudzoziemców

W 2010 roku na pokrycie kosztów związanych z pomocą dla cudzoziemców, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art.18 ust. 1 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362, z późn. zm.) przeznaczono dotację w łącznej kwocie 19.255,00 zł dla 3 gmin, w tym:

- UM Braniewo -3.000,00 zł
- UM Elk -1.255,00 zł
- UM Olsztyn – 15.000,00 zł

Zakres pomocy udzielonej w ramach powyższych środków przedstawia się szczegółowo w następujący sposób:

- UM Braniewo- kraj pochodzenia Armenia, w rodzinie 5 osób (1 kobieta, 4 dzieci), zasiłek celowy miesięcznie w kwocie 750 złotych, pobierany przez 4 miesiące,
- UM Elk- kraj pochodzenia Federacja Rosyjska, w rodzinie 5 osób (1 kobieta, 1 mężczyzna, 3 dzieci), zasiłek celowy miesięcznie w kwocie 418 złotych, pobierany przez 3 miesiące, pobyt tolerowany.
- UM Olsztyn- kraj pochodzenia Gruzja, w rodzinie 5 osób (2 kobiety, 3 dzieci), zasiłek celowy w kwocie 1.800 złotych, pobierany przez 4 miesiące, pobyt tolerowany, legalizacja pobytu 23 czerwca 2010 roku do 30 lipca 2011 roku;

-kraj pochodzenia Federacja Rosyjska, w rodzinie 1 osoba, zasiłek celowy miesięcznie w kwocie 450 złotych przez 10 miesięcy, pobyt tolerowany od czerwca 2008 roku do marca 2012 roku;

-kraj pochodzenia Federacja Rosyjska, w rodzinie 1 osoba, zasiłek celowy miesięcznie w kwocie 567 złotych przez 9 miesięcy, pobyt tolerowany od czerwca 2008 roku do sierpnia 2012 roku.

3.2. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej przez gminy

Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej) obejmują:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia⁶⁾;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;

- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gmin (art. 17 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej) należą:

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Natomiast zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę (art. 18 ustawy o pomocy społecznej) obejmują:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

3.2.1. Realizacja świadczeń pomocy społecznej

Świadczeniami z pomocy społecznej, w myśl art. 36 ustawy o pomocy społecznej są: świadczenia pieniężne i świadczenia niepieniężne. Do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej należy zaliczyć:

a) świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy.
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc dla rodzin zastępczych,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

b) świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych,
- szkolenia, poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna prowadzone przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

Realizacja zasiłków stałych

Zasiłek stały z pomocy społecznej przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
- w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

Na realizację zasiłków stałych w 2010 roku gminy wydatkowały kwotę łącznie 40.130.973,23zł, w tym:

- dla osób samotnie gospodarujących kwotę 33.944.648,75zł,
- dla osób pozostających w rodzinie kwotę 6.186.324,48zł.

W roku 2010, na realizację przedmiotowych zadań wydatkowano o 2.153.238,23zł więcej niż w roku 2009.

Dotacja celowa przekazana w 2010 roku w części niewykorzystanej została zwrócona przez 96 gmin w łącznej kwocie 208.286,77 zł w terminie na rachunek wydatków Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego. Zwroty dotacji nastąpiły m. in. z powodu :

- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń,
- zmiany sytuacji dochodowej osoby/rodziny,
- nabycia prawa do świadczeń emerytalno-rentowych,
- nie zgłoszenia się na wyznaczoną komisję lekarską,
- przedłużające się oczekiwanie wnioskodawców na orzeczenie o niepełnosprawności.
- zgonu świadczeniobiorcy,

Realizacja zasiłków okresowych

Zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm) zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
- w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50 % różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

i jednocześnie nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

W ramach tego zadania gminom przekazano dotację w wysokości 48.571.653zł, z której w okresie od stycznia do grudnia 2010 roku gminy wydatkowały kwotę 48.518.318,12zł, w tym:

- 156.637 świadczeń z tytułu bezrobocia dla 29.704 osób na kwotę 42.909.224,08zł;
- 6.319 świadczeń z tytułu długotrwałej choroby dla 1.807osób na kwotę 1.324.523,84zł;
- 13.188 świadczeń z tytułu niepełnosprawności dla 2.893 osób na kwotę 2.436.856,22zł;
- 166 świadczeń z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego dla 63 osób na kwotę 56.005,51zł;
- 6.812 świadczeń z innych powodów dla 1.518 osób na kwotę 1.791.708,47zł.

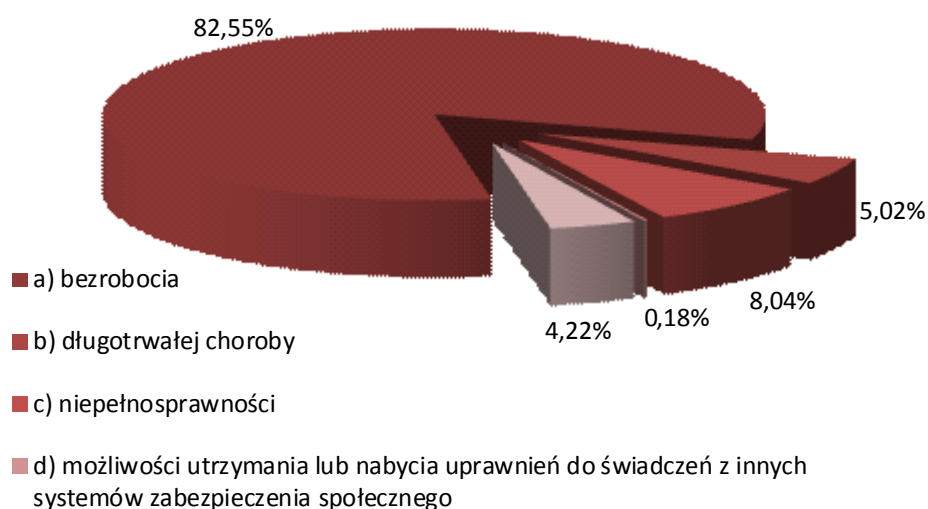
W roku 2010, na realizację przedmiotowych zadań wydatkowano o 25.234,62 zł mniej niż w roku 2009.

Dotacja celowa przekazana w 2010 roku w części niewykorzystanej została zwrócona przez 57 gmin w łącznej kwocie 53.334,88zł w terminie na rachunek wydatków Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Zwroty dokonane zostały głównie z powodu:

- zmiany miejsca zamieszkania świadczeniobiorców,
- zwrotu zasiłku nienależnie pobranego bez możliwości ponownego wykorzystania ze względu na termin wpływu środków na konto bankowe,
- nabycia prawa do świadczeń emerytalno-rentowych,
- podjęcia zatrudnienia przez świadczeniobiorców,
- refundacji zasiłku z ZUS

Największą grupę osób otrzymujących zasiłki okresowe stanowią osoby bezrobotne. Najmniej liczną - osoby, które otrzymały zasiłki okresowe z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Strukturę kosztów świadczeń w zależności od powodów przyznania zasiłków okresowych przedstawia poniższy wykres.

Realizacja zasiłków celowych

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, poza zasiłkami celowymi w art.18.1.4, 18.1.7 i 18.1.8, które są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Zasiłek celowy może być przyznany:

- w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu,
- osobom bezdomnym i innym osobom, niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, z przeznaczeniem na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenie zdrowotne,
- w formie biletu kredytowanego,
- osobom lub rodzinom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek okresowy, który nie podlega zwrotowi. Osobie lub rodzinie gmina może przyznać pomoc w formie pieniężnej lub rzeczowej w celu ekonomicznego usamodzielnienia. Pomoc taka może być przyznana w formie jednorazowego zasiłki celowego lub nieoprocentowanej pożyczki.

W ramach zasiłków celowych świadczenia przyznano decyzją dla 68.038 osób, z tego:

Wyszczególnienie	Liczba
Zasiłki celowe ogółem, w tym:	68.038
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,	1
w tym dla osób bezdomnych	0
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego	137
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia	288
Sprawienie pogrzebu	136
w tym osobom bezdomnym	17
Inne zasiłki celowe i w naturze	58.943
Zasiłki specjalne celowe	8.528
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie	5

Największą grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby, które uzyskały zasiłek celowy z przeznaczeniem na zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży.

Wydatki na ten cel z budżetów gmin wyniosły 40.092.932 zł. Struktura wydatków gmin w roku 2009 na zasiłki celowe przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	Wydatki w zł
Zasilki celowe ogółem, w tym:	40.092.932
Zasilki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,	160
w tym dla osób bezdomnych	0
Zasilki celowe w formie biletu kredytowanego	8.405
Zasilki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	527.894
Sprawienie pogrzebu	289.164
w tym osobom bezdomnym	33.319
Inne zasilki celowe i w naturze	35.878.330
Zasilki specjalne celowe	3.386.402
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie	2.577

3.2.2. Działalność ośrodków pomocy społecznej

Ośrodek pomocy społecznej jest jednostką organizacyjną wykonującą w gminie zadania pomocy społecznej (art. 110 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej). Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 pkt. 18 ustawy o pomocy społecznej). Źródła finansowania ośrodków pomocy społecznej stanowią środki własne gminy oraz dotacja celowa z budżetu państwa.

Na dofinansowanie działalności 116 ośrodków pomocy społecznej gminy otrzymały dotację w łącznej wysokości 25.122.756,63zł, tj. 99,97% planu po zmianach i dokonanych blokadach, z czego zwróciły kwotę 7.817,37zł, z tego:

- 24.044.267,20 zł na wydatki związane z zatrudnieniem, w tym:
 - § 4010 - wynagrodzenie osobowe pracowników – 20.313.825,41zł,
 - § 4040 - dodatkowe wynagrodzenie roczne – 1.183.036,46zł,
 - § 4110 - składki na ubezpieczenie społeczne – 2.176.027,25zł,
 - § 4120 - składki na Fundusz Pracy – 323.108,84zł,
 - pozostałe wydatki związane z zatrudnieniem – 48.269,24zł,
- wydatki na ZFŚS – 387.541,66zł,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników – 33.946,97zł,
- doposażenie (meble, sprzęt biurowy, materiały biurowe itp.) – 157.560,30 zł,
- sprzęt komputerowy – 23.693,51 zł,
- wydatki bieżące – 461.139,71 zł,
- pozostałe wydatki – 14.607,28zł.

Dotacja celowa przekazana do dnia 31 grudnia 2010 roku w części niewykorzystanej została zwrócona na rachunek Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego. Zwrotów w rozdziale jednostki dokonały na kwotę 7.817,37 zł, w tym :

- 2.301,74zł – z bieżącej działalności ośrodków pomocy społecznej, ze środków z ustawy budżetowej,
- 4.475,38zł - ze środków przyznanych z ustawy budżetowej z wypłaty dodatków dla pracowników socjalnych w wysokości 250zł miesięcznie zwrotów dokonały jednostki samorządu terytorialnego, głównie w związku z nieobecnością pracowników socjalnych w pracy z powodu zwolnień lekarskich:
- 1.040,25zł - ze środków przyznanych z rezerwy celowej na wypłaty dodatków dla pracowników socjalnych w wysokości 250zł miesięcznie dokonały jednostki samorządu terytorialnego, głównie w związku z nieobecnością pracowników socjalnych w pracy z powodu zwolnień lekarskich.

W ramach środków z dotacji kwota w łącznej wysokości 1.931.772 zł przyznana była na wypłaty dodatków do wynagrodzeń w wysokości 250 zł dla pracowników socjalnych zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu realizujących pracę socjalną w terenie, z której powiaty wydatkowały kwotę 1.985.574,00zł. Środki przekazano dla 116 ośrodków pomocy społecznej, które otrzymały dotację na dodatki dla 1.198 pracowników socjalnych, zatrudnionych na 1.190 etatach.

Zadania gmin z zakresu pomocy społecznej (wg stanu na 31 grudnia 2009r.) realizowało **3.545** osób, z tego **1.190** etatów finansowanych dotacją celową.

Struktura zatrudnienia w ośrodkach pomocy społecznej przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba osób
Ogółem liczba osób zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej z tego:	3.545
Kierownicy	117
Zastępcy kierowników	18
Pracownicy socjalni ogółem, w tym:	859
– starszy specjalista pracy socjalnej	56
– specjalista pracy socjalnej	278
– starszy pracownik socjalny	212
– pracownik socjalny	313
Aspirant pracy socjalnej	32
Pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	507
Pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	58
Konsultant	8

Koordinator ds. komputeryzacji	15
Radca prawny	14
Pozostali pracownicy	1.058

3.2.3. Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych

Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 pkt. 11 ustawy o pomocy społecznej). Jest to tzw. świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc:

- w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,
- opiekę higieniczną,
- zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz,
- w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kwalifikacje osób je świadczących reguluje Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. nr 189, poz. 1598).

Zgodnie z tym rozporządzeniem ustalono następujące rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowanych do szczególnych potrzeb osób wymagających takiej pomocy:

- uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- pielęgnacja,
- rehabilitacja fizyczna u usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu,
- pomoc mieszkaniowa,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Zadanie świadczenia usług opiekuńczych, stanowiące zadanie własne gminy było realizowane w 28 jednostkach samorządu terytorialnego. W gminach pomoc w formie usług opiekuńczych otrzymało **438** osób. W ośrodkach pomocy społecznej wg stanu na 31 grudnia 2010 r. zatrudnionych było **80** pracowników wykonujących usługi opiekuńcze. Realizatorami usług opiekuńczych były także podmioty niepubliczne, wykonujące je na podstawie umów-zlecenia zawieranych z organem gminy. Wśród podmiotów niepublicznych najczęściej realizatorem był Polski Czerwony Krzyż i Polski Komitet Pomocy Społecznej.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze ze statusem zadania własnego, realizowały jedynie 3 miejskie ośrodki pomocy społecznej - MOPS Olsztyn, MOPS Elbląg oraz MOPS Iława. Tą formą pomocy objętych zostało 58 osób.

Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych, z wyłączeniem usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w całości finansowana jest ze środków własnych gmin. W 2010 roku wydatki gmin województwa warmińsko-mazurskiego na zabezpieczenie powyższych usług, wyniosły łącznie 2.885.739,00zł.

Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 3 ustawy o pomocy społecznej należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminy.

W 2010 roku w województwie warmińsko mazurskim, ze 116 gmin, tylko 28 świadczyło usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które są zadaniem zleconym. Z pozostałych jednostek, tylko w jednym powiecie - nidzickim, żadna z gmin nie świadczyła tego rodzaju usług. W pozostałych powiatach, co najmniej jedna z gmin oferowała osobom z zaburzeniami psychicznymi pomoc w formie usług opiekuńczych, przy czym w większości powiatów tego typu usługi świadczą po dwie gminy. Nie ma jednak powiatu, w którym wszystkie gminy zlokalizowane na jego obszarze oferowałyby tą formę pomocy.

Środki na realizację usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi zapewnia budżet państwa.

W ramach przekazanej dotacji w wysokości 2.961.128,30zł gminy poniosły następujące wydatki:

- 2.099.626,32zł na wydatki związane z zatrudnieniem osób realizujących specjalistyczne usługi opiekuńcze na podstawie umów o pracę, w tym:
 - 1.599.923,04zł - wynagrodzenia osobowe pracowników § 4010
 - 120.664,87zł - dodatkowe wynagrodzenie roczne § 4040
 - 265.618,42zł - składki na ubezpieczenie społeczne § 4110
 - 39.215,10zł - składki na Fundusz Pracy § 4120
 - 74.204,89zł stanowiły pozostałe wydatki związane z zatrudnieniem, w tym:
 - 38.407,00zł - zatrudnienie na podstawie umów cywilnoprawnych,

- 35.797,89zł - inne wydatki związane z zatrudnieniem,
- 67.399,00zł – wydatki rzeczowe,
- 730.606,50zł – wydatki bieżące,
- 63.157,48zł – wydatki na ZFŚS,
- 339,00zł – inne wydatki.

Usługi świadczone były średniomiesięcznie dla 438 osób.

W roku 2010 zrealizowano 150.000,50 godzin usług, tj. o 2.565,5 godzin więcej w porównaniu do roku 2009. Średni koszt jednej godziny wyniósł 19,75 zł, tj. o 0,11zł mniej w porównaniu do roku 2009.

Zwrotów na łączną kwotę 42.743,70zł dokonało 13 jednostek samorządu terytorialnego:

- MOPS Działdowo-6,58zł,
- MOPS Elbląg-58,98zł,
- MOPS Kętrzyn-176,77zł,
- MOPS Morąg-21,97zł,
- MOPS Mrągowo-157,84zł,
- MOPS Nowe Miasto Lubawskie-12.519,38zł,
- MOPS Olsztyn-221,28zł,
- MOPS Orneta-714,10zł,
- MOPS Ostróda-2.108,50zł,
- MOPS Pisz-3,76zł,
- MOPS Szczytno-21,34zł,
- GOPS Braniewo-37,12zł,
- GOPS Świętajno Oleckie-26.696,08zł.

Przyczynami niewykorzystania dotacji w pełnej wysokości były m.in.: zgony podopiecznych oraz umieszczenia podopiecznych w DPS-ach; kosztów podróży służbowych, niższych niż zaplanowane; koszty zwolnień lekarskich, wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń; niewydatkowane środki na zakup środków czystości.

Największe zwroty dotacji, dokonane przez MOPS w Nowym Mieście lubawskim oraz GOPS w Świętajnie Oleckim spowodowane były, w pierwszym przypadku, zgonem podopiecznych oraz umieszczeniem podopiecznych w DPS, w drugim przypadku-zgonem osoby zatrudnionej na stażu, wykonującej pracę opiekunki do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych oraz rezygnacji z zatrudnienia przez drugą osobę.

3.2.4. Usuwanie skutków klęsk żywiołowych

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminę (zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej).

W 2010 roku w związku z koniecznością dalszych wypłat w roku 2010 zobowiązań z tytułu zasiłków celowych dla rolników, których gospodarstwa rolne zostały dotknięte suszą w 2008r., wynikających przede wszystkim z decyzji Samorządowych Kolegiów Odwoławczych, w 2010 roku przekazano na to zadanie środki w łącznej wysokości 3.000 zł, wypłacając 3 świadczenia dla 3 osób.

Ponadto, w 2010 roku dokonano wypłat zasiłków celowych dla 10 rodzin poszkodowanych w wyniku pożarów w łącznej kwocie 53.164 zł. Przekazane środki pozwoliły na częściowe wsparcie rodzin, które poniosły straty w gospodarstwach domowych w wyniku ww. zdarzeń, a których nie były w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

3.3. Środowiskowe domy samopomocy – bieżące funkcjonowanie. Rozwój sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Środowiskowy dom samopomocy jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej pobytu dziennego o zasięgu lokalnym (gminnym) lub ponadlokalnym (powiatowym), prowadzoną jako zadanie zlecone z zakresu pomocy społecznej. Jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym dla :

- chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne),
- niepełnosprawnych intelektualnie,
- wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, wymagających wsparcia w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych, zaspokajaniu ich niezbędnych potrzeb życiowych i postępowania rehabilitacyjnego rozumianego jako zespół działań, jakie może podejmować pomoc społeczna, zmierzających do osiągnięcia przez te osoby możliwe jak najpełniejszej samodzielności.

W województwie warmińsko-mazurskim wg stanu na 31 grudnia 2010 roku funkcjonowało 49 środowiskowych domów samopomocy, w tym :

- 28 o zasięgu lokalnym (gminne), w tym 12 prowadzonych na zlecenie organu samorządu przez podmioty niepubliczne,
- 21 o zasięgu ponadlokalnym (powiatowe, w tym 12 prowadzone na zlecenie organu samorządu przez podmioty niepubliczne.

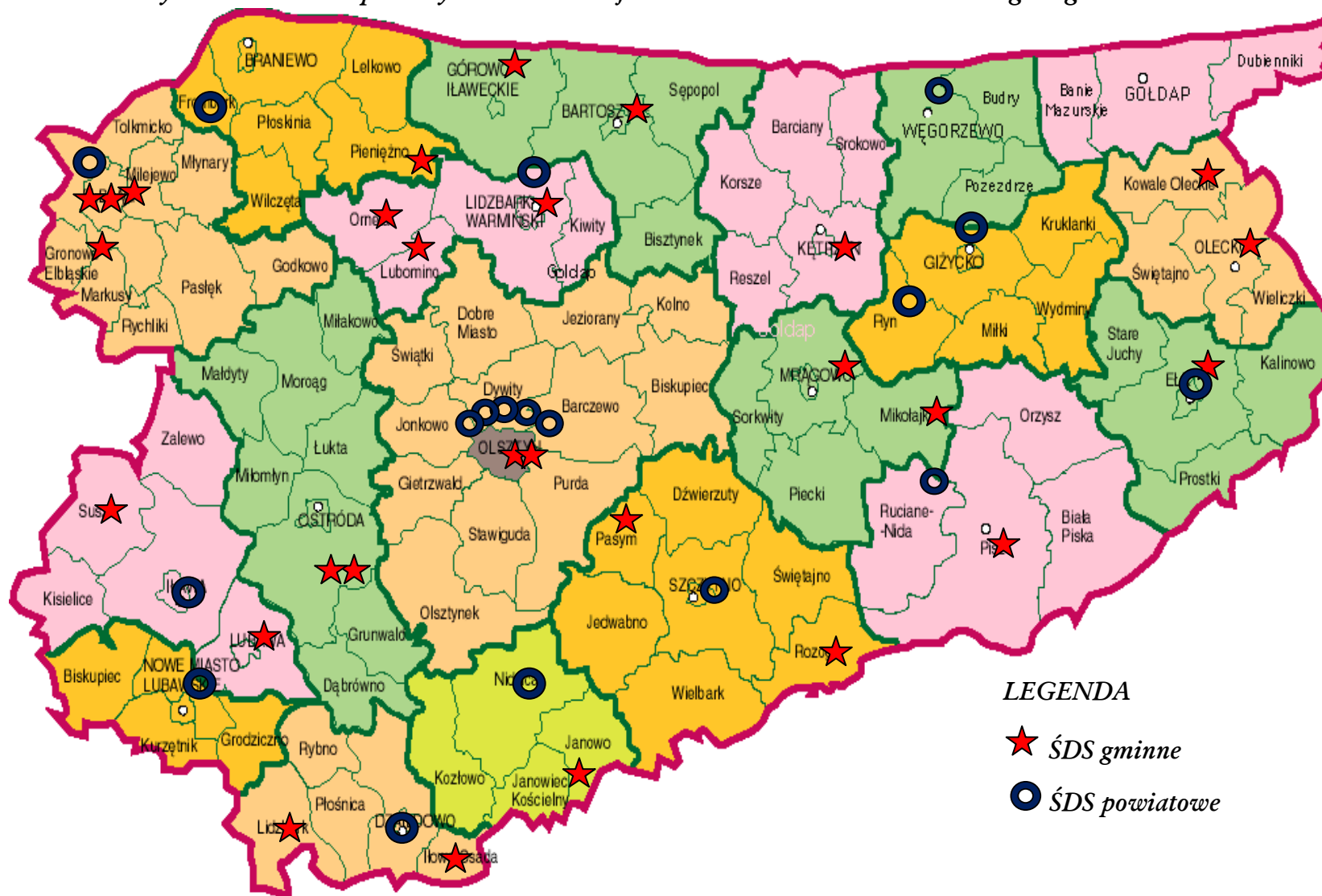
Funkcjonujące jednostki przeznaczone były łącznie dla 2.065 podopiecznych, w tym 30 miejsc całodobowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. z usług ŚDS-ów korzystało 2.040 osób, a na skierowanie oczekiwało 87 osób.

Środowiskowe Domy Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi
funkcjonujące w województwie warmińsko-mazurskim
wg stanu na 31 grudnia 2010 r.

L.p.	Wyszczególnienie		Liczba miejsc dzienne + hostelowe
1	UM BARTOSZYCE	ŚDS Bartoszyce	40
2	UM ELBLĄG	ŚDS ul. Pułaskiego 1c	106 + 5
3		ŚDS ul. Saperów 14d	25
4		ŚDS ul. Skrzydlata 15A	35
5	UM ELK	ŚDS ul. Kościuszki 33	30
6	UM GÓROWO IŁAWECKIE	ŚDS Górowo Iławeckie	45 + 6
7	UG GRONOWOELBLĄSKIE	ŚDS Jegłownik	20
8	UG IŁOWO-OSADA	ŚDS Iłowo-Osada	30
9	UG JANOWIEC KOŚCIELNY	ŚDS Szczepkowo Borowe	60+6
10	UK KĘTRZYN	ŚDS Kętrzyn	60
11	UG KOWALE OLECKIE	ŚDS Kowale Oleckie	23
12	UM LIDZBARK WARMIŃSKI	ŚDS Lidzbark Warmiński	25
13	UM LIDZBARK WELSKI	ŚDS Lidzbark	40
14	UM LUBAWA	ŚDS Lubawa	28
15	UM MIKOŁAJKI	ŚDS Mikołajki	60
16	UM MRĄGOWO	ŚDS Mrągowo	45
17	UM OLECKO	ŚDS Olecko	85
18	UM OLSZTYN	ŚDS ul. Królowej Jadwigi	30
19		ŚDS ul. Wyspiańskiego	60
20	UG LUBOMINO	ŚDS Wolnica	25
21	UM ORNETA	ŚDS Henrykowo	30
22	UM OSTRÓDA	ŚDS ul. 11-go Listopada	40
23		ŚDS ul. Sienkiewicza 15	30
24	UM PIENIĘŻNO	ŚDS Pięno	35

25	UM PISZ	ŚDS Pisz	35
26	UG PURDA	ŚDS Klebark Wielki	40
27	UG ROZOZI	ŚDS Orzeszki	40
28	UM SUSZ	ŚDS Susz	30
ŚDS GMINNE		Łączna liczba miejsc	1 169
29	SP BRANIEWO	ŚDS Frombork	30
30	SP DZIAŁDOWO	ŚDS Działdowo	37
31	SP ELBLĄG	ŚDS Przezmark	30
32	SP EŁK	ŚDS Ełk	35
33	SP GIŻYCKO	ŚDS Giżycko	30 + 4
34	SP GIŻYCKO	ŚDS Ryn	22
35	SP IŁAWA	ŚDS Iława	38
36	SP LIDZBARK WARMIŃSKI	PŚDS Lidzbark Warmiński	30
37	SP NIDZICA	ŚDS Nidzica	48
38	SP NOWE MIASTO LUBAWSKIE	PŚDS Nowe Miasto Lubawskie	36
39	UM OLSZTYN	ŚDS ul. Artyleryjska	60 + 9
40		ŚDS ul. Fałata	35
41		ŚDS ul. Paukszty	60
42		ŚDS ul. Paukszty "DEDAL"	60
43		ŚDS ul. Paukszty	50
44		ŚDS ul. Siewna	20
45	SP PISZ	ŚDS Ukta	40
46	SP SZCZYTNO	ŚDS Szczytno	80
47		ŚDS Piasutno	60
48		ŚDS Sąplaty	50
49	SP WĘGORZEWO	PDS Węgorzewo	32
ŚDS POWIATOWE		Łączna liczba miejsc	896
RAZEM GMINY I POWIATY			2 065

Mapa środowiskowych domów samopomocy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wg stanu na 31.12.2010r.

Łącznie na sfinansowanie działalności bieżącej wszystkich środowiskowych domów samopomocy w 2010 roku wydatkowane zostały środki w łącznej wysokości 26.768.408,45 zł.

Wydatki na dofinansowanie działalności środowiskowych domów samopomocy o zasięgu gminnym w roku 2010 wyniosły 16.069.127,74 zł, z tego 15.515.943,64 zł w ramach wydatków bieżących oraz 553.184,10 zł na inwestycje.

Dotacja przeznaczona została na dofinansowanie utworzenia i bieżącej działalności 31 lokalnych środowiskowych domów samopomocy na 1.259 miejsc w tym:

- 4 nowoutworzonych ŚDS w roku 2010 na 115 miejsc, w tym w:
 - Marcinkowie na 40 miejsc, (uruchomienie planowane od 1 kwietnia 2011 roku),
 - Lubominie na 25 miejsc, od 1 grudnia 2010 roku,
 - Kwietniewie na 30 miejsc, (uruchomienie planowane od 1 lutego 2011 roku),
 - Tardzie na 20 miejsc, (uruchomienie planowane od 2 stycznia 2011 roku),
- oraz 47 nowych miejsc uruchomionych w funkcjonujących już placówkach, w tym:
 - ŚDS w Szczepkowie Borowym – 36 miejsc (listopad-grudzień 2010r.),
 - ŚDS w Górowie Haweckim – 6 miejsc (od 1 lipca 2010r.),
 - ŚDS w Elblągu ul. Skrzydlata – 5 miejsc od listopada 2010 r.

W ramach środków bieżących wydatkowano kwotę 15.515.943,64 zł, z tego:

- 12.688.556,34 zł – wydatki bieżące ogółem, w tym:
 - 586.117,30 zł - środki żywności,
 - 5.219,74 zł – leki i środki pomocnicze,
 - 973.171,05 zł – opłaty, podatki, energia, gaz, itp.,
 - 593.526,48 zł – wydatki na transport podopiecznych,
 - 2.046.425,98 zł – pozostałe wydatki,
- 8.484.095,79 zł – wydatki związane z zatrudnieniem,
w ramach wydatków na wynagrodzenia kwota 4.250zł przeznaczona była na dodatki dla pracowników socjalnych, realizujących pracę w środowisku, dofinansowano działalność 2 środowiskowych domów samopomocy w Kętrzynie oraz Olecku.
- 2.827.387,30 zł – remonty oraz wyposażenie miejsc

Na działalność ŚDS o zasięgu ponadgminnym wydatkowano środki w wysokości 10.699.280,71 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie utworzenia bieżącej działalności 22 ponadlokalnych środowiskowych domów samopomocy na 936 miejsca, w tym -

- 1 nowoutworzony ŚDS na 60 miejsc w Olsztynie
- 61 nowych miejsc uruchomionych w funkcjonujących już placówkach:
 - ŚDS w Węgorzewie – 2 miejsca (od września)
 - ŚDS w Olsztynie ul. Artyleryjska 39 miejsc w tym 9 hostelowych (od grudnia 2010 r.),
 - ŚDS w Olsztynie „Ariadna” – 20 miejsc od września 2010r.,

W ramach przekazanych środków powiaty wydatkowały kwotę 10.504.447,58 zł, z tego:

- 9.690.302,95 zł – wydatki bieżące ogółem, w tym:
 - 405.685,39 zł– żywność
 - 8.976,49 zł– leki i środki pomocnicze,
 - 844.287,92 zł – opłaty, podatki, energia, gaz, itp.,
 - 557.839,39 zł – wydatki na transport podopiecznych
 - 1.395.627,49 zł – pozostałe wydatki,
- 6.477.886,27 zł – wydatki związane z zatrudnieniem, w ramach wydatków na wynagrodzenia kwota 6.000 zł przeznaczona była na dodatki dla pracowników socjalnych, realizujących pracę w środowisku, dofinansowano działalność 2 środowiskowych domów samopomocy w Powiecie nowomiejskim – 3.000zł i węgorzewskim - 3.000zł.
- 814.144,63 zł – remonty oraz wyposażenie miejsc.

Natomiast wydatki inwestycyjne w powiatach wynosiły 194.833,13zł.

Środki inwestycyjne w wysokości 758.400 zł zostały wydatkowane w wysokości 748.017,23 zł. Przeznaczone zostały na realizację zadań inwestycyjnych w 12 ŚDS.

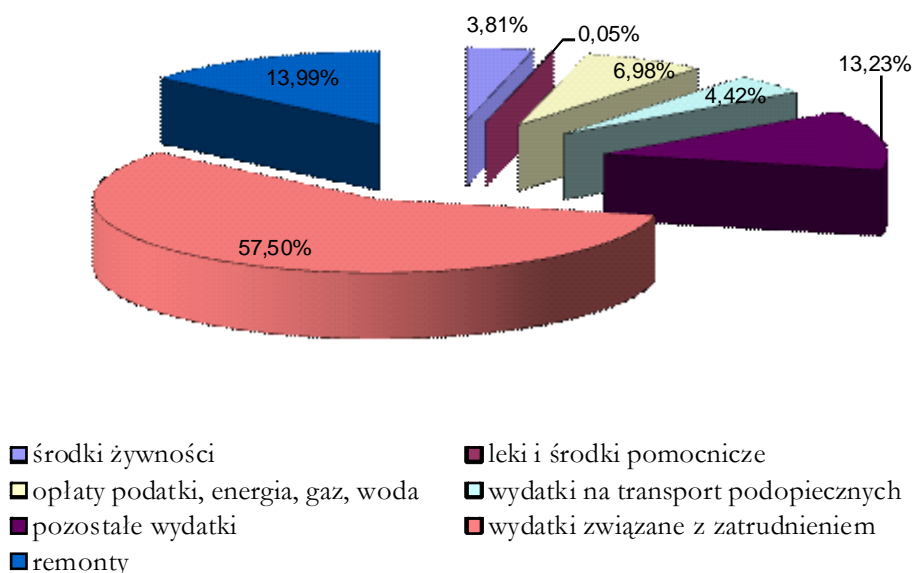
Najwyższą kwotę wydatków w ramach wydatków na działalność środowiskowych domów samopomocy stanowiły wydatki związane z zatrudnieniem – 57,5 %, natomiast najmniej wydatków poniesiono na leki i środki pomocnicze dla uczestników ŚDS. Stosunkowo niewielkie nakłady poniesiono również na zakup żywności.

Strukturę wydatków na sfinansowanie bieżącej działalności środowiskowych domów samopomocy w 2010 roku przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	ŚDS lokalne	ŚDS ponadlokalne	Łącznie wszystkie ŚDS
Wydatki ogółem	15.515.943,64	10.504.447,58	26.020.391,22
1) wydatki bieżące ogółem, w tym:	12.688.556,34	9.690.302,95	22.378.859,29
a) środki żywności,	586.117,30	405.685,39	991.802,69
b) leki i środki pomocnicze,	5.219,74	8.976,49	14.196,23
c) opłaty, podatki, energia, gaz, itp.,	973.171,05	844.287,92	1.817.458,97
d) wydatki na transport podopiecznych	593.526,48	557.839,39	1.151.365,87
e) pozostałe wydatki,	2.046.425,98	1.395.627,49	3.442.053,47

2) wydatki związane z zatrudnieniem,	8.484.095,79	6.477.886,27	14.961.982,06
3) remonty oraz wyposażenie nowych i już funkcjonujących miejsc.	2.827.387,30	814.144,63	3.641.531,93

Strukturę wydatków wszystkich środowiskowych domów samopomocy na terenie województwa

Wg stanu na 31 grudnia 2010r. w środowiskowych domach samopomocy zatrudnionych było 666 osób, z tego 605 na podstawie umowy o pracę (w tym 413 osób w pełnym wymiarze czasu pracy i 192 w niepełnym wymiarze czasu pracy) oraz 61 osób wg innych form. Osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę zatrudnione były na 489,52 etatu. Strukturę zatrudnienia wg działów w środowiskowych domach samopomocy wg stanu na 31 grudnia 2010r. przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Liczba osób	W przeliczeniu na pełne etaty
Ogółem (1+2+3+4+5) z tego:	605	489,52
1. kierujący jednostkami organizacyjnymi	50	42,75
2. działalności opiekuńczo-terapeutycznej	354	313,40
3. działalności medyczno-rehabilitacyjnej	56	42,20
4. działalności administracyjnej	73	33,65
5. gospodarczy i obsługi	72	57,52

Poza wspieraniem w formie usług, w tym usług świadczonych w środowiskowych domach samopomocy, istnieje możliwość realizacji różnych przedsięwzięć o charakterze pomocowym na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin w ramach programu „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”. Program ten ma charakter otwarty, co oznacza możliwość przystąpienia do jego realizacji wszystkich podmiotów i instytucji działających w obszarze pomocy społecznej i integracji społecznej.

Podstawowymi podmiotami odpowiedzialnymi za organizację i funkcjonowanie różnych ofert oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach Programu są:

➤ Jednostki samorządu terytorialnego, które realizują zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej a także ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego, organizując na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych,

➤ Niepubliczne podmioty pomocy społecznej, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, które mogą uczestniczyć w otwartych konkursach ofert o dofinansowanie programów i projektów, wynikających z lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych osób z zaburzeniami psychicznymi i programów pomocy społecznej tej grupie osób.

Oparcie społeczne, o którym mowa w Programie polega na:

- podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności osób z zaburzeniami psychicznymi, które są niezbędne do samodzielnego, aktywnego życia, oraz pełnienia ról społecznych,
- organizowaniu w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, sąsiadów oraz innych osób, a także grup obywateli, organizacji społecznych i instytucji,
- udzielaniu pomocy na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej,
- a także, na innych działaniach mających na celu zapewnienie godnych warunków życia osobom przewlekłe psychicznie chorym i upośledzonym umysłowo, a także ich integrację społeczną.

Corocznie, podmioty publiczne i niepubliczne, realizujące zadania w obszarze pomocy i integracji społecznej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, przystępują do konkursu i pozyskują dofinansowanie ze środków Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację zadań z zakresu oparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2010 roku do konkursu zgłoszono 32 wnioski, z czego dotacje na realizację zadania w łącznej wysokości 194.000 zł przyznano 6 podmiotom.

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa projektu</i>	<i>Nazwa realizatora zadania</i>	<i>Przyznana kwota dotacji (zł)</i>
1	„Oni chcą żyć normalnie- przywracanie mieszkańcom Mieszkania Chronionego Słoneczna Droga do życia w rodzynie i w środowisku lokalnym”	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornecie	25.000

2	„Dobre Sąsiedztwo-razem pobiegniemy pod wiatr”	Środowiskowy Dom Samopomocy „Bajka” w Pieniężnie	27.000
3	„Specjalistyczne wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz członków ich rodzin w środowisku lokalnym”	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Nidzicy	70.000
4	„Aktywizacja społeczna poprzez usprawnianie osób z zespołem Downa”	Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa „Strzał w 10” Olsztynie	19.000
5	„Nie będę wykluczony”	Stowarzyszenie Integracji Osób Niepełnosprawnych SION w Bartoszycach	20.000
6	„Chcemy być” - warsztaty społeczno – aktywizujące oraz Punkt Konsultacyjny dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Stowarzyszenie Rodziców Osób Niepełnosprawnych przy Warsztacie Terapii Zajęciowej w Olecku	33.000

3.4. Realizacja zadań określanych przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego w zakresie utrzymania i rozwoju systemu informatycznego

W województwie warmińsko – mazurskim obowiązek przekazywania danych z obszaru zabezpieczenia społecznego przy wykorzystaniu systemów informatycznych dotyczy 19 powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz 116 ośrodków pomocy społecznej, w tym 2 miejskich ośrodków realizujących zadania miasta i powiatu (PMOPS w Olsztynie, PMOPS w Elblągu).

Generowanie i przesyłanie zbiorów centralnych i sprawozdań resortowych w postaci elektronicznej odbywa się przy wykorzystaniu homologowanego oprogramowania użytkowego, wspierającego funkcjonowanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (JOPS).

Minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego udostępnia nieodpłatnie oprogramowanie, które jest zgodne z wymaganiami dla systemów informatycznych wspierających obsługę zadań realizowanych przez jednostki z obszaru pomocy społecznej, określonymi w przepisach wydanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

W 2010 roku świadectwa zgodności posiadały aplikacje firm: Sygnity S.A. z Krakowa (poziomy organizacyjne - O-OPS, P-PCPR, M-MOPR, R-ROPS, W-WPS, ZS-MPiPS), MiCOMP Systemy Komputerowe z Katowic (poziomy organizacyjne - O-OPS,

P-PCPR), Firma TOP-TEAM TT Sp. z o.o. z Warszawy (poziomy organizacyjne - O-OPS, P-PCPR), ZETO Sp. z o.o. z Koszalina (poziomy organizacyjne - O-OPS, P-PCPR), INFO-R Sp. Jawna ze Skoczowa (poziom organizacyjny - O-OPS).

Podobnie jak w roku poprzednim, w 2010 roku w województwie warmińsko-mazurskim jednostki organizacyjne pomocy społecznej przekazywały dane wygenerowane z aplikacji dostarczanych przez 4 dostawców:

- Sygnity S.A. – aplikacja udostępniona 103 JOPS,
- ZETO Koszalin – aplikacja udostępniona 29 JOPS,
- Top-Team TT Sp. z o.o. – aplikacja udostępniona 2 JOPS,
- INFO-R Sp. Jawna – aplikacja udostępniona 1 JOPS.

Systemy informatyczne do obsługi zadań pomocy społecznej, działające w ramach Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej, funkcjonują prawidłowo we wszystkich jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej.

Warunkiem nieodpłatnego przekazania przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego aplikacji i pokrycia kosztów ich serwisu jest przekazywanie sprawozdań oraz uzyskiwanie odpowiedniej zgodności procentowej zbiorów centralnych.

Zbiór centralny zawiera informacje statystyczne o zrealizowanych świadczeniach i świadczeniobiorcach pomocy społecznej. Procent zgodności danych wyliczany jest na podstawie stosunku zrealizowanych świadczeń ujętych w sprawozdaniu z wykonania planu wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego (RB-28S) do danych zarządzanych przez system informatyczny.

W I kwartale 2010 r. obowiązywał, ustalony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej od II kwartału 2009 r., procent zgodności na poziomie 70-110%. Od II kwartału 2010 r. zmianie uległ procent zgodności przekazywanych zbiorów centralnych z poziomu 70-110% na poziom 90-110%. Wszystkie jednostki uzyskały wymagany próg zgodności w ZBC scalonych w 2010 roku.

Średnia zgodność procentowa zbiorów centralnych w województwie warmińsko-mazurskim w kwartałach od I do IV 2010 roku utrzymała się na poziomie 98%.

W celu poprawy jakości danych generowanych i przekazywanych w postaci zbiorów centralnych wprowadzane są aktualizacje oprogramowania dziedzinowego w JOPS oraz implementowane walidacje sprawdzające zawartość zbioru i uniemożliwiające wczytywanie do Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej danych niekompletnych. Walidacje „miękkie” ograniczają się do wykazania nieprawidłowych wartości słownikowych w zbiorze, walidacje „twarde” informują o błędach i uniemożliwiają wczytanie zbioru do bazy. Zarówno sprawozdania resortowe, jak i zbiory centralne przesyłane są za pomocą udostępnianej nieodpłatnie Statystycznej Aplikacji Centralnej (SAC), przeznaczonej do gromadzenia, prezentacji, scalania, weryfikacji, porównywania i akceptacji elektronicznych danych.

Tabela 1 Weryfikacja zbiorów centralnych – rok 2010

Status	Liczba jednostek				Ogółem
	Kwartał 1	Kwartał 2	Kwartał 3	Kwartał 4	
Ogółem	135	135	135	135	540
Brak	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Wczytane	135 (100%)	135 (100%)	135 (100%)	135 (100%)	540 (100%)
z tego:					
Niepopr.	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Niezweryf.	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Poprawny	135 (100%)	135 (100%)	135 (100%)	135 (100%)	540 (100%)

W 2010 r. 100% jednostek wczytało zbiory centralne, zweryfikowane jako poprawne.

Wykaz formularzy sprawozdań resortowych przekazywanych poprzez SAC:

1. MPiPS-03-R, wersja 1.2d, Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach,
2. MPiPS-03-P, wersja 1.2d, Sprawozdanie półroczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach,
3. MK1/MK2, wersja 1.2d, Meldunek kwartalny z udzielonych świadczeń pomocy społecznej pieniężnych, w naturze i usługach,
4. DOŻYWIANIE, wersja 1.2d, Sprawozdanie dot. programu "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA"
5. MPiPS-05, wersja 1.2d, Sprawozdanie o placówkach zapewniających całodobową opiekę i wsparcie
6. SKL-ZDR, wersja 1.2c, Składki na ubezpieczenie zdrowotne
7. SKL-EMRENT, wersja 1.2a, Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe
8. PRZEMOC, wersja 1.2b, Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
9. CIS, wersja 1.2a, Sprawozdanie centrum integracji społecznej.

W związku z rozszerzeniem aplikacji SAC o funkcjonalności pozwalającej na zwiększenie obszaru danych przekazywanych przez podmioty podległe, w systemie zostały zarejestrowane nowe jednostki, dotychczas nieobjęte mechanizmem wypełniania i przekazywania sprawozdań merytorycznych w formie elektronicznej. Program SAC umożliwia użytkownikom tych jednostek przekazywanie sprawozdań bezpośrednio do bazy centralnej SAC, z użyciem przeglądarki internetowej.

W 2010 zarejestrowano centra integracji społecznej (sprawozdanie CIS) oraz domy pomocy społecznej (sprawozdanie MPiPS-05). Natomiast w 2011 do systemu włączono następujące jednostki realizujące zadania Krajowego Programu Przeciwdziałania w Rodzinie i uzupełniające sprawozdanie za 2010 rok: punkty konsultacyjne (PK), ośrodki interwencji kryzysowej (OIK), punkty interwencji kryzysowej (PIK), ośrodki wsparcia (OW), specjalistyczne ośrodki wsparcia (SOW), domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (DdM).

Liczba jednostek zarejestrowanych w Statystycznej Aplikacji Centralnej w województwie warmińsko-mazurskim – 181, z tego: 116 ośrodków pomocy społecznej, 19 powiatowych centrów pomocy rodzinie, 42 domy pomocy społecznej, 2 środowiskowe domy samopomocy, 4 centra integracji społecznej, 47 punktów konsultacyjnych, 9 ośrodków interwencji kryzysowej, 8 punktów interwencji kryzysowej, 4 ośrodki wsparcia, 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia, 1 dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Statystyczna Aplikacja Centralna została również rozbudowana o funkcjonalności, które w miarę potrzeb pozwalają na generowanie sprawozdań jednorazowych na poziomie ministerstwa i województwa oraz umożliwiają ich uzupełnianie w wersji elektronicznej przez jednostki podległe, sprawdzanie poprawności wprowadzonych reguł, scalanie i bezpośredni dostęp, z pominięciem wersji papierowej.

IV. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ „TRZECIEGO SEKTORA” REALIZUJĄCEGO NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO ZADANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

W społeczeństwach demokratycznych ”trzeci sektor”, zwany również organizacjami pozarządowymi stanowi istotny element i odgrywa coraz większą rolę w funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Organy administracji rządowej i samorządowej mogą zlecać realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, udzielać dotacji na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zleconego zadania:

- organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie pomocy społecznej,
- osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie pomocy społecznej.

Ze środków budżetowych wspierane są projekty organizacji pozarządowych ukierunkowane na realizację zadań pomocowych na rzecz dla osób wymagających

szczególne wsparcia bezdomnych, ubogich, starych, bezrobotnych, dzieci z rodzin ubogich, patologicznych, niewydolnych wychowawczo, ofiar przemocy, osób niepełnosprawnych. W 2010 roku dotacje udzielane były na projekty podmiotów uprawnionych, złożonych zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005r. w sprawie określenia wzoru oferty podmiotu uprawnionego (Dz. U. Nr 44, poz.427). Kwoty dotacji dla poszczególnych podmiotów, jak i zakres realizowanych zadań ustalane były po przeprowadzeniu konkursu ofert.

W roku 2010 Wojewoda Warmińsko-Mazurski, poza dofinansowaniem konkursu dotyczącego pomocy osobom bezdomnym, który jest realizowany jako program rządowy, ogłosił 3 konkursy dla podmiotów uprawnionych, ubiegających się o dotację na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, na które przeznaczył kwotę w wysokości 1.146.643,56zł, w tym:

1) 598.130zł na realizację zadania: „Przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka oraz wsparcia rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w sytuacjach kryzysowych” z przeznaczeniem na realizację 49 projektów, w ramach zadań obejmujących:

- rozwój lokalnych sieci ośrodków oparcia społecznego wzmacniającego środowisko rodzinne,
- inne rozwiązania nowatorskie z zakresu polityki społecznej,
- przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji społecznej osób i rodzin w kryzysie oraz osób podlegających przemocy, w tym także niepełnosprawnych i starszych,
- organizację zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- aktywizację osób starszych poprzez włączanie w działania na rzecz środowiska lokalnego,
- profilaktykę zapobiegania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. Warsztaty edukacyjne i komunikacyjne, organizacja czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań, pogadanki itp.,
- wsparcie osób z chorobą Alzheimera, w tym rozwój usług na rzecz osób chorych i ich rodzin, poprzez poradnictwo specjalistyczne, dzienne formy wsparcia,
- wsparcie osób niepełnosprawnych, w tym rozwój wolontariatu na rzecz pomocy i aktywizacji osób niepełnosprawnych w miejscu ich zamieszkania, wsparcie rodzin z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną oraz realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, rozwijających umiejętności społeczne itp.,

2) 124.362 zł na realizację zadania „Organizacja letniego wypoczynku dla dzieci z terenów dotkniętych powodzią”, z przeznaczeniem na 3 projekty dotyczące realizacji zadań oferujących m.in. wsparcie psychologiczne dzieciom z rodzin poszkodowanych w wyniku zeszłorocznej powodzi,

- 3) 425.774 zł na realizację zadania „Powrót osób bezdomnych do społeczności”, (tj. o 116.808zł więcej w ramach własnego budżetu w porównaniu do roku 2009), z przeznaczeniem na realizację 12 projektów dotyczących świadczenia pomocy na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, z uwzględnieniem tworzenia stacjonarnych miejsc zabezpieczenia podstawowych potrzeb oraz aktywizacji i usamodzielniania osób bezdomnych, w tym poradnictwa, terapii, mieszkań chronionych dla osób wychodzących z bezdomności.

V. REALIZACJA PROGRAMÓW RZĄDOWYCH

W ramach realizacji polityki społecznej rząd przyjął m.in. niżej wymienione programy, które mają bezpośredni związek z realizacją zadań w obszarze pomocy społecznej:

- Powrót osób bezdomnych do społeczności,
- Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Opieka nad dzieckiem i rodziną,
- Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

Udział podmiotów publicznych i niepublicznych województwa warmińsko - mazurskiego w realizacji programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi przedstawiono w punktach, odpowiednio 3.1.3 str. 43 oraz 3.3 str. 67-68.

5.1. Realizacja programu „Powrót osób bezdomnych do społeczności”

Realizowany od 2006 r. program Ministra Pracy i Polityki Społecznej pod nazwą Powrót osób bezdomnych do społeczności wspierał działania podmiotów uprawnionych na podstawie art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w pokonywaniu bieżących trudności życiowych osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Przebieg programu oparty był o dwa podstawowe Tory Realizacyjne, a mianowicie:

- Tor Nr 1 - Regionalny, wykonywany przez służby organizacyjne Wojewodów, z uwzględnieniem przede wszystkim działań o charakterze osłonowym,
- Tor Nr 2 - Centralny, wykonywany w formule konkursu Ministra Pracy i Polityki Społecznej na najefektywniejsze projekty świadczenia pomocy osobom bezdomnym ze szczególnym uwzględnieniem działań wspierająco - aktywizacyjnych.

Uwzględniając pryncypialne założenia koncepcji programu, na 2010 r. przyjęto następującą strukturę celów, które były przestrzegane przy wyborze ofert konkursowych:

- dla Toru 1 - Regionalnego preferowane były przedsięwzięcia w charakterystyce działań wpisanych w moduł tzw. osłonowy oraz moduł tzw. wspierający. Decyzja

o procentowym podziale środków dotacji na poszczególne moduły została pozostawiona w gestii Wojewodów, którzy najlepiej znają specyfikację lokalnych potrzeb,

- dla Toru 2 - Centralnego preferowane były przedsięwzięcia mające na celu wspieranie:
 - a) działań o charakterze aktywizacyjnym w środowisku osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.
 - b) działań poprawiających standard i jakość usług świadczonych przez placówki pomocy osobom.

Minister Pracy i Polityki Społecznej, na realizację w 2010 roku rządowego programu „Powrót osób bezdomnych do społeczności”, przyznał kwotę 182.000 zł. W ramach tych środków, wsparcie udzielone zostało na realizację pięciu projektów, złożonych w konkursie dla organizacji pozarządowych ogłoszonym przez Wojewodę.

Ponadto, Wojewoda Warmińsko-Mazurski, na dofinansowanie programu „Powrót osób bezdomnych do społeczności” przeznaczył (w ramach własnego budżetu) kwotę 425.774 zł. Środki te przyznano na realizację 12 projektów.

W ramach środków przekazanych z Ministerstwa oraz dofinansowania programu z budżetu Wojewody, wsparciem objęto zadania dotyczące opłat stałych, związanych z bieżącymi kosztami funkcjonowania jednostek świadczących pomoc osobom bezdomnym, takimi jak: przeprowadzenie drobnych remontów, zakup odzieży i obuwia, zakup drobnego sprzętu i wyposażenia, koszty zakupu oleju opałowego, środków czystości, leków, środków opatrunkowych oraz fartuchów jednorazowych

W wyniku analizy sprawozdań z realizacji Programu przez samorządy gminne, stwierdzono, że w 2010 roku samorządy celem przeciwdziałania zjawisku bezdomności oraz jego skutkom podejmowały szereg działań o charakterze profilaktycznym, mających na celu zbudowanie zintegrowanego systemu współpracy służb publicznych oraz zaangażowania mediów lokalnych w zakresie uwrażliwienia społeczności lokalnej na trudną sytuację życiową osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

W trakcie 2010 roku na terenie województwa warmińsko-mazurskiego pomoc uzyskało 1.410 osób bezdomnych, w tym 132 kobiety, 1.250 mężczyzn i 28 dzieci, które niestety razem z rodzicem/rodzicami doświadczają bezdomności.

Przyczyny, które powodują pojawianie się zjawiska bezdomności przenikają się wzajemnie, dlatego też, poniżej przedstawiono dane ilościowe przyjmując jedną z przyczyn, mającą decydujący wpływ na zjawisko bezdomności.

Liczba osób bezdomnych z uwzględnieniem przyczyn bezdomności kształtuje się następująco:

- alkoholizm - 978 osób,
- inne przyczyny (m.in. konflikty rodzinne, wybór własny, wymeldowanie administracyjne, sprzedaż mieszkania, niezaradność życiowa, narkomania, pożar mieszkania, przemoc, bezrobocie) - 517 osób,

- eksmisja - 538 osób,
- choroby - 316 osób,
- przestępczość - 258.

Poza świadczeniami pieniężnymi dla osób bezdomnych, opłacano składki na ubezpieczenie zdrowotne, a także udzielano pomocy w formie następujących usług:

- a) usługi sanitarno-higieniczne (w tym: usługi kąpielowe, odwszawianie, usługi pralnicze oraz zapewnienie środków czystości i higieny osobistej),
- b) usługi opiekuńcze i bytowe (w tym: zapewnienie posiłków, kierowanie do schronisk i noclegowni, zaopatrzenie w odzież, obuwie, pościel i koce),
- c) usługi doradcze (w tym: pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne, doradztwo socjalne i zawodowe),
- d) usługi medyczne (w tym: konsultacje medyczne, kierowanie osób bezdomnych do zakładów opiekuńczo-leczniczych, umożliwienie i pomoc w leczeniu uzależnień oraz zabezpieczenie osób bezdomnych w środki opatrunkowe i leki),
- e) inne usługi świadczone osobom bezdomnym (w tym: pomoc w wyrobieniu zdjęć, legitymacji oraz dowodu osobistego, czasowe uruchamianie doraźnych miejsc noclegowych dla osób bezdomnych, a także odwożenie osób bezdomnych do placówek świadczących pomoc osobom bezdomnym przez straż miejską i pracownika OPS

Ponadto na terenie województwa warmińsko-mazurskiego prowadzone były działania w ramach reintegracji społeczno-zawodowej poprzez udział w zajęciach KIS, pracach społecznie użytecznych, w projektach systemowych, w tym z wykorzystaniem kontraktów socjalnych oraz indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.

Główne problemy w rekrutacji i realizacji indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz bieżącej pracy z osobami bezdomnymi, to:

- zły stan zdrowia spowodowany długotrwałym alkoholizmem przy jednoczesnym braku motywacji do podjęcia leczenia i terapii,
- trudna sytuacja na rynku pracy,
- małe szanse na otrzymanie mieszkania,
- brak kwalifikacji zawodowych,
- niezaradność życiowa,
- bierność oraz brak zainteresowania zatrudnieniem,
- agresja, niecierpliwość,
- aspołeczne postawy
- małe szanse na uzyskanie zatrudnienia z powodu wielokrotnych pobytów w zakładach karnych,
- duże zaległości alimentacyjne powodujące brak zainteresowania podjęciem oficjalnego zatrudnienia,

- długotrwały pobyt w domu dla bezdomnych lub pogotowiu socjalnym i negatywny wpływ innych bezdomnych, który wywołuje postawy przystosowania się i akceptacji stanu bezdomności oraz niechęć do zmiany stylu życia,
- postawy roszczeniowe.

W 2010 roku służby socjalne realizowały także działania profilaktyczne w ramach wsparcia osób zagrożonych bezdomnością

- indywidualne rozmowy i systematyczny kontakt, motywujące podopiecznych do systematycznego regulowania czynszu, pomoc w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego, zawieranie indywidualnych kontraktów,
- interwencje w środowiskach zagrożonych bezdomnością z powodu uzależnienia, w tym opracowywanie i wdrażanie indywidualnych planów pomocy w obszarze uzależnień,
- pomoc w formie udzielenia schronienia oraz pomoc w formułowaniu wniosków o przydział lokalu socjalnego,
- pomoc postpenitencjarna,
- praca socjalna oraz poradnictwo specjalistyczne mające na celu poprawę relacji rodzinnych osób zagrożonych bezdomnością.

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2010 roku funkcjonowało 24 noclegownie oraz inne miejsca świadczące usługi na rzecz osób bezdomnych, w których znajduje się 786 miejsc noclegowych.

OŚRODKI WSPARCIA ŚWIADCZĄCE POMOC OSOBOM BEZDOMNYM

<i>L. p.</i>	<i>nazwa placówki</i>	<i>katęgoria placówki: J, Ź, O, M,P, Ł</i>	<i>miejscowość</i>	<i>ulica</i>	<i>kontakt telefon</i>	<i>podmiot prowadzący</i>	<i>Forma pomocy</i>	<i>uwagi</i>
1	2	3	5	6	7	8	10	11
1	Dom Dziennego Pobytu w Bartoszcach	J	Bartoszyce	ul. Pieniężnego 10	89 762 53 30	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszcach	pomoc żywnościowa w formie posiłków, usl. opiekuńcze, spotkania integracyjne	-
2	Dom Dziennego Pobytu w Braniewie	J	Braniewo	Królewiecka 24	55 644 55 33	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Braniewie	pomoc żywnościowa w formie posiłków, usl. opiekuńcze, pomoc rzeczowa (zbiórki odzieży, mat. dydaktycznych, zabawek)	-
3	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Braniewie	Ź	Braniewo	Rzemieślnicza 1	55 620 81 00	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Braniewie	wydawanie paczek żywnościowych	-
4	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Działdowie	O, M	Działdowo	Jagielły 30	23 697 21 78	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Działdowie	pomoc rzeczowa, finansowa	szeroka współpraca z działdowskim Centrum Caritas - J, Ź, M, P, Ł - podpisane porozumienie
5	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku	O, M	Lidzbark	Jeleńska 26	23 696 15 06	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku	pomoc rzeczowa, finansowa	szeroka współpraca z działdowskim Centrum Caritas - J, Ź, M, P, Ł - podpisane porozumienie
6	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	O, M	Działdowo	Księżodworska 10	23 697 07 50	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Działdowie	pomoc rzeczowa	szeroka współpraca z działdowskim Centrum Caritas - J, Ź, M, P, Ł - podpisane porozumienie
7	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	O, M	Płońnica	Lipowa 5	23 696 80 36	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Płońnicy	pomoc rzeczowa	szeroka współpraca z działdowskim Centrum Caritas - J, Ź, M, P, Ł - podpisane porozumienie
8	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	O, M	Itowo - Osada	Staszica 1	23 654 11 99	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Itowie - Osada	pomoc rzeczowa	szeroka współpraca z działdowskim Centrum Caritas - J, Ź, M, P, Ł - podpisane porozumienie
9	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	O, M	Rybno	Zajeziorna 58	23 696 63 39	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Dźwierzuty	pomoc rzeczowa	szeroka współpraca z działdowskim Centrum Caritas - J, Ź, M, P, Ł - podpisane porozumienie

10	Dom Św. Ojca Pio Caritas Diecezji Elckiej	J,P,Ł	Elk	Kościuszki 27	87 629 02 60; 504070405	Caritas Diecezji Elckiej	możliwość skorzystania z łazienki, wyprania odzieży, możliwość otrzymania czystej odzieży	-
11	Dom Św. Ojca Pio Caritas Diecezji Elckiej	J,P,Ł	Elk	Kościuszki 17	87 629 02 60; 504070405	Caritas Diecezji Elckiej	możliwość skorzystania z łazienki, wyprania odzieży, możliwość otrzymania czystej odzieży	dom dziennego pobytu
12	Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych w Elku "Monar - Markot"	J,P,Ł	Elk	Kościuszki 19	87 562 55 78, 501 640 837	Stowarzyszenie Monar - Markot w Warszawie	możliwość skorzystania z łazienki, wyprania odzieży, możliwość otrzymania czystej odzieży	-
13	Stołówka MOPS w Elku	J	Elk	Wojska Polskiego 24	87 610 01 29	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku	możliwość skorzystania z posiłku	-
14	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Ż, O	Giżycko	Mickiewicza 33	87 429 99 61	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Giżycku	pomoc rzeczowa, finansowa, wydawanie odzieży	-
15	Stołówka w Giżycku	J	Giżycko	Staszica 13	502 098 078	Caritas Diecezji Elckiej	gorący posiłek	posiłek wydawany jest w godz. 12.00 - 14.30
16	Parafialny Zespół "Caritas" w Kruklankach	Ż, O	Kruklanki	22 Lipca 5	513 575 712	Parafia Rzymsko-Katolicka w Kruklankach	pomoc rzeczowa w postaci paczek żywnościowych, odzieży, środków czystości, mebli	możliwość uzyskania wózka inwalidzkiego
17	Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Iławie	J, O, Ł	Iława	Grunwaldzka 6A	89 649 97 21	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie	gorący posiłek raz dziennie, kąpiel, zaopatrzenie w odzież, pranie	-
18	Magazyn Odzieży Używanej w Iławie	O	Iława	Obr. Westerplatte 5	89 648 49 71	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Rejonowy w Iławie	zaopatrzenie w odzież i obuwie	-
19	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Iławie	O, Ż	Iława	Obr. Westerplatte 5	89 648 29 38	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Iławie	zaopatrzenie w odzież, obuwie i żywność	-
20	Stacja Socjalna Jahannitów Miasta Iławy	M	Iława	Obr. Westerplatte 5	89 648 60 12	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Iławie	zaopatrzenie w środki opatrunkowe i pielęgnacyjne, sprzęt ortopedyczny, opieka pielęgnarska	-
21	Stołówka Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie	J	Kętrzyn	Sikorskiego 61	663 748 536	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	posiłek	-
22	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	O, Ż, M, P	Kętrzyn	Górna 8	89 751 29 01	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	Wydawanie paczek żywnościowych, możliwość kąpeli, pomoc medyczna, możliwość prania odzieży	-
23	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	Ż	Kętrzyn	T. Kościuszki 2	89 751 41 29	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	wydawanie paczek żywnościowych	-

24	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu	Ż, O	Reszel	Kolejowa 25 a	89 755 02 33	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu	wydawanie paczek żywnościowych o odzieży	-
25	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcianach	O	Barciany	Piotrowskiego 1	89 753 11 87	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcianach	punkt wydawania odzieży	-
26	Dom Dziennego Pobytu w Lidzbarku Warmińskim	J	Lidzbark Warmiński	Góreckiego 7	89 767 80 42	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim	pomoc w formie ciepłego posiłku, pobyt w ciągu dnia	liczba wydawanych posiłków wynika z decyzji administracyjnych MOPS
27	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach	Ż	Kiwity	-	89 766 09 47	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach	pomoc w formie paczek żywnościowych, usługi opiekuńcze, pomoc rzeczowa	-
28	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornece	J, Ż	Orneta	1-go Maja 6	55 242 16 27	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornece	pomoc żywnościowa w formie posiłków, pomoc rzeczowa (zbiórka odzieży), wydawanie paczek żywnościowych	-
29	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrągowie	Ż, O, Ł, J	Mrągowo	Wypiańskiego 1	89 741 34 42	Urząd Miasta Mrągowo	pomoc żywnościowa w formie gorącego posiłku w stołówce, wydawanie paczek żywnościowych (Program PEAD), pomoc rzeczowa (odzież, drobny sprzęt), udostępnianie łazienki	pomoc udzielana jest w godzinach pracy Ośrodka (poniedziałek 8.00-16.00; wtorek-piątek 7.30-15.30). Wydawanie ciepłego obiadu odbywa się w godzinach 11.30-14.30
30	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrągowie	Ż	Mrągowo	Brzozowa 24	89 741 33 07	Urząd Gminy Mrągowo	pomoc rzeczowa, wydawanie paczek żywnościowych, odzieży	-
31	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach	Ż, O	Piecki	Pl. 1-Maja 6	89 742 21 44	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach	paczki żywnościowe (w ilości według potrzeb), możliwość ogrzania się w pomieszczeniu GOPS, pomoc finansowa, posiłek raz dziennie, pomoc w zdobyciu mieszkania, pracy.	-
32	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sorkwytach	Ż, O	Sorkwity	Olsztyńska 16a	89 742 85 40	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sorkwytach	pomoc rzeczowa, wydawanie paczek żywnościowych, odzieży	-
33	Ośrodek Zdrowia w Sorkwytach	M	Sorkwity	Szkolna 3	89 742 81 76	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sorkwytach	pierwsza/podstawowa pomoc lekarska	-
34	Ośrodek Zdrowia w Warpunach	M	Warpuny	Jeziorna 1	89 742 94 92	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Warpunach	pierwsza/podstawowa pomoc lekarska	-
35	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołajkach	Ż, O	Mikołajki	Kolejowa 7	87 429 90 66	Urząd Miasta i Gminy w Mikołajkach	Pomoc rzeczowa, wydawanie paczek żywnościowych	-
36	Dzienny Dom Pomocy Społecznej działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nidzicy	J, Ł, Ż	Nidzica	Kolejowa 5	89 625 29 14	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Nidzica	gorący posiłek – obiad, pomoc w postaci paczek żywnościowych, możliwość skorzystania z łazienki	-

37	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Nidzicy	O	Nidzica	Kolejowa 5	89 625 31 47	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Nidzicy	punkt wydawania odzieży	-
38	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowcu Kościelnym	O	Janowiec Kościelny	-	89 626 20 65	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowcu Kościelnym	Pomoc rzeczowa, wydawanie odzieży	-
39	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie	O	Janowo	Przasnyska 51	89 626 40 91	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie	Pomoc rzeczowa, wydawanie odzieży	-
40	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie	O	Kozłowo 60a	-	89 626 08 34	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie	Pomoc rzeczowa, wydawanie odzieży	-
41	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim	Ż, O	Nowe Miasto Lubawskie	Rynek 1	56 474 22 05; 56 474 27 14	Urząd Miasta w Nowym Mieście Lubawskim	pomoc doraźna, wydawanie żywności i odzieży	-
42	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu	Ż, O	Biskupiec	Rynek 1	56 474 79 82	Urząd Gminy w Biskupcu	pomoc doraźna, wydawanie żywności i odzieży	-
43	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanowie	Ż, O	Mszanowo	Podleśna 1	56 472 63 22	Urząd Gminy Nowe Miasto Lubawskie	kierowanie do ośrodków wsparcia z którymi podpisano porozumienia, przydzielanie zapomóg finansowych	-
44	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzicznie	Ż, O	Grodziczno 17 a	-	56 472 93 27; 56 472 93 37	Urząd Gminy Grodziczno	pomoc doraźna, wydawanie żywności i odzieży	-
45	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurzętnik	Ż, O	Kurzętnik	Dworcowa 8	56 474 80 51	Urząd Gminy Kurzętnik	pomoc doraźna, wydawanie żywności i odzieży	-
46	Jadłodajnia w Kowalach Oleckich	J	Kowale Oleckie	Kościuszki 29	87 52 38 248	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich	pelen obiad, spożywanie na miejscu	możliwość sporządzenia posiłku dla 23 osób dziennie
47	CARITAS Parafia Św. Jana Chrzciciela w Kowalach Oleckich	Ż	Kowale Oleckie	Kościuszki 29	87 52 38 248	CARITAS Parafia Św. Jana Chrzciciela w Kowalach Oleckich	Wydawanie paczek żywnościowych,	-
48	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jonkowie	Ż, O	Jonkowo	Klonowa 2	89 512 92 10	Urząd Gminy w Jonkowie	wydawanie żywności i odzieży	-
49	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawigudzie	Ż, O	Stawiguda	Olsztyńska 10	89 512 62 02	Urząd Gminy w Stawigudzie	wydawanie żywności i odzieży	-
50	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątkach	Ż, O	Świątki 87	-	89 616 00 87	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątkach	wydawanie żywności i odzieży	-
51	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gietrzwałdzie	Ż, O	Gietrzwałd	Olsztyńska 2	89 524 19 00	Urząd Gminy Gietrzwałd	wydawanie paczek żywnościowych, wydawanie odzieży, gorący posiłek raz dziennie, pomoc w zdobyciu mieszkania, pracy itp.	-
52	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie	Ż, O	Kolno 38	-	89 716 32 93	Urząd Gminy w Kolnie	wydawanie żywności i odzieży	-

53	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Purdzie	Ż, O	Purda	-	89 519 50 50	Urząd Gminy w Purdzie	wydawanie żywności i odzieży	-
54	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barczewie	Ż, O	Barczewo	Słowackiego 5	89 514 97 98	Urząd Miasta i Gminy w Barczewie	wydawanie żywności i odzieży	-
55	Dom Dziennego Pobytu w Biskupcu	P, Ł	Biskupiec	Niepodległości 4	89 715 26 62	Urząd Gminy w Biskupcu	zapewnienie dziennego pobytu z możliwością skorzystania z kąpieli, pralni; zapewnienie odzieży, żywności	-
56	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście	Ż, O	Dobre Miasto	Olsztyńska 3	89 616 12 70	Urząd Miasta i Gminy w Dobrym Mieście	wydawanie odzieży i żywności	-
57	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Dobrym Mieście (stołówka)	J	Dobre Miasto	Wojska Polskiego 22	89 616 12 22	Gmina Dobre Miasto	możliwość skorzystania z posiłku	-
58	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku	Ż, O	Olsztynek	Świerczewskiego 19	89 519 26 94	Urząd Gminy w Olsztynku	wydawanie odzieży i żywności	-
59	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jezioranach	Ż, O	Jeziorany	Kajki 20	89 718 11 33	Urząd Gminy Jeziorany	wydawanie odzieży i żywności	-
60	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dywitach	Ż, O	Dywity	Olsztyńska 32	89 511 92 78	Urząd Gminy w Dywitach	wydawanie odzieży i żywności	-
61	Dom Pomocy Społecznej w Jezioranach	J	Jeziorany	Kajki 49	89 718 16 64	Powiat Olsztyński	Zapewnienie 3 posiłków dziennie	-
62	Dom Pomocy Społecznej w Jonkowie	J	Jonkowo	Lipowa 9	89 512 91 26	Powiat Olsztyński	Zapewnienie 2 posiłków dziennie	-
63	Dom Pomocy Społecznej w Barczewie	J	Barczewo	Kraszewskiego 17	89 514 85 74	Powiat Olsztyński	zapewnienie posiłku (3 razy dziennie)	-
64	Dom Pomocy Społecznej „Zacisze” w Olsztynku	J	Olsztynek	Park 5	89 519 50 20	Powiat Olsztyński	Zapewnienie 2 posiłków dziennie	-
65	Dom Dla Dzieci im. M. Lengowskiego w Gryźlinach	J	Gryźliny 64	-	89 519 18 24	Powiat Olsztyński	Zapewnienie 3 posiłków dziennie	-
66	Polski Komitet Pomocy Społecznej w Ostródzie	J, Ż, O, M, P, Ł	Ostróda	Sienkiewicza 15	89 642 73 96	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Rejonowy w Ostródzie	wydawanie posiłków, pomoc rzeczowa, ogrzewalnia, pomoc medyczna, możliwość skorzystania z pralni i łaźni	-
67	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Ostródzie	Ż, O	Ostróda	Sportowa 1 C	89 646 38 10	Polski Czerwony Krzyż	pomoc żywnościowa i rzeczowa (odzież)	-
68	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Morągu	Ż, O, Ł	Morąg	Dworcowa 9	89 757 45 58	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Morągu	usługi kąpielowe, pomoc odzieżowa, paczki żywnościowe ze zbiórek	-

69	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostródzie	O	Ostróda	Olsztyńska 2	89 646 22 01	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostródzie	odzież, pomoc w uzyskaniu noclegu	współpracuje z noclegownią PKPS w Ostródzie i placówką Markotu w Marwałdzie
70	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Morągu	O	Morąg	Dworcowa 9	89 757 40 52; 89 757 43 58	Urząd Miasta i Gminy Morąg	odzież, pomoc w uzyskaniu noclegu	współpracuje z ChSD w Morągu i placówką Markotu w Marwałdzie
71	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Miłomłyn	O	Miłomłyn	Twarda 12	89 647 31 24 w. 22 i 29	Urząd Miasta i Gminy w Miłomłyn	odzież, pomoc w uzyskaniu noclegu	współpracuje z placówką Markotu w Marwałdzie i noclegownią PKPS w Ostródzie
72	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłakowie	O	Miłakowo	Olsztyńska 16	89 758 74 01 w. 46	Urząd Miasta i Gminy Miłakowo	odzież, pomoc w uzyskaniu noclegu	współpracuje z placówką Markotu w Marwałdzie
73	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostródzie	O	Ostróda	Sienkiewicza 15	89 646 72 67	Urząd Gminy w Ostródzie	odzież, pomoc w uzyskaniu noclegu	współpracuje z placówką Markotu w Marwałdzie
74	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrównie	O	Dąbrówno	Agrestowa 2	89 647 44 68	Urząd Gminy w Dąbrównie	odzież, pomoc w uzyskaniu noclegu	współpracuje z placówką Markotu w Marwałdzie
75	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grunwaldzie	O	Grunwald	-	89 647 21 47	Urząd Gminy w Grunwaldzie	odzież, pomoc w uzyskaniu noclegu	współpracuje z placówką Markotu w Marwałdzie
76	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Łukcie	O	Łukta	Mazurska 10	89 647 51 45	Urząd Gminy w Łukcie	odzież, pomoc w uzyskaniu noclegu	współpracuje z placówką Markotu w Marwałdzie
77	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małdytach	O	Małdyty	Kopernika 13 B	89 758 61 95	Urząd Gminy w Małdytach	odzież, pomoc w uzyskaniu noclegu	współpracuje z placówką Markotu w Marwałdzie
78	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pisz	Ż, O	Pisz	Wąglicka 1	87 423 36 54	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pisz	wydawanie żywności, pomoc rzeczowa, medyczna	-
79	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej W Białej Piskiej	Ż, O	Biała Piska	Konopnickiej 4	87 423 97 24	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Piskiej	wydawanie odzieży, żywności,	pomoc kierowana jest również do osób będących pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych
80	Caritas	M	Biała Piska	Konopnickiej 4	87 423 94 13	Caritas w Białej Piskiej	Pomoc medyczna	pomoc kierowana jest również do osób będących pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych
81	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu	Ż	Orzysz	Rynek 5/15	87 423 77 80	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzyszu	pomoc rzeczowa, wydawanie paczek żywnościowych, pomoc w zdobywaniu mieszkania	-
82	Dom Świętej Rodziny	Ż	Orzysz	Osiedle Robotnicze	87 423 77 15	Dom Świętej Rodziny	wydawanie żywności, pomoc rzeczowa	-
83	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Ruciane Nida	Ż	Ruciane Nida	Wczasów 4	87 423 62 30	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Ruciane Nida	wydawanie artykułów spożywczych, pomoc finansowa	-

84	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dźwierzutach	Ż, O	Dźwierzuty	Niepodległości 6	89 621 04 03	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Dźwierzuty	wydawanie odzieży, paczek żywnościowych, wsparcie finansowe, możliwość skorzystania z porady socjoterapeuty i radcy prawnego	-
85	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasymiu	Ż, O	Pasym	Pocztowa 3/3	89 621 20 43	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasymiu	Pomoc finansowa, rzeczowa, wydawanie paczek żywnościowych	pomoc kierowana jest również do osób będących pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych
86	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozogach	Ż, O	Rozogi	22 Lipca 22	89 722 69 32	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozogach	pomoc pieniężna, wydawanie żywności	-
87	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielbarku	Ż, O	Wielbark	W. Jagiełły 8	89 621 83 31	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielbarku	Pomoc finansowa, rzeczowa, wydawanie paczek żywnościowych	-
88	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętajnie	Ż, O	Świątajno	Spółdzielcza 4	89 622 62 50	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętajnie	Pomoc finansowa, rzeczowa, wydawanie paczek żywnościowych	-
89	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedwabnie	Ż, O	Jedwabno	1 Maja 37	89 621 36 31	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedwabnie	Pomoc finansowa, rzeczowa, wydawanie paczek żywnościowych	-
90	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie	Ż, O	Szczytno	Bohaterów Westerplatte 12	89 624 37 54	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie	Pomoc finansowa, rzeczowa, wydawanie paczek żywnościowych, praca socjalna	-
91	Gminna Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie	Ż, O	Szczytno	Polska 49	89 624 01 84	Gminna Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie	Pomoc finansowa, rzeczowa, wydawanie paczek żywnościowych	-
92	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węgorzewie	Ż, O	Węgorzewo	Zamkowa 4	87 427 03 90	Urząd Miasta i Gminy w Węgorzewie	Kierowanie i umieszczanie osób bezdomnych w schroniskach oraz domach dla osób bezdomnych i najuboższych (Monar-Markot i placówkach Caritas); działania profilaktyczne i osłonowe świadczone na rzecz bezdomnych; pomoc rzeczowa i finansowa	-
93	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Burdach	Ż, O	Burdy	Wojska Polskiego 25	87 427 80 19	Urząd Gminy w Burdach	pomoc rzeczowa i finansowa	-
94	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pozezdrzu	Ż, O	Pozezdrze	1-ego Maja 1a	87 427 90 06 wew. 44	Urząd Gminy w Pozezdrzu	pomoc rzeczowa i finansowa	pomoc Caritas
95	Archidiecezjalne Centrum Charytatywne im. Jana Pawła II Caritas Archidiecezji Warmińskiej	J, Ł, M, O	Olsztyn	Grunwaldzka 45	89 523 64 02	Caritas Archidiecezji Warmińskiej	Posiłki – gorąca zupa dla 300 osób, opieka medyczna, odzież, poradnictwo, łóżnia	Tylko dla osób trzeźwych. olsztyn@caritas.pl;

96	Jadłodajnia Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Olsztynie	J,O	Olsztyn	Dąbrowszczaków 34/3	89 527 43 87	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Wojewódzki w Olsztynie	posiłki, odzież	pkpszwolsztyn@op.pl
97	Polski Czerwony Krzyż Warmińsko - Mazurski Zarząd Okręgowy w Olsztynie	Ż,O	Olsztyn	Partyzantów 82	89 527 51 19	Polski Czerwony Krzyż Warmińsko - Mazurski Zarząd Okręgowy w Olsztynie	odzież, paczki żywnościowe	olsztyn@pck.org.pl
98	Miejski Szpital Zespolony	M	Olsztyn	Niepodległości 44	89 532 62 05	Miejski Szpital Zespolony	Pomoc medyczna	Pomoc udzielana jest osobom będącym pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych. W momencie przyjęcia na oddział szpitalny – zapewnienie posiłków
99	Jadłodajnia "CARITAS" w Elblągu	J	Elbląg	Zamkowa 17	55 232 66 09	Caritas Diecezji Elbląskiej	wydawanie posiłków, wydawanie art. spożywczych, wydawanie odzieży	od 02.11.2010 r. do 31.03.2011 r.
100	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Elblągu	Ż, O	Elbląg	Pl. Słowiański 13-14	55 232 52 58	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Elblągu	wydawanie odzieży, obuwia, pościeli, koców, wydawanie trwałych art. spożywczych	cały rok

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

Kolumna 3:

J - jadłodajnie

Ż - punkt wydawania paczek żywnościowych

O - punkt wydawania odzieży

M - punkt pomocy medycznej

P - pralnia

Ł - łazienka

PLACÓWKI ZAPEWNIĄCE NOCLEG OSOBOM BEZDOMNYM

Lp	nazwa placówki	kategoria placówki: S, H N, O	Do kogo jest kierowana usługa: K, M, Dz	powiat	miejsowość	ulica	kontakt telefon	Liczba miejsc	podmiot prowadzący	Forma pomocy	dotatkowe uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Dom Noclegowy - Zarząd Rejonowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Bartoszycach	N	K+M	bartoszycki	Bartoszyce	Pieniężnego 10 A	89 762 97 74	30	Zarząd Rejonowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Bartoszycach	zapewnienie noclegu, możliwość korzystania z posiłku, zaopatrzenie w środki czystości, odzież, praca socjalna, elementy terapii pracą, pomoc informacyjno - doradcza.	-
2	Oddział Interwencyjny	S	dz	bartoszycki	Bartoszyce	Limanowskiego 12	89 762 20 45	4	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo Wychowawcza	zapewnienie noclegu, wyżywienia, umieszczenie dzieci w trybie zabezpieczenia	-
3	Noclegownia Stowarzyszenia Pomocy Społecznej "Socjal" w Braniewie	N	K+M+Dz	braniewski	Braniewo	Elbląska 37	55 620 81 00; 055 620 81 07	15	Stowarzyszenie Pomocy Społecznej "Socjal" w Braniewie	zapewnienie noclegu, pomoc psychologiczna, pomoc pracowników socjalnych	-
4	Punkt Hostelowy - Stowarzyszenie Pomocy Społecznej "Socjal" w Braniewie	H	K+M+Dz	braniewski	Braniewo	Rzemieślnicza 1	55 620 81 00; 55 620 81 07	3	Stowarzyszenie Pomocy Społecznej "Socjal" w Braniewie	zapewnienie noclegu, pomoc rzeczowa	-
5	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Braniewie	S	M	braniewski	Braniewo	Królewiecka 35	55 644 24 92	2	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Braniewie	zapewnienie noclegu, wyżywienie	opieka całodobowa
6	Katolicki Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży w Braniewie	H	K+Dz	braniewski	Braniewo	Blogosławionej Reginy Protman 4	55 243 25 73	6	Zgromadzenie Sióstr Świętej Katarzyny w Braniewie	zapewnienie noclegu, wyżywienie, opieka psychologiczna, prawna, pedagogiczna	-
7	Działdowskie Centrum	N	K+M+Dz	działdowski	Działdowo	Książdowska 23	23 697 27 04	4	Działdowskie	udzielenie doraźnego	-

	"Caritas"								Centrum "Caritas"	schronienia, udzielenie okresowego schronienia do 3 dni, zapewnienie całodziennego żywienia, możliwość skorzystania z J, Ż, O, M, P, Ł; działa w okresie ochronnym.	
8	Dom Św. Ojca Pio Caritas Diecezji Elckiej	N	K+M+Dz	elcki	Elk	Kościuszki 27	87 629 02 60; 504070405	60	Caritas Diecezji Elckiej	usługa całodobowa, schronienie, pełne wyżywienie, dostęp do ciepłej wody, wydawanie odzieży, możliwość wyprania odzieży	-
9	Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych w Elku "Monar Markot"	H	M	elcki	Elk	Kościuszki 19	87 562 55 78, 501 640 837	55	Stowarzyszenie Monar - Markot w Warszawie	usługa całodobowa, czasowe zamieszkanie, pełne wyżywienie, pomoc rzeczowa (ubranie, leki)	-
10	Tymczasowe miejsce schronienia w Giżycku (MOPS)	S	M	giżycki	Giżycko	Dąbrowskiego 6/12	87 428 56 06	4	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Giżycku	tymczasowe schronienie, pomoc rzeczowa, finansowa, posiłek	tymczasowe miejsce schronienia
11	na terenie powiatu goldapskiego nie ma bazy noclegowej dla osób bezdomnych	-	-	goldapski	Goldap	-	-	-	-	-	Bezdomni z terenu powiatu goldapskiego kierowani są do Stowarzyszenia „Otwarte Drzwi” w Olecku, al. Zwycięstwa 3a; oraz do „Domu dla Osób Bezdomnych i najuboższych Monar – Markot w miejsc. Garbas II 18, 16-424 Filipów tel. 087 569 62 40 (woj. podlaskie, powiat suwalski)
12	Lokal przeznaczony na tymczasowe schronienie w Butowie	H	M	iławski	Butowo, 14-220 Kisielice	Sienkiewicza 18	55 275 64 41	2	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kisielicach	nocleg, pomoc w formie zasiłku celowego	1 miejsce noclegowe są zamieszkane przez bezdomnego z gminy Kisielice
13	Stowarzyszenie "Pomocni Ludziom" im. Zenona Noconia w Rucewie	S	K+M+Dz	iławski	Rucewo 7, 14-233 Jerzwałd	-	781 950 913; 781 950 914	45	Stowarzyszenie "Pomocni Ludziom" im. Zenona Noconia w Rucewie	schronienie, posiłki, odzież, terapia alkoholowa, pomoc wyjścia z bezdomności, pomoc w zatwierdzeniu rent i alimentów, opieka medyczna	-
14	Dom Rodzinny w Arklitach	H	K+M	kętrzyński	Arklity	Arklity 3	667-304-780, 89 753-22-03	30	Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu Mar-Kot w	pomoc stacjonarna	ośrodek jest przystosowanych dla osób niepełnosprawnych

									Ożarówie Mazowieckim		
15	Lokal Socjalny Dla Bezdomnych w Reszlu	N	K+M	kętrzyński	Reszel	Krasickiego 6a	89 755 02 33	2	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu	nocleg, pomoc rzeczowa, odzież, paczki żywnościowe	-
16	Noclegownia w Lidzbarku Warmińskim	N	K+M+Dz	lidzbarski	Lidzbark Warmiński	Lipowa 21 A	89 767 70 21	16 tj 12 + 4 z interwencji i kryzysowej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warm.	zgodnie z ustawą z dnia 12.03.2004r. O pomocy społecznej	pomoc udzielana przez pracowników socjalnych MOPS na podstawie wydanych decyzji administracyjnych
17	Pokoje socjalne na potrzeby bezdomnych z Gminy Orneta	H	K+M	lidzbarski	Orneta	1-go Maja 78	55 242 16 27	8	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornece	zapewnienie mieszkania	-
18	Ewangelicki Dom Opieki "Arka" w Mikołajkach	N	K+M	mrągowski	Mikołajki	Plac Kościelny 5	87 421 62 93	4	Parafia Ewangelicko - Augsburska w Mikołajkach	czasowe schronienie	pomoc osłonowa do chwili umieszczenia w placówce dla osób bezdomnych
19	Przytulisko dla Osób Bezdomnych (mężczyzn) w Nidzicy	N, L, P	M	nidzicki	Nidzica	Traugutta 10 a	89 625 29 14 w. 20; 660 710 815	9+2 dostawki	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy	nocleg, ciepły posiłek, możliwość prania, kąpieli	-
20	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	H	K+M+Dz	olecki	Olecko	ul. Gołdapska 23	87 520 34 30	6	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	zakwaterowanie, wyżywienie	posiłek przygotowywany jest we własnym zakresie (aneks kuchenny), PCPR świadczy również pomoc rzeczową
21	Noclegownia. Stowarzyszenie "Otwarte Drzwi" w Olecku	N	M	olecki	Olecko	al. Zwycięstwa 3A	87 523 99 65	20	Stowarzyszenie "Otwarte Drzwi" w Olecku	nocleg, wyżywienie	kierowane są tu również osoby bezdomne z terenu powiatu gołdapskiego
22	Dom Pielgrzyma w Gietrzwałdzie	S	K+M+Dz	olsztyński	Gietrzwałd	-	89 512 31 02	3	Parafia Rzymskokatolicka w Gietrzwałdzie	zapewnienie schronienia i posiłku	-
23	Dom Pielgrzyma w Głotowie	S	K+M+Dz	olsztyński	Głotowo	-	89 616 12 93	3	Dom Pielgrzyma w Głotowie	zapewnienie schronienia i posiłku	-
24	Dom Pomocy Społecznej w Grazymach	S	M	olsztyński	Grazymy 1	-	89 513 14 61	2	Powiat Olsztyński	zapewnienie schronienia i posiłku dla 2 osób	-

25	Dom Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście	S	K+M	olsztyński	Dobre Miasto	Łużycka 73	89 616 14 85	1	Powiat Olsztyński	zapewnienie schronienia i posiłku dla 1 osoby	-
26	Dom Dla Dzieci „Nad Jeziorem” w Olsztynku	S	K+M	olsztyński	Olsztynek	Sienkiewicza 26	89 519 26 13	2	Powiat Olsztyński	zapewnienie schronienia dla 2 osób oraz 2 posiłków dziennie	-
27	Schronisko dla Osób Bezdomnych w Ostródzie	S, Ż, O, P, Ł	M	ostródzki	Ostróda	Sienkiewicza 15	89 642 73 96	30	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Rejonowy w Ostródzie	nocleg, posiłek, odzież, pomoc medyczna, środki higieny osobistej, pralnia, łaźnia	pobył całodobowy
28	Dom Odzyskanych dla Życia "MONAR-MARKOT" w Marwałdzie	H	K+M+Dz	ostródzki	Marwałd 56	-	89 647 44 44	170	Stowarzyszenie MONAR - MARKOT w Warszawie	czasowe zamieszkanie, pełne wyżywienie, kompleksowa pomoc opiekuńczo - wspomagająca	-
29	Archidiecezjalne Centrum Charytatywne im. Jana Pawła II Caritas Archidiecezji Warmińskiej	N	K+Dz	M. Olsztyn	Olsztyn	Grunwaldzka 45	89 523 64 02	6	Caritas Archidiecezji Warmińskiej	nocleg, wyżywienie, pomoc rzeczowa	pomoc udzielana jest tylko osobom trzeźwym.
30	Schronisko dla Bezdomnych im. Sabiny Kuszniarów w Olsztynie	S	K+M	M. Olsztyn	Olsztyn	Towarowa 18	89 521 04 49	106	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie	całodobowy pobyt, wyżywienie, odzież i obuwie, środki czystości, łaźnia, lekarstwa, pomoc medyczna i socjalna	-
31	Ambulatorium dla Nietrzeźwych	N	K+M	M. Olsztyn	Olsztyn	Metalowa 5	89 533 12 90	18	Miejski Zespół Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Olsztynie	pomoc medyczna i rzeczowa, nocleg, kawa zbożowa	Pomoc udzielana jest osobom będącym pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych
32	Dom dla Bezdomnych im. Św. Brata Alberta w Elblągu	H	M	M. Elbląg	Elbląg	Nowodworska 49	55 232 69 60; 55 236 13 31	72 - 92	Urząd Gminy i Miasta Elbląg	schronienie, wyżywienie, kąpiel, pralnia, odzież, obuwie, porady psychologiczne	placówka całodobowa
33	Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej - Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Elblągu	H	K+Dz	M. Elbląg	Elbląg	Nowodworska 49	55 233 80 79	20	Diecezja Elbląska	schronienie, wyżywienie, porady psychologiczno - pedagogiczne	placówka całodobowa

34	Pogotowie Socjalne w Elblągu	N	M	M. Elbląg	Elbląg	Królewiecka 102	55 234 11 41, 55 234 42 54	44	Urząd Gminy i Miasta Elbląg	noclegi, opieka lekarska, świadczenia sanitarno - higieniczne, pralnia	Ilość miejsc: 14 dla osób nietrzeźwych dowożonych i 30 miejsc dla osób bezdomnych trzeźwych i nietrzeźwych. Godziny pobytu: osoby nietrzeźwe – 19.00-6.30; osoby trzeźwe – 18.00-6.30
----	------------------------------	---	---	-----------	--------	-----------------	-------------------------------	----	-----------------------------	--	---

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli:

Kolumna 3:

S - schronisko

H - bostel - dom dla bezdomnych

N - noclegownia

O – ogrzewalnia

Kolumna 4:

K - kobiety

M - mężczyźni

Dz - dzieci

W regionie funkcjonowały ponadto mniejsze placówki na 15-20 osób, a także małe na 2-3 miejsca noclegowe, przeznaczone na pomoc doraźną, które uruchamiane były tylko na okres zimy.

W ramach przeciwdziałania skutkom zimy, w Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego funkcjonowała bezpłatna, całodobowa infolinia dla osób bezdomnych. Pod numerem telefonu 0 800 165 320 osoby zainteresowane mogły uzyskać informacje na temat miejsc noclegowych, jadłodajni oraz punktów udzielania pomocy rzeczowej, finansowej, prawnej i medycznej na terenie całego województwa warmińsko-mazurskiego.

5.2. Realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Podstawą do realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2010 roku były:

- Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 roku (Dz. U. Nr 267, poz.2259 ze zmianami) o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
- Rozporządzenie Rady Ministrów dnia 7 lutego 2006 roku (Dz. U. z 2006 roku, Nr 25 poz. 186 ze zmianami) w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. nr 175, poz. 1362. z późn. zm.).

Główne cele Programu to:

- poprawa stanu zdrowia dzieci młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia,
- upowszechnienie zdrowego stylu żywienia,
- poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach
- rozwój bazy żywieniowej.

W roku 2010 łączny koszt realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniósł 52.715.927zł, z tego 40.098.505zł pochodziło z dotacji celowej, natomiast 12.617.422zł gminy przeznaczyły w ramach środków własnych (co stanowiło 23,93% kosztu całkowitego realizacji programu).

Programem objętych w 2010 roku było 143.547 osób, w tym:

- w formie posiłku objęto 56.883 osób (w tym 2.923 osobom dowieziono posilek),
- w formie zasiłku celowego 100.699 osób,
- w formie świadczenia rzeczowego 9.522 osób.

W liczbie ogółem objętych programem 143.547 osób wykazano 4.276 dzieci, których dożywiano bez wywiadu, tj. bez wydania decyzji administracyjnej przez ośrodki pomocy społecznej. Wśród pozostałej liczby osób 139.271, dzieci do 7 roku życia stanowiły 21.975 osób (15,78%), uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej stanowili 54.723 osób (39,29%) i natomiast pozostałe osoby

otrzymujące pomoc na podstawie art.7 ustawy o pomocy społecznej stanowiły 67.488 osób (48,46%).

W 2010 roku nie objęto programem 96 osób, w tym 94 z powodu niechęci do korzystania z tej formy pomocy oraz 2 osoby z innych powodów.

Pomoc świadczona była w 875 punktach żywieniowych, z tego:

- 581 stanowiły stołówki,
- 294 inne punkty wydawania posiłków.

W roku 2010, w ramach Programu uruchomionych zostało 12 stołówek oraz 3 inne punkty wydawania posiłków. Średni koszt jednego posiłku w 2010 roku wyniósł 3,26zł, natomiast średni koszt jednego zasiłku celowego wyniósł – 128,57zł.

Potrzeby w zakresie dotacji budżetu Wojewody gminy zgłosiły na poziomie 40.129.334, z czego wykorzystano 40.098.504zł.

Analiza sposobu realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2010 roku upoważnia w dalszym ciągu do stwierdzenia, że nie wszystkie gminy zapewniają osiągnięcie w pełni zakładanych celów, takich jak: poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia, upowszechnienie zdrowego stylu żywienia, poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz rozwój bazy żywieniowej. Nieliczne tylko gminy realizują program prawidłowo i przywiązują stosowną wagę do tak poważnego problemu, jakim jest dożywianie dzieci i uczniów oraz innych osób potrzebujących takiej formy pomocy.

Ponad 90 % ośrodków pomocy społecznej wskazuje, że strategia rozwiązywania problemów społecznych obejmuje problematykę dożywiania, sprawozdania i potrzeby w obszarze dożywiania przekazywane są radzie gminy/miasta, szkoły uczestniczą w różnych programach i projektach dotyczących żywienia. Mimo to, gminy nie zapewniają właściwego sposobu realizacji programu w zakresie organizacji, jakości i wartości odżywczej posiłków, co potwierdzają poniższe wskaźniki:

- malejący, ale nadal wysoki udział kanapek, bułek, itp. w ogólnym dożywianiu dzieci i młodzieży w szkołach. W 2006 roku było to 16,26%, w roku 2010 – 8,6%
- ponad 50% gmin nie zabezpiecza korzystania z ciepłych posiłków przez dzieci w okresie przerw w nauce (ferie i wakacje),
- 20 % ośrodków pomocy społecznej sygnalizuje, że dyrektorzy szkół nie korzystają z możliwości przyznania posiłków uczniom bez procedury przeprowadzenia wywiadu oraz jednostki nie widzą potrzeby stosowania tej formy pomocy. Oznacza to, że nie w pełni korzysta się z możliwości poszerzenia kręgu beneficjentów poza grupę stałych odbiorców pomocy społecznej, co m.in. było powodem wprowadzenia w 2008 roku stosownych zmian do Programu,
- nadal utrzymuje się przewaga zasiłków na zakup żywności nad przyznaniem posiłków, a nie jest to oczekiwana forma dożywiania, gwarantujące zapewnienie pełnowartościowego dożywiania, co jest jednym z głównych celów Programu,
- nadal utrzymuje się słaba infrastruktura znacznie ograniczająca wspieranie dożywiania dzieci oraz osób dorosłych,

- tylko 12 gmin ze 116 w województwie, skorzystało z możliwości podwyższenia kryterium powyżej 150%, tj. objęło zwiększoną liczbę odbiorców programu, co ma szczególne znaczenie w przypadku dzieci.

Biorąc pod uwagę powyższe, a także kierunki realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w kolejnych latach gminy muszą podjąć konkretne działania sprzyjające skuteczniejszej i bardziej efektywnej realizacji Programu.

5.3. Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowany był na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.). Podstawowe cele Programu to zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Zgodnie ze ustawą, Program określa szczegółowe działania w zakresie:

- zapewnienia ochrony i udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- upowszechniania informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno dla ofiar jak i sprawców.

Zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie realizowane były przez jednostki samorządu terytorialnego tj. powiaty i gminy.

Zgodnie z ustawą, do zadań własnych gmin (niedofinansowanych z budżetu państwa) należało w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Do zadań własnych powiatów należało:

- opracowywanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- tworzenie i prowadzenie ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.

Natomiast zadaniami z zakresu administracji rządowej realizowanymi przez powiat, finansowanymi dotacją celową było:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Infrastruktura instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oraz liczba osób, ofiar przemocy domowej, które skorzystały z pomocy w roku 2010 przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Podmiot prowadzący - gmina			Podmiot prowadzący - powiat		
	Liczba jednostek	Liczba miejsc	Liczba korzystających	Liczba jednostek	Liczba miejsc	Liczba korzystających
Punkty konsultacyjne	46	x	2.403	x	x	x
Ośrodki wsparcia	1	x	325	3	x	443
w tym z miejscami całodobowymi	0	0	0	2	38	30
Specjalistyczne ośrodki wsparcia	x	x	x	3	x	886
w tym z miejscami całodobowymi	x	x	x	3	55	139
Domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	x	x	x	1	20	56
Ośrodki interwencji kryzysowej	0	x	0	9	x	980
w tym z miejscami całodobowymi	0	0	0	8	86	157

Formy pomocy udzielone ofiarom przemocy w rodzinie przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Pomoc udzielana w gminach		Pomoc udzielana w powiatach	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Interwencja kryzysowa ogółem, w tym:	2.142	7.247	1.560	5.764
a) udzielona dzieciom	402	1.555	376	1.298

b) udzielona współmałżonkom lub partnerom w związkach nieformalnych	1.032	3.555	940	4.318
c) udzielona innym osobom w rodzinie	273	942	96	205
Pomoc całodobowa ogółem, w tym	8	29	186	708
a) udzielona dzieciom	6	25	137	601
b) udzielona współmałżonkom lub partnerom w związkach nieformalnych	0	0	95	386
c) udzielona innym osobom w rodzinie	2	4	17	54
Inne formy pomocy ogółem, w tym:	1.205	3.925	541	1.958
a) pomoc w otrzymaniu mieszkania socjalnego	8	25	12	32
b) działania terapeutyczne	758	2.449	428	1.667

Formy działań skierowanych w 2010 roku do sprawców przemocy przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba sprawców przemocy	
	w gminach	w powiatach
Działania interwencyjne ogółem, w tym:	507	267
a) izolowanie sprawców od ofiar	12	2
w tym eksmisja z lokalu	2	0
b) prace społecznie użytecznie wykonywane przez sprawców	47	0
Programy korekcyjno-edukacyjne	x	620

W ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ofiarom udzielana była pomoc socjalna, prawna, psychologiczna, medyczna oraz całodobowe schronienie. Wobec sprawców przemocy prowadzono działania interwencyjne i realizowano z nimi programy korekcyjno-edukacyjne.

Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2010 pomocy ofiarom przemocy w rodzinie udzielało:

- 46 punktów konsultacyjnych,
- 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 4 ośrodki wsparcia, w tym 2 z miejscami całodobowymi,

- 9 ośrodków interwencji kryzysowej, w tym 8 z miejscami całodobowymi,
- 1 dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Ze wsparcia świadczonego w wymienionych jednostkach skorzystało łącznie 5.093 osób, natomiast całodobowej pomocy udzielono dla 382 ofiar przemocy. Z pomocy świadczonej w:

- punktach konsultacyjnych skorzystały 2.403 ofiary przemocy w rodzinie,
- specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie ogółem skorzystało 886 ofiar przemocy, natomiast całodobowego schronienia udzielono dla 139 ofiar,
- ośrodkach wsparcia skorzystało 768 ofiar przemocy, natomiast z całodobowego schronienia 30 ofiar,
- ośrodkach interwencji kryzysowej ogółem skorzystało 980 ofiar przemocy, natomiast całodobowego schronienia udzielono dla 157 ofiar,
- domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży skorzystało 56 ofiar przemocy.

Pracownicy pomocy społecznej założyli 777 Niebieskich Kart stanowiących załącznik do kwestionariusza wywiadu środowiskowego, z czego 162 przekazali do instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Wobec sprawców przemocy w rodzinie prowadzono działania interwencyjne polegające m.in. na izolowaniu ich od ofiar przemocy oraz kierowaniu do prac społecznie użytecznych; ww. działaniom poddano 774 osoby. Ponadto, w 18 powiatowych centrach pomocy rodzinie i 2 miejskich ośrodkach pomocy społecznej (w Elblągu i w Olsztynie – miastach na prawach powiatu), realizowane były programy korekcyjno-edukacyjne skierowane do sprawców przemocy; w 2010 roku programami objęto 620 osób.

W 2010 r. kontynuował pracę Wojewódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, powołany Zarządzeniem Nr 243 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 4 listopada 2009 r. w celu efektywniejszego realizowania zadań, jakie na administrację rządową nakłada ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj. Policji, prokuratury, sądu, oświaty, ochrony zdrowia, miejskiego zespołu profilaktyki i terapii uzależnień, powiatowych centrów pomocy rodzinie, miejskiego ośrodka pomocy społecznej, urzędu marszałkowskiego, specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, ośrodka pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem i Caritas Archidiecezji Warmińskiej. Zespół wypracował opinie, uwagi i sugestie do projektu nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i projektów aktów wykonawczych do ww. ustawy, które przekazane zostały do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Na potrzeby PCPR-ów opracowane zostały wskazówki do procedury ewaluacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

W 2010 r. zorganizowano 2 konferencje wojewódzkie dla przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, Policji, ochrony zdrowia, oświaty, organizacji pozarządowych oraz członków Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na konferencjach przedstawiono m.in. raport na temat zjawiska przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim, opracowany na podstawie badania przeprowadzonego przez Wydział Polityki Społecznej oraz wskazówki do procedury ewaluacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie opracowane przez Zespół.

5.3.1. Funkcjonowanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej wynika z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493). Należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat i jest finansowane z budżetu państwa.

W 2010 roku województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowały 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie tj.

1. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Olsztynie, który zasięgiem działania obejmuje powiaty: działdowski, kętrzyński, mrągowski, nidzicki, olsztyński grodzki i ziemski, szczycieński.
2. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie prowadzony przez Zarząd Rejonowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Ostródzie, który zasięgiem działania obejmuje powiaty: braniewski, bartoszycki, elbląski grodzki i ziemski, iławski, lidzbarski, nowomiejski, ostródzki.
3. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Olecku, który zasięgiem działania obejmuje powiaty: elcki, giżycki, gołdapski, olecki, piski, węgorzewski.

W ramach dotacji na dofinansowanie działalności Ośrodków przeznaczona była kwota 1.029.000 zł.

W ramach powyższej dotacji w 2010 roku wykorzystano kwotę 1.027.024,97 zł z przeznaczeniem na:

- 812.234,63 zł – wynagrodzenie kadry, (w tym 3.000 zł na pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy)
- 3.560,69 zł – zakup materiałów biurowych
- 33.398,98 zł – usługi, w tym:
 - 29.616,98 zł – bieżące naprawy, konserwacje, dozór techniczny, sprząatanie itp.,
 - 3.782 zł – prace remontowo - budowlane

- 38.354,85 zł – zakup wyposażenia, w tym:
 - 14.601,78 zł – meble, oświetlenie, doposażenie kuchni, pościel, odzież, itp.,
 - 13.809,64 zł – sprzęt komputerowy, oprogramowanie, sprzęt biurowy, licencje, itp.,
 - 2.036,82 zł – sprzęt TV i AGD,
 - 7.906,61 zł – inne wyposażenie, np. zabawki,
- 2.494,68 zł – środki czystości, art. chemiczne i sanitarne,
- 815,09 – leki i środki opatrunkowe,
- 91.541,52 zł – koszty funkcjonowania (prąd, c.o., wywóz nieczystości, woda, ścieki, telefony i inne)
- 2.587,61 zł – zakup materiałów remontowych,
- 8.218,81 zł – zakup artykułów żywnościowych,
- 33.818,11 zł – inne wydatki (usługi superwizji, konsultacje psychiatryczne, wykonanie pieczętek, delegacje, szkolenia, itp.,)

Specjalistyczne ośrodki wsparcia w 2010 roku udzielały kompleksowej pomocy wszystkim zgłaszającym się ofiarom przemocy bez względu na posiadany przez nich dochód. Pomoc ta dostosowana była do indywidualnych potrzeb klientów i w zależności od ich sytuacji oraz oczekiwań, polegała na udzielaniu całodobowego schronienia i/lub świadczeniu specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, medycznego i socjalnego).

W 2010 roku w specjalistycznych ośrodkach wsparcia pomocy przebywało (pomoc w formie noclegu, zapewnienia tymczasowego lokum) łącznie 139 osób, z tego:

- 5 mężczyzn,
- 59 kobiet,
- 75 dzieci.

Zakres i standard usług określa Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2006r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (Dz. U. Nr 127, poz. 890). Działania ośrodków służą bezpieczeństwu i ochronie ofiar przemocy w rodzinie, a także czasowej izolacji od źródeł kryzysu oraz skutecznej i intensywnej pomocy interwencyjnej.

Rzeczywista liczba osób objętych szeroko rozumianą pomocą w SOW bez względu na rodzaj udzielonej pomocy to 886 osób, z tego:

- 170 mężczyzn,
- 578 kobiet,
- 138 dzieci.

Pomoc taka obejmuje m.in.:

- usługi w zakresie interwencyjnym:

- zapewnienie schronienia ofiarom przemocy (bez skierowania, na okres do trzech miesięcy z możliwością przedłużenia w uzasadnionych sytuacjach ofiary przemocy przypadkach),
- ochronę ofiar przemocy domowej przed jej sprawcami,
- udzielanie ofiarom przemocy natychmiastowej pomocy psychologicznej, medycznej i wsparcia,
- rozpoznanie sytuacji ofiary przemocy w rodzinie,
- wspieranie w przewyciężaniu sytuacji kryzysowej związanej z występowaniem przemocy w rodzinie,
- usługi w zakresie potrzeb bytowych, tj. zapewnienie:
 - całodobowego pobytu,
 - pomieszczeń do spania,
 - wspólnego pomieszczenia do pobytu dziennego,
 - miejsca zabaw dla dzieci, pomieszczenia do nauki,
 - ogólnodostępnych łazienek i kuchni,
 - pomieszczenia do prania i suszenia,
 - wyżywienia, odzieży i obuwia,
 - środków higieny osobistej i środków czystości,
- usługi w zakresie terapeutyczno-wspomagającym tj.
 - opracowanie diagnozy rodziny i indywidualnego planu pomocy ofierze przemocy w rodzinie,
 - udzielanie odpowiedniego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego,
 - prowadzenie grup wsparcia i grup terapeutycznych oraz terapii indywidualnej dla ofiar przemocy,
 - zapewnienie dostępu do pomocy medycznej,
 - przeprowadzenie diagnozy sytuacji dzieci oraz udzielanie im wsparcia psychologicznego oraz specjalistycznej pomocy socjoterapeutycznej i terapeutycznej,
 - udzielanie konsultacji wychowawczych.

Podczas realizacji zadań, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie współpracowały z Policją, prokuraturą, sądami i jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej. Spójne działania ww. instytucji pozwalały na skuteczniejszą ochronę osób doświadczających przemocy.

5.3.2. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy finansowane w całości z budżetu państwa, prowadzone są przez powiaty jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. W 2010 r. na realizację ww. programów przeznaczona została kwota w wysokości 511.000 zł. Programy te realizowane były przez 20 powiatów województwa warmińsko-mazurskiego. W powiatowych centrach pomocy rodzinie na realizację programów wydatkowano łącznie z dotacji 509.122,13 zł, w tym:

- 412.083,92 zł – wydatki związane z zatrudnieniem
- 36.962,03 zł- zakup materiałów szkoleniowych i biurowych,
- 15.825,27 zł- zakup wyposażenia, wyposażenie,
- 10.260,00 zł- szkolenia pracowników,
- 5.475,22 zł - koszty transportu,
- 500,00 zł – informatory,
- 28.015,69 zł – pozostałe wydatki.

W 2010 roku programami korekcyjno-edukacyjnymi dla sprawców przemocy w rodzinie objętych zostało 620 osób w tym: mężczyźni 544; kobiety: 76, natomiast ukończyło 361 osób, w tym 292 mężczyzn i 69 kobiet.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone były w celu wyposażenia sprawców przemocy w umiejętności:

- powstrzymania się przed dalszym stosowaniem przemocy,
- samokontroli i współżycia w rodzinie,
- w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy.

Uczestnictwo w omawianych programach miało również spowodować u sprawców przemocy uznanie faktu jej stosowania oraz przyczynić się do zdobycia i podniesienia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie.

Programy realizowane były przez cały 2010 r. Obejmowały sesje indywidualne i grupowe. Podczas zajęć stosowano metody warsztatowe, wykłady, pracę nad indywidualnym przypadkiem, psychodramy, psychorysunek, samoobserwację, trening umiejętności interpersonalnych trening relaksacyjny, dyskusje.

Przy realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy niezbędna była przede wszystkim współpraca z Policją oraz poradniami rozwiązywania problemów uzależnień i współuzależnień.

Dużym problemem w realizacji programów była frekwencja ich uczestników - brak systematycznego uczestnictwa w spotkaniach oraz brak sankcji stosowanych przez sądy w przypadku osób z wyrokiem w zawieszeniu za znęcanie się nad rodziną, a uchylających się od udziału w programach.

5.3.3. Nadzór i kontrola w jednostkach realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizując zadania dotyczące kontroli i nadzoru nad realizacją działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego przeprowadzili w 2010 r. kontrole kompleksowe we wszystkich 3 specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (w tym jednego prowadzonego na zlecenie powiatu przez podmiot niepubliczny). Kontrole obejmowały ocenę zakresu i sposobu realizacji ustawowych zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat. Ponadto, w 2010 r. przeprowadzono 1 kontrolę doraźną w powiatowym centrum pomocy rodzinie. Przedmiotem kontroli było sprawdzenie sposobu prowadzenia nadzoru nad realizacją zadania zleconego tj. prowadzenia specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie organizacji pozarządowej.

Jednostkom, które poddane zostały kontrolom w ramach uprawnień kontrolno-nadzorczych, wydano zalecenia, które dotyczyły przede wszystkim:

- dokumentacji ośrodków tj. funkcjonowania jednostek na podstawie dokumentów z nieaktualną podstawą prawną; niezgodności zapisów w dokumentacji organizacyjnej dotyczących stanowisk pracy z faktycznym zatrudnieniem,
- zatrudnienia tj. braku wskazania w umowach o pracę faktycznego miejsca pracy, nieracjonalności zatrudnienia, braku kwalifikacji pracowników do wykonywania zadań na danym stanowisku,
- nieprawidłowości w zakresie przyjęć do ośrodka i pobytu w nim,
- nieprawidłowości w zakresie prowadzonej dokumentacji dotyczącej świadczonej pomocy,
- nieprawidłowego realizowania przez specjalistów zadań ustawowych.

5.3.4. Inne zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Zadania z obszaru przemocy w rodzinie realizowane były również w oparciu o rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”.

W 2010 r. w ramach programu „Razem bezpieczniej” realizowany był projekt pod nazwą „Prowadzenie Interdyscyplinarnego Powiatowego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. Realizator projektu - Powiat Olecki na realizację ww. zadania otrzymał dotację z budżetu państwa w kwocie 58.260,00zł.

Podstawowym celem projektu było zintegrowanie działań pomocowych instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie.

VI. NADZÓR NAD REALIZACJĄ ZADAŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

6.1. Kontrole

Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej sprawowany jest w oparciu o przepisy art. 22 pkt 8, 8a, 9, 9a, 10 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 3 ust 2 ustawy o wojewodzie oraz aktów wykonawczych do tych ustaw. Czynności kontrolne prowadzone były w oparciu o roczny plan kontroli Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego na rok 2010, opublikowany na stronie.

Na 2010 rok zaplanowano łącznie 111 kontroli kompleksowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, powiatowe centra pomocy rodzinie, regionalny ośrodek pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, środowiskowe domy pomocy społecznej, ośrodki pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku).

W trakcie roku kalendarzowego przeprowadzono 145 kontroli, w tym:

- 110 kontroli kompleksowych (1 zaplanowana kontrola kompleksowa ośrodka adopcyjno-opiekuńczego nie została przeprowadzona ze względu na likwidację placówki);
- 23 kontrole problemowe;
- 1 kontrolę sprawdzającą;
- 11 kontroli doraźnych.

Łącznie poza planem wykonano:

- 25 kontroli problemowych;
- 9 kontroli doraźnych;
- 1 kontrolę sprawdzającą.

Skontrolowano 129 jednostek pomocy społecznej, w tym:

- 37 placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 2 ośrodki adopcyjno-opiekuńcze;
- 47 ośrodków pomocy społecznej;
- 24 domów pomocy społecznej;
- 10 środowiskowych domów samopomocy;
- 3 placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku;
- 5 powiatowych centrów pomocy rodzinie;
- 1 regionalny ośrodek pomocy społecznej.

6.2. Nieprawidłowości

Jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej, które poddane zostały kontrolom w ramach uprawnień kontrolno-nadzorczych, wydano łącznie 438 zaleceń. Zalecenia dotyczyły przede wszystkim:

➤ w placówkach opiekuńczo-wychowawczych:

- Błędów formalno-prawnych w dokumentach organizacyjnych placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- Zatrudniania na stanowiskach kierowniczych oraz stanowiskach merytorycznych osób bez wymaganych kwalifikacji,
- Zbyt niskiego wskaźnik zatrudnienia,
- Zbyt małego, w stosunku do faktycznych potrzeb dzieci wymiaru czasu pracy specjalistów,
- Niewłaściwej realizacji ustawowych zadań,
- Nieprzestrzegania standardów świadczonych usług,
- Nieprzestrzegania praw dziecka w placówce,
- Braku określonego rodzaju dokumentacji,
- Nieprawidłowości w dokumentacji,
- Nieprawidłowej działalności stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka,
- Braku stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka,
- Niewystarczającego nadzoru dyrektora placówki nad realizowaniem przez pracowników standardów opieki i wychowania,
- Niewłaściwej organizacji oraz sposobu dokumentowania wewnętrznego nadzoru,
- Nieprawidłowej organizacji pracy opiekuńczo – wychowawczej,
- niespełniania standardów opieki i wychowania w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych w zakresie liczby dzieci w nich przebywających,
- Nierealizowania części zadań przewidzianych dla placówek opiekuńczo-wychowawczych.

➤ w ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych:

- Zatrudnienia na stanowisku kierowniczym osoby bez wymaganych kwalifikacji.

➤ w ośrodkach pomocy społecznej:

- Funkcjonowania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na podstawie dokumentów organizacyjnych jednostki zawierających błędy;
- Nieokreślenia w regulaminie organizacyjnym dni i godzin przyjmowania interesantów w sprawach skarg i wniosków;
- Nieprowadzenia rejestru skarg i wniosków;
- Określeniu regulaminem organizacyjnym prowadzenie przez ops środka specjalnego, na mocy art. 114 ustawy o pomocy społecznej, który z dniem 1 stycznia 2005 roku został uchylony art. 67 ustawy z dnia 25 listopada 2004 roku o zmianie

- ustawy o finansach publicznych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 273, poz. 2703);
- Nieokreśleniu w statucie GOPS prowadzenia przez jednostkę świetlicy środowiskowej;
 - Określenia w statucie ops tylko jednego stanowiska pracy pn. "pracownicy" uwzględniającego czynności służbowe: pracownika socjalnego, osoby realizującej zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, osoby realizującej zadania z zakresu funduszu alimentacyjnego, osoby realizującej zadania z zakresu dodatków mieszkaniowych, księgowej;
 - Braku uchwał w sprawach określonych ustawą o pomocy społecznej – tj.:
 - a. gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
 - b. gminnego programu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
 - c. szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania,
 - d. zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, będących w zakresie zadań własnych – tj. wydatki na usługi, pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu podlegające zwrotowi w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego;
 - Rozbieżnym przedstawianiu potrzeb z zakresu pomocy społecznej radzie gminy i Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie;
 - Nieposiadaniu przez kierownika specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej;
 - Niespełnianiu wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;
 - Dokonywaniu zmiany wysokości odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej, w przypadku zmiany dochodu osoby o kwotę nieprzekraczającą 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
 - Wydawaniu decyzji administracyjnych zmieniających wysokość odpłatności, w związku ze zmianą dochodu osoby, zmianą wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej, nie posiadając aktualizacji wywiadu środowiskowego – zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej;
 - Niedokonywaniu aktualizacji sytuacji osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej;
 - Nieprawidłowo naliczanej odpłatności mieszkańca domu pomocy społecznej przy zmianie jego dochodu;

- Nieokreślanie w decyzjach administracyjnych tytułu przyznania pomocy w formie zasiłku okresowego;
- Nieokreślanie w decyzjach administracyjnych orzekających w przedmiocie pomocy w formie zasiłku celowego, specjalnego zasiłku celowego – tytułu przyznania pomocy oraz jego przeznaczenia;
- Niewskazywaniu decyzją administracyjną orzekającą w przedmiocie zasiłku okresowego oraz zasiłku stałego przyznania świadczenia za pełen miesiąc;
- Nieuwzględnianiu dochodu utraconego przy ustalaniu dochodu osoby / rodziny;
- Stosowaniu nieprawidłowej podstawy prawnej oraz nieprawidłowym określaniu formy pomocy w decyzjach orzekających w przedmiocie zasiłku celowego przyznanego w wyniku zdarzenia losowego; niedokumentowanie faktu wystąpienia zdarzenia losowego;
- Stosowaniu nieprawidłowej podstawy prawnej w decyzjach orzekających w przedmiocie specjalnego zasiłku celowego;
- niesporządzaniu aktualizacji wywiadu w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie;
- Nieorganizowaniu i nieświadczeniu usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- Nieokreślanie zakresu usług w decyzjach przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania;
- Nieokreślanie w decyzji administracyjnej okresu, zakresu przyznaných usług opiekuńczych, kosztu jednej godziny usługi oraz miejsca i terminu wnoszenia odpłatności za usługi.
- Potwierdzaniu przez opiekunkę odbioru decyzji administracyjnych przyznających stronie pomoc w formie usług opiekuńczych;
- Nieprzeprowadzaniu aktualizacji wywiadu w przypadku ponownego ubiegania się strony o pomoc w formie usług opiekuńczych;
- Zatrudnieniu osoby świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze na stanowisku aspiranta pracy socjalnej;
- Przyznawaniu usług opiekuńczych wyłącznie na podstawie zaświadczeń lekarskich;
- Niedokumentowaniu sposobu realizacji planu pracy opracowanego dla osoby objętej specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania;
- Nieprawidłowo naliczanej odpłatności za usługi opiekuńcze;
- Nieokreślanie decyzją administracyjną kosztu 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz nieustalenie odpłatności za 1 godzinę usługi.
- Odstępowaniu w całości od żądania zwrotu kosztów za usługi z pominięciem § 6 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Dokonywanie zwolnień z

odpłatności w oparciu o art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej uzasadniając, iż żądanie zwrotu stanowiłoby nadmierne obciążenie domowego budżetu i niweczyłoby pozytywny skutek udzielonej pomocy;

- Nieokreśleniu umową zlecającą podmiotowi realizację usług opiekuńczych, świadczenie również specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania;
- Realizowaniu usług opiekuńczych na mocy nieaktualnej umowy zawartej z PKPS;
- Niezawieraniu porozumień z dyrektorami gminnych placówek oświatowych na realizację rządowego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania";
- Niezapewnianiu wszystkim dzieciom dożywiania w szkole w formie gorącego posiłku;
- Nieprzeprowadzaniu doraźnych kontroli w szkołach w zakresie dożywiania dzieci;
- Nieokreślaniu wysokości świadczenia w wymiarze miesięcznym w decyzjach administracyjnych orzekających o przyznaniu zasiłku celowego na zakup posiłku;
- Nieprawidłowym wykazaniu w sprawozdaniu z realizacji programu rządowego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" za 2008 rok kosztów utworzenia punktów wraz z doposażeniem;
- Nieopisywaniu not księgowych oraz faktur w zakresie wydatkowania środków własnych i środków wojewody na dożywianie w ramach programu rządowego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania";
- Braku w porozumieniach zawartych ze szkołami ustaleń dot. ceny jednostkowej posiłku, rodzaju posiłku oraz sposobu dokonywania odliczeń za nieobecność ucznia w szkole.

➤ w domach pomocy społecznej:

- Funkcjonowaniu jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na podstawie dokumentów organizacyjnych zawierających błędy;
- Zatrudnianiu kadry niespełniającej wymagań kwalifikacyjnych;
- Braku przestrzegania praw mieszkańców;
- Niespełnianiu standardów świadczonych usług;
- Świadczeniu psychiatrycznej opieki zdrowotnej w ramach prywatnej praktyki lekarskiej;
- Błędach w prowadzonej dokumentacji – indywidualnej i zbiorowej.

➤ w środowiskowych domach samopomocy:

- Funkcjonowaniu jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na podstawie dokumentów organizacyjnych zawierających błędy, czy na podstawie dokumentów organizacyjnych niezatwierdzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego zlecającego prowadzenie domu;
- Zatrudnianiu osób bez wymaganych kwalifikacji;
- Nieprawidłowości w prowadzonej dokumentacji – indywidualnej i zbiorowej;
- Niezachowaniu wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu;

- Niespełnianiu standardów organizacji i funkcjonowania ŚDŚ;
 - Rozbieżności danych przedstawionych w miesięcznym meldunku przekazanym do Wydziału Polityki Społecznej ze stanem faktycznym wynikającym z listy obecności uczestników;
 - Błędach w prowadzonej dokumentacji - indywidualnej i zbiorowej;
 - Wydawaniu decyzji na czas nieokreślony;
 - Niezgodnej z rozporządzeniem regulaminowej i faktycznej liczby uczestników.
- w placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku:
- Nieprawidłowości nie stwierdzono.
- w powiatowych centrach pomocy rodzinie:
- Niedopracowaniu merytorycznym dokumentów organizacyjnych jednostki, zapisy w regulaminie niezgodne z obowiązującym prawem, nieaktualna podstawa prawna w/w dokumentów;
 - Braku stosownych kwalifikacji osoby sprawującej kontrolę nad placówką opiekuńczo-wychowawczą;
 - Nierealizowaniu wszystkich zadań powiatowych centrów pomocy rodzinie z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną określonych w obowiązujących przepisach prawnych;
 - Nieprawidłowym realizowaniu zadań należących do powiatowych centrów pomocy rodzinie z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną określonych w obowiązujących przepisach prawnych;
 - Błędach w przyznawaniu i realizacji świadczeń z pomocy społecznej.
- w regionalnym ośrodku polityki społecznej
- Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Na skutek przeprowadzonych kontroli w jednym przypadku wydano decyzję orzekającą zwrot dotacji, jako nienależnie pobranej części dotacji celowej na realizację bieżących zadań własnych powiatu. W jednym przypadku wydano decyzję orzekającą zwrot dotacji, jako nienależnie pobranej części dotacji celowej na realizację zadań własnych gminy, natomiast w trzech przypadkach wydano decyzje orzekające zwrot nadpłaty świadczenia z pomocy społecznej.

6.3. Skargi i wnioski w sprawach z zakresu pomocy społecznej

W 2010 roku do Wydziału Polityki Społecznej nie skierowano w trybie art. 241 kodeksu postępowania administracyjnego żadnego wniosku z zakresu pomocy społecznej. Wpłynęło natomiast 80 skarg dotyczących między innymi działalności jednostek pomocy społecznej, z tego 7 przyjęto poprzez sporządzenie protokołu przyjęcia skargi.

Sposoby rozpatrzenia przyjętych skarg:

- 54 skargi przekazano według właściwości odpowiednim organom,
- 1 załatwiono dwutorowo: w zakresie dotyczącym kompetencji wojewody przeprowadzono kontrolę doraźną, w pozostałym zakresie przekazano według właściwości,
- 6 załatwiono we własnym zakresie, w tym jedna w trybie kontroli doraźnej,
- 6 zwrócono skarżącym ze wskazaniem właściwego organu,
- 10 przekazano do tut. Wydziału przez skarżących lub inne wydziały Urzędu do wiadomości,
- 3 wniesione anonimowo, nie rejestrowane w Centralnym Rejestrze Skarg, z czego 1 przekazano do wiadomości i ewentualnego wykorzystania przez organ właściwy.

Spośród 55 skarg przekazanych według właściwości, w 41 przypadkach organy właściwe do rozstrzygnięcia w sprawach informowały tut. Wydział o sposobie ich załatwienia, informując jednocześnie o rozstrzygnięciu osoby skarżące. We własnym zakresie Wydział rozparzył 6 spraw, uznając wszystkie za bezzasadne.

Zarzuty zewidencjonowanych skarg dotyczyły :

- działalności ośrodków pomocy społecznej oraz ich pracowników, w tym:
- świadczeń pieniężnych, terminu oraz wysokości ich wypłaty,
- przewlekłego, biurokratycznego załatwiania spraw,
- braku wyczerpującego informowania o przysługujących formach pomocy,
- kryteriów i uznaniowości w przyznawaniu świadczeń z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych,
- niewłaściwego zachowania dyrektorów, kierowników, pracowników ośrodków pomocy społecznej,
- niezasadnego udzielania świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz dodatków mieszkaniowych,
- działalności domów pomocy społecznej w zakresie świadczonych usług opiekuńczych i bytowych,
- działalności organów jednostek samorządu terytorialnego,
- działalności powiatowych urzędów pracy, w tym również dyrektorów i pracowników.

Niektóre skargi zawierały jednocześnie po kilka zarzutów.

Analiza 6 skarg załatwionych we własnym zakresie dotyczyła następującej problematyki:

- 1) opieszałości organu właściwego do podejmowania działań wobec dłużnika alimentacyjnego – uznana za bezzasadną; postępowanie wyjaśniające wykazało, że działania wobec dłużnika podejmowane były zgodnie z procedurą i w granicach przewidzianych prawem.

2) nieprzyznania zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego - uznana za bezzasadną; postępowanie wyjaśniające wykazało, że strona nie wniosowała (poprzez zaznaczenie we wniosku właściwego pola) o dodatek z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania ani nie dostarczyła żadnych zaświadczeń, z których wynikałoby, że ponosi koszty z tego tytułu.

3) niewłaściwego zachowania i postawy pracowników ośrodka pomocy społecznej (zalatwiana przez tut. Wydział z uwagi na prośbę zachowania anonimowości skarżącej) - uznana za bezzasadną; postępowanie wyjaśniające i złożone przez kierownika ośrodka pomocy społecznej oświadczenie nie potwierdziły zarzutów.

4) nieprawidłowości w działaniach wydziału świadczeń rodzinnych urzędu miasta - uznana za bezzasadną; postępowanie wyjaśniające wykazało, że wszczęte postępowanie administracyjne, mające na celu uchylenie decyzji przyznających świadczenie oraz wydanie decyzji o zwrocie świadczeń nienależnie pobranych, było zgodne z literą prawa i przeprowadzone zgodnie z procedurą wszczęcia postępowania.

5) działalności osoby tworzącej nowy środowiskowy dom samopomocy i przejmowania uczestników WTZ - uznana za bezzasadną; postępowanie wyjaśniające nie wykazało przypadków przejścia uczestników Warsztatu.

6) nieprawidłowości w organizacji turnusu rehabilitacyjnego - uznana za bezzasadną; przeprowadzona kontrola doraźna nie wykazała nieprawidłowości w przebiegu i organizacji turnusu, przystosowaniu ośrodka do potrzeb osób niepełnosprawnych ani braku odpowiedniego wyposażenia.

Wskaźnik zasadności skarg dotyczących działalności pomocy społecznej zewidencjonowanych w Centralnym Rejestrze Skarg Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego wynosił w 2010 roku 6,25%.

VII. REALIZACJA PRZEZ GMINY ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH ORAZ ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

W ustawie budżetowej na 2010r. na wypłaty świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego przewidziano 464.189.000zł. Plan po zmianach na dzień 31 grudnia 2010r. wyniósł 490.655.140zł. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny są w całości finansowane dotacją celową. W ramach tego rozdziału gminy wydatkowały 490.321.790,46 zł.

W roku 2010 średnio ze świadczeń rodzinnych korzystało 124.789 rodzin.

7.1. Realizacja świadczeń rodzinnych

Zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006r. Nr 139, poz. 992 ze zm.) świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasilek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- 3) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne.

O zasiłek rodzinny można ubiegać się, jeżeli spełnia się kryteria dochodowe. Przyznanie dodatków do zasiłku uzależnione jest od indywidualnej sytuacji finansowej i rodzinnej osoby ubiegającej się.

Świadczenia rodzinne przysługują:

- 1) obywatelom polskim,
- 2) cudzoziemcom posiadającym obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- 3) cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175, z późn. zm.), zgody na pobyt tolerowany lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy, jeżeli zamieszkują łącznie z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Jednocześnie świadczenia rodzinne przysługują osobom, o których mowa w ust. 2, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, co najmniej 1 roku przed złożeniem wniosku oraz przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne. Po spełnieniu kryterium dochodowego prawo do świadczeń przysługuje:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, niepozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub z zasądzeniem od rodziców na jej rzecz alimentów, jeżeli wyrok sądu orzekający alimenty został wydany przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę uczącą się). Zasiłek przysługuje osobie uczącej się w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom wymienionym w punktach 1 i 2, do ukończenia przez dziecko:

- 18 roku życia,
- nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia,
- 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

W rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych niepełnosprawnym jest dziecko w wieku do ukończenia 16 roku życia legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

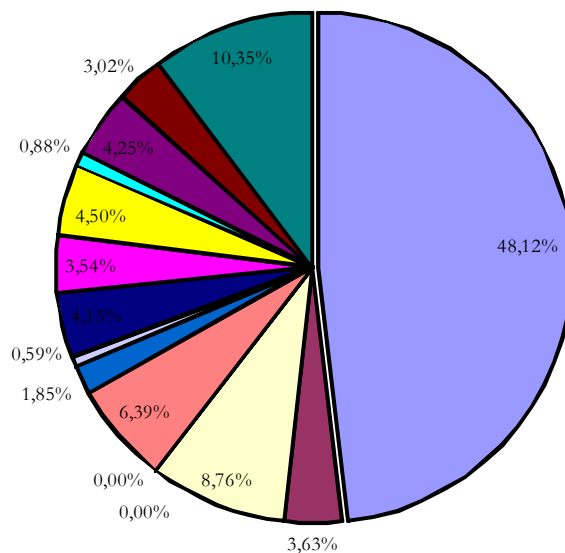
Na realizację świadczeń rodzinnych w 2010 roku gminy wydatkowały 490.321.786zł (wg sprawozdań), z tego:

- 400.344.783,00zł – wydatki na świadczenia rodzinne finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa (w pomniejszeniu o świadczenia odzyskane); w ramach tej kwoty wypłacono łącznie:
 - świadczenia rodzinne, w tym:
 - ◆ 2.636.713 zasiłków rodzinnych z dodatkami,
 - ◆ 675.162 świadczeń opiekuńczych,
 - ◆ 15.671 jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka
 - ◆ 60.276 składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
- 7.750.593,00zł – składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w ramach tej kwoty wypłacono łącznie 60.276 świadczeń,
- 11.822.646,00zł – dotacja z budżetu państwa na koszty obsługi świadczeń rodzinnych

Wydatki na świadczenia rodzinne w 2010 roku kształtowały się następująco (bez pomniejszenia o odzyskane świadczenia nienależnie pobrane):

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota wydatków	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	151.586.135zł	1.766.589
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	98.767.141zł	870.123
2.1.	urodzenia dziecka	8.584.500zł	8.585
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu	19.911.335zł	51.466
2.3.	samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	680zł	4
2.4.	samotnego wychowywania dziecka	15.365.666zł	87.552
2.4.1.	w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 1	10.589.296zł	60.175
2.4.2.	w kwocie zwiększonej na podstawie art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy	4.694.410zł	26.923
2.5.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	10.006.400zł	131.030
2.5.1.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	1.427.640zł	23.794

2.5.2.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	8.578.760zł	107.236
2.6.	rozpoczęcia roku szkolnego	10.409.300zł	104.093
2.7.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	10.049.480zł	181.898
2.7.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	2.147.680zł	23.862
2.7.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	7.901.800zł	158.036
2.8.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	24.439.780zł	305.495
3.	Zasiłki pielęgnacyjne	89.944.722zł	587.874
4.	Świadczenia pielęgnacyjne	44.738.335zł	87.288
5.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	15.671.000zł	15.671
Łącznie wydatki		400.707.333zł	3.327.545

- Zasiłki rodzinne
- urodzenia dziecka
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- samo tego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania
- samo tego wychowywania dziecka
- w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 1
- w kwocie zwiększonej na podstawie art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Strukturę wydatków w ramach dotacji celowej przeznaczonej na realizację świadczeń rodzinnych przedstawia poniższy wykres.

7.1.1. Zasiłki rodzinne

Zasilek rodzinny nie przysługuje, jeżeli:

- 1) dziecko lub osoba ucząca się pozostają w związku małżeńskim;
- 2) dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w rodzinie zastępczej;
- 3) osoba ucząca się została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie;
- 4) dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko;
- 5) osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od jego rodzica, chyba że:
 - a) rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje,
 - b) ojciec dziecka jest nieznany,
 - c) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone,
 - d) sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka.

Od 2009 roku wprowadzono istotne zmiany dotyczące zasiłków rodzinnych. Na dotychczasowym poziomie pozostały kryteria uprawniające do tego zasiłku. Zasilek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 504zł. Gdy członkiem rodziny jest dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasilek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 583zł.

Jeżeli dochód rodziny lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę lub osobę uczącą się do zasiłku rodzinnego, o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, zasilek rodzinny przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym zasilek rodzinny nie przysługuje. W okresie zasiłkowym, który rozpoczął się 1 września 2006 roku, przy ustalaniu uprawnień do świadczeń rodzinnych brane są pod uwagę dochody osiągnięte w roku 2005. W przypadku utraty dochodu, prawo do zasiłku rodzinnego ustala się na podstawie dochodu rodziny lub dochodu osoby uczącej się, pomniejszonego o utracony dochód. W przypadku uzyskania przez członka rodziny, osobę

uczącą się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego do zasiłku rodzinnego ustala się na podstawie dochodu rodziny, osoby uczącej się lub dziecka powiększonego o uzyskany dochód. Jeżeli z dochodu rodziny ponoszona jest opłata za pobyt w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie członka rodziny (dom pomocy społecznej, placówka opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, a także szkoła wojskowa lub inna szkoła zapewniająca nieodpłatnie pełne utrzymanie, w tym wyżywienie, zakwaterowanie i umundurowanie) od dochodu rodziny odejmuje się tę opłatę.

Ustalając dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie uwzględnia się członka rodziny przebywającego w tej instytucji. Gdy członek rodziny przebywa w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie i nie ponosi opłaty za pobyt, ustalając dochód rodziny w przeliczeniu na osobę, nie uwzględnia się osoby przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie. W przypadku gdy rodzina lub osoba ucząca się utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, przyjmuje się, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993r. Nr 94, poz. 431, z późniejszymi zm.). Jeżeli natomiast rodzina lub osoba ucząca się utrzymuje się z gospodarstwa rolnego oraz uzyskuje pozarolnicze dochody, dochody te sumuje się.

Zgodnie z rozporządzeniem od 1 listopada 2009 r. kwota zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 68 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 lat,
- 91 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 lat,
- 98 zł na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 lat.

Zmianę wysokości świadczeń oraz kryteriów ich przyznawania od 1 listopada 2009 roku przedstawia poniższe zestawienie:

Rodzaj świadczenia	Wysokość świadczenia od 1 listopada 2009 roku	Kryterium dochodowe – wysokość miesięcznego dochodu rodziny netto* w przeliczeniu na osobę
zasiłek rodzinny	68 zł – miesięcznie na dziecko do ukończenia 5 roku życia (było 48zł) 91 zł – miesięcznie na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia (było 64zł) 98 zł – miesięcznie na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia (było 68zł)	504 zł miesięcznie w przeliczeniu na członka rodziny lub 583 zł, jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności

dodatki do zasiłku rodzinnego, z tytułu:		
urodzenia dziecka	1.000 zł – jednorazowo	504 zł miesięcznie w przeliczeniu na członka rodziny lub 583 zł, jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	400 zł – miesięcznie niezależnie od liczby dzieci (bliźniaki, trojaczki, itd.)	504 zł miesięcznie w przeliczeniu na członka rodziny lub 583 zł, jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności
samotnego wychowywania dziecka	170 zł – miesięcznie (nie więcej niż 340 zł na wszystkie dzieci), 250 zł - miesięcznie w przypadku dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności lub o znacznym stopniu niepełnosprawności (nie więcej niż 500 zł na wszystkie dzieci)	504 zł miesięcznie w przeliczeniu na członka rodziny lub 583 zł, jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.
Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka.
- 3) osobie uczącej się (osoba pełnoletnia ucząca się, niepozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub z zasądzeniem od rodziców na jej rzecz alimentów, jeżeli wyrok sądu orzekający alimenty został wydany przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę uczącą się).

Zasiłek przysługuje osobie uczącej się w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia. Zasiłek rodzinny przysługuje osobom wymienionym w punktach 1 i 2, do ukończenia przez dziecko:

- 18 roku życia,
- nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia,
- 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

7.1.2. Dodatki do zasiłków rodzinnych

Łącznie w 2010 roku z tytułu dodatków do zasiłków rodzinnych wypłacono 98.767.141 zł. W ramach tej kwoty przyznano 870.123 świadczenia.

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka przysługuje jednorazowo w wysokości 1.000zł. Przysługuje on matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek przysługuje opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka. W przypadku wystąpienia o przysposobienie więcej niż jednego dziecka lub urodzenia więcej niż jednego dziecka podczas jednego porodu dodatek przysługuje na każde dziecko. W przypadku zbiegu prawa do dodatku z prawem do świadczenia z tytułu urodzenia dziecka finansowanego z budżetu państwa przysługuje jedno świadczenie wybrane przez osobę uprawnioną. Wniosek o dodatek, o którym mowa w art. 9, składa się do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

W 2010 roku wypłacono 8.585 świadczeń na łączną kwotę 8.584.500zł.

Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego

Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przysługuje w wysokości 400 zł miesięcznie. Przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, uprawnionemu do urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż przez okres:

- 24 miesiące kalendarzowych;
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu;
- 72 miesiące kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek przysługujący za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 dodatku miesięcznego za każdy dzień. Kwotę dodatku przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę. W przypadku równoczesnego korzystania z urlopu wychowawczego przez oboje rodziców lub opiekunów prawnych dziecka przysługuje jeden dodatek.

Dodatek nie przysługuje, jeżeli osoba uprawniona:

- bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego pozostawała w zatrudnieniu przez okres krótszy niż 6 miesięcy;
- podjęła lub kontynuuje zatrudnienie lub inną pracę zarobkową w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;

- dziecko przebywa w placówce zapewniającej całodobową opiekę, przez co najmniej 5 dni w tygodniu, w żłobku albo w przedszkolu, z wyjątkiem:
 - a) dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności przebywającego w żłobku albo w przedszkolu z powodów terapeutycznych,
 - b) dziecka przebywającego w zakładzie opieki zdrowotnej, z wyjątkiem zakładów, o których mowa w art. 3 pkt 7, oraz w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem;
- w okresie urlopu wychowawczego korzysta z zasiłku macierzyńskiego.

Obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia prawa do dodatku zalicza się okres zatrudnienia na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W 2010 roku wypłacono 51.466 świadczeń na łączną kwotę 19.911.335 zł.

Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka

Dodatek przysługuje w wysokości 170 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 340,00 zł na wszystkie dzieci. W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o 160 zł na wszystkie dzieci. Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- drugi z rodziców dziecka nie żyje;
- ojciec dziecka jest nieznany;

Dodatek przysługuje również osobie uczącej się, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją.

W 2010 roku wypłacono 87.552 świadczeń na łączną kwotę 15.365.666zł.

Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej

Dodatek przysługiwał rodzinie wielodzietnej w wysokości 80zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego (Rozporządzenie Rady Ministrów z 18 lipca 2006 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych). Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka.

W 2010 roku wypłacono 305.495 świadczeń na łączną kwotę 24.439.780zł.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Wysokość dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wynosi miesięcznie:

- 60,00zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
- 80,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

(Rozporządzenie Rady Ministrów z 18 lipca 2006 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych).

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

1. do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności,
2. powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności

W 2010 roku wypłacono 131.030 świadczeń na łączną kwotę 10.006.400zł, z tego:

- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia –1.427.640 zł (23.794 świadczeń),
- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia – 8.578.760zł (107.236 świadczeń),

Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

Dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego.

Wysokość dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania wynosi:

1. 90 zł miesięcznie na dziecko w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności;
2. 50 zł miesięcznie na dziecko w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej.

W 2010 roku wypłacono 181.898 świadczeń na łączną kwotę 10.049.480zł, z tego:

- 2.147.680 zł (23.862 świadczenia) na pokrycie wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła.

- 7.901.800 zł (158.036 świadczenia) na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła.

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Dodatek przysługuje raz w roku, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego. Wysokość dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego wynosi 100zł na dziecko.

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego.

W 2010 roku wypłacono 104.093 świadczeń na łączną kwotę 10.409.300zł.

7.1.3. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka

Z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje, niezależnie od uprawnień do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz od dochodu rodziny, jednorazowa zapomoga w wysokości 1000 zł na dziecko wprowadzona ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 12, poz. 67). Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255, z późn. zm.) jest świadczeniem rodzinnym. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.) w art. 21 ust. 1 pkt 8 stanowi, iż świadczenia rodzinne są wolne od podatku dochodowego.

Zapomoga przysługuje:

1. matce,
2. ojcu lub
3. opiekunowi prawnemu dziecka

Pisemny wniosek o jednorazową zapomogę można było złożyć od dnia 9 lutego 2006r. w urzędzie gminy lub w ośrodku pomocy społecznej (w miejscu, gdzie wypłacane są świadczenia rodzinne) w terminie trzech miesięcy od dnia narodzin dziecka. Wniosek złożony po terminie będzie pozostawiony bez rozpoznania. Do pisemnego wniosku o zapomogę powinny być dołączone następujące dokumenty:

1. dokument stwierdzający tożsamość osoby ubiegającej się o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka;
2. skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub inny dokument urzędowy potwierdzający datę urodzenia dziecka;
3. pisemne oświadczenie, że na dziecko nie została już pobrana jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (np. przez drugiego z rodziców).

W 2010 roku wypłacono 15.671 świadczeń na łączną kwotę 15.671.000zł.

7.1.4. Świadczenia opiekuńcze

Zasilek pielęgnacyjny

Zasilek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 153,00 zł miesięcznie.

Zasilek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasilek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Zasilek pielęgnacyjny nie przysługuje:

- osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego,
- osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli pobyt osoby i udzielane przez tę instytucję świadczenia częściowo lub w całości finansowane są z budżetu państwa albo z Narodowego Funduszu Zdrowia.

W 2010 roku wypłacono 587.874 świadczenia na łączną kwotę 89.944.722zł.

Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem przysługuje matce lub ojcu dziecka albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji

i edukacji, albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego od 1 listopada 2009 roku wynosi 520 zł.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 583 zł miesięcznie. Świadczenie pielęgnacyjne przysługujące za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 świadczenia pielęgnacyjnego za każdy dzień. Należną kwotę świadczenia zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Świadczenia pielęgnacyjne nie przysługują, jeżeli:

1. osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
2. osoba wymagająca opieki:
 - a) pozostaje w związku małżeńskim,
 - b) została umieszczona w rodzinie zastępczej albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, przez co najmniej 5 dni w tygodniu z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej;
 - c) osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko;
 - d) osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie.

Łącznie w 2010 roku wydatki na świadczenie pielęgnacyjne wyniosły 44.738.335zł. W ramach tych środków wypłacono 87.288 świadczeń.

7.2. Realizacja funduszu alimentacyjnego

Ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2008 r. Nr 192, poz. 1378) przywrócony został fundusz alimentacyjny wypłacający alimenty w sytuacjach, w których egzekucja od zobowiązanych okazała się bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej:

- do ukończenia 18 roku życia albo,
- do ukończenia 25 roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności-bezterminowo.

Osobą uprawnioną do otrzymania świadczenia z funduszu alimentacyjnego jest osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja sądowa okazała się bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują, jeśli osoba uprawniona:

- została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w rodzinie zastępczej;
- jest pełnoletnia i posiada własne dziecko;
- zawarła związek małżeński;

Warunkiem przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest bezskuteczność egzekucji. Bezskuteczność egzekucji oznacza to egzekucję, w wyniku, której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zobowiązań

alimentacyjnych w kwocie aktualnie zasądzonych alimentów, bez względu na wielkość zaległych zobowiązań dłużnika wobec osoby uprawnionej; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

- braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika,
- braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą.

Osoby ubiegające się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego muszą spełniać kryterium dochodowe - miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie może przekroczyć 725 zł netto, bez względu na to, czy w rodzinie wychowywane jest dziecko niepełnosprawne. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na tzw. okresy świadczeniowe, które trwają 12 miesięcy: od 1 października do 30 września następnego roku kalendarzowego.

- W 2010 roku wypłacono 235.233 świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 67.876.250zł. Koszt obsługi funduszu alimentacyjnego (tj. wydatki związane z zatrudnieniem osób realizujących to zadanie oraz koszty rzeczowe związane z ich obsługą) wyniosły 2.596.920,00zł, z tego:
 - 1.368.052,00zł – wydatki na obsługę wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
 - 1.228.868,00zł – wydatki na podejmowane działania wobec dłużników.